اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

چهارشنبه
• ۶ دی ۱۴۰۲
• ۱۳ جمادی‌الثانی ۱۴۴۵
• ۲۷ دسامبر ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۹۵ • دوره جدید سال دهم شماره ۲۴۷۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

اعطای نشان عالی مدیر سال ۱۴۰۲ به مهندس نوید سلیمی قائم‌مقام مدیرعامل شرکت وزین پرشیا

۳

حاشیه‌های وضع عوارض صادراتی ادامه دارد

مصوبات فراقانونی، سد راه تولید

چندی پیش، تعدادی از انجمن‌های فعال در حوزه صنایع‌معدنی طی نامه‌ای از مخبر، معاون اول رئیس‌جمهوری درخواست لغو بخشنامه عوارض صادراتی برای کلیه محصولات زنجیره تولید معدن و صنایع‌معدنی یا اصلاح آن را داشتند. دفتر مخبر نیز طی نامه‌ای از عباس علی‌آبادی، وزیر صنعت، معدن و تجارت درخواست رسیدگی و اعلام نتیجه کرد. ماجرا از آنجا آغاز شد که براساس بند ز تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ مقرر شد از صادرات محصولات با ارزش‌افزوده پایین تا ۵۰ درصد عوارض دریافت شود و به تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص یابد. اما این مصوبه در اجرا تغییراتی کرد و در قالب دریافت عوارض قابل توجه صادراتی از محصولات معدنی و صنایع‌معدنی ابلاغ شد؛ مصوبه‌ای که اجرایی شدن آن به‌منزله توقف بخش بزرگی از فعالیت‌های معدنی و صنعتی کشور است. نکته مهم‌تر از کشمکش‌های اصلاح یا لغو مصوبه دریافت عوارض، ناآگاهی تصمیم‌گیران در بدنه اقتصادی دولت است که آینده کشور را مبهم و حتی ترسناک می‌کند.

۶

فعالان بازار در واکنش به تعیین سقف ثبت سفارش برنج هشدار دادند

گرانی و کمبود در کمین بازار

۷و۸

عکس: صمت

سرمقاله
تنگناهای بخش انرژی در کشور ۲

گفت‌وگو
همکاری با چین، فرصت بی‌بدیلی برای صنعت خودرو ایران است ۴

چهره
خدا کند اتفاق نیفتد اما زلزله تهران فاجعه تاریخ خواهد بود ۲

پرونده
بررسی صمت به مناسبت روز ملی ایمنی در برابر زلزله

زندگی روی گسل ۳
سایه پرخطرها بر سطح شهر ۹
ساخت‌وساز روی گسل خطر ۱۰
ایمنی، رهاورد فناوران ۱۳
جان‌ها در حاشیه ناامنی ۱۵

نوبت دوم
سازمان خصوصی سازی
IRANIAN PRIVATIZATION ORGANIZATION
«خلاصه آگهی عرضه عمومی سهام»
شناسه آگهی : ۱۶۲۴۸۰۴ م الف / ۳۶۶۵
شرح در صفحه ۱۲

AMICO
مرکز آموزش علمی کاربردی آمیکو برگزار می‌کند
رویداد استارتاپی
فناوری‌های نوین در خودرو و صنایع وابسته
مهلت ثبت ایده‌ها ۱۵ الی ۲۰ بهمن ۱۴۰۲
برگزاری رویداد ۲ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۱۱:۰۰
راه‌های ارتباطی
۰۴۱-۴۲۰۳۰۲۰۱ (۲۲۱۰)
www.amicoir.com
amicouni@amicoir.com

بیمه سامان
Saman Insurance
بیمه عمر و تشکیل سرمایه
روی زندگیت سرمایه‌گذاری کن
• صدور آنلاین بیمه عمر و تشکیل سرمایه
• ارائه خدمات بیمه‌گری به‌صورت آنلاین (درخواست وام، بازخرید و برداشت از اندوخته)
• پرداخت خودکار حق‌بیمه از حساب بانکی بیمه‌گذار (Direct Debit)
با اسکن QR Code بیمه‌نامه خود را دریافت کنید.
جهت کسب اطلاعات بیشتر و مشاوره رایگان می‌توانید به وبسایت شرکت بیمه سامان به نشانی www.ai24.ir مراجعه یا با شماره تلفن ۸۹۲۴ - ۰۲۱ تماس حاصل فرمایید.

سرمقاله

تنگناهای بخش انرژی در کشور

رضا پدیدار ـ عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی

باتوجه به ناترازی و مشکلات عدیده تولید و مصرف انرژی در کشور می‌توان گفت در حال حاضر بیش از ۷۰درصد از منابع انرژی ما در بحث گاز متمرکز شده است که به خودی خود فرآیند اجرایی و عملیاتی و نیز سیاست‌ها و رویکردهای انرژی را تحت‌تاثیر قرار داده است. به‌عبارت‌دیگر، یکی از چالش‌های انرژی در ایران، عدم متنوع‌سازی سبد انرژی است. در این ارتباط، شورای‌عالی انرژی کشور در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱/۲۳ خود و براساس ماده ۱۲۵ قانون برنامه پنجم توسعه، سند ملی راهبرد انرژی کشور را تصویب و ابلاغ کرد. این سند از فهرستی غنی و پرمحتوا برخوردار است که طی آن، در گام نخست به چالش‌ها و تنگناهای بخش انرژی کشور و در گام‌های بعدی به اهداف کلان بخش انرژی، راهبردهای بخش انرژی، راهبردهای نفت و گاز، برق، انرژی‌های اتمی و در نهایت، به راهبردهای بخش زغال‌سنگ پرداخته است.

سند ملی راهبرد انرژی کشور، سندی جامع و همه‌سویه برای مدیریت بخش انرژی کشور در یک بازه ۲۵ساله تا افق سال ۱۴۲۰ خورشیدی است که با بهره‌گیری از توان کامل کارشناسی همه دستگاه‌های اجرایی و نهادهای مرتبط با این بخش و در چارچوب سیاست‌های کلی ارائه‌شده در اسناد بالادستی این سند و به استناد بند ماده ۱۲۵ قانون برنامه پنجم توسعه، براساس مدل برنامه‌ریزی SWOT تهیه و تدوین شده است.

باتوجه به جریان ناترازی‌های انرژی در کشور ضرورت دارد که اسناد مهم این سند راهبردی را مطرح و تلاش کنیم و با مدنظر قرار دادن این سرفصل‌ها، سهم خود را برای رفع چالش‌ها و تنگناهای بخش انرژی در کشور به‌انجام برسانیم:

۱- بالا بودن شدت انرژی و پایین بودن بهره‌وری انرژی در ایران در مقایسه با کشورهای همتراز.

۲- پایین بودن ضریب بازیافت مخازن نفتی و عدم‌اجرای کامل طرح‌های ازدیاد برداشت از جمله تحقق نیافتن کامل اهداف برنامه تزریق گاز به مخازن نفتی در سال‌های اخیر به‌دلیل کمبود گاز و نیز افزایش بی‌رویه مصرف در کشور.

۳- بالا بودن عمر مخازن نفت و گاز کشور و نیز افت تولید طبیعی آنها در سطح ملی.

۴- افزایش سهم تولید نفت سنگین و فوق‌سنگین در سبد تولید نفت خام.

۵- نبود الگوی پالایشی مناسب در پالایشگاه‌های موجود کشور و تولید فرآورده‌های با کیفیت پایین.

۶- بالا بودن تلفات در بخش‌های تولید، تبدیل و عرضه انرژی در کشور.

۷- فقدان سازکارهای مناسب بازار در عرضه تولید محصولات انرژی در سطح ملی.

۸- محدودیت در دسترسی به منابع مالی بین‌المللی به‌عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر.

۹- محدودیت دسترسی به تکنولوژی‌های نوین از مرحله شناخت، اکتشاف، تولید و بهره‌برداری.

۱۰- موانع و مشکلات پیمانکاری و صنایع سازنده تجهیزات شامل کمبود ظرفیت، اندک بودن سرمایه ثبت‌شده، فقدان قوانین مربوط به سندیکاها و کنسرسیوم‌ها و ضعف فناوری‌های روزآمد به‌عنوان بزرگ‌ترین شاخص در این زمینه.

۱۱- ناکافی بودن حضور بخش غیردولتی در سرمایه‌گذاری‌های بخش انرژی و صنایع وابسته.

۱۲- تبعیت سیاست‌های صنعت نفت و گاز از میزان نیاز بودجه عمومی کشور به درآمدهای ریالی و ارزی حاصل از مصارف حامل‌های انرژی و صادرات آن.

۱۳- عدم‌توسعه معادن زغال‌سنگ حرارتی و نیروگاه‌های زغال‌سنگی در سطح کشور و بی‌توجهی به اولویت‌های این بخش در سبد انرژی کشور.

۱۴- سهم ناچیز انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک در سبد انرژی کشور و اسناد بالادستی این حوزه.

۱۵- طولانی بودن فرآیند اخذ تسهیلات بانکی و اخذ مجوزهای لازم قانونی برای اجرای طرح‌های تولید، توزیع و بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور (در ابعاد خرد و کلان).

۱۶- کمبود شدید منابع مالی برای توسعه طرح‌های بخش انرژی باوجود محدودیت‌ها و شتاب فزاینده مصرف انرژی در سبد تولید و توزیع انرژی در کشور.

۱۷- ورود و تولید محصولات و کالاهای متعدد کم‌بازده و نیز پرمصرف انرژی در کشور.

۱۸- نادیده گرفتن ملاحظات اقتصادی در استقرار مراکز مصرف‌کننده انرژی در سطح کشور.

۱۹- فقدان نهاد مستقل مقررات تنظیم‌گری (رگلاتوری) در بخش انرژی.

۲۰- بالا بودن نرخ انتشار گازهای آلاینده هوا (شامل آلاینده‌های گازی و ذره‌ای) ناشی از رشد بی‌رویه مصرف انرژی و بکارگیری تکنولوژی‌های قدیمی و انرژی‌بر در بخش‌های صنعتی، تجاری و خانگی و نیز سایر صنایع وابسته به‌طورمستقیم یا غیرمستقیم.

۲۱- افزایش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از مصرف بیش از حد انرژی و بالا بودن شدت انرژی در کشور.

۲۲- قیمت‌گذاری غیرواقعی حامل‌های انرژی به‌ویژه برای واحدهای تبدیل‌کننده انرژی.

۲۳- فقدان امنیت عرضه در صادرات نفت‌خام و میعانات گاز و بازارهای بلندمدت.

۲۴- فقدان مطالعه یکپارچه و جامع انرژی کشور به‌عنوان یک نقطه ضعف ملی و بین‌المللی.

۲۵- بدهی‌های کلان انباشته‌شده شرکت‌های بخش انرژی (تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان).

۲۶- نبود معامله‌گران نفت و فرآورده‌های نفتی خصوصی در کشور.

باتوجه به نکات یادشده به‌عنوان چالش‌ها و تنگناهای اصلی حوزه انرژی، می‌توان به حل مشکل ناترازی پرداخت. تداوم ناترازی انرژی منجر به قطع گاز واحدهای صنعتی و کاهش ۱۰ تا ۲۵ درصدی تولید و درآمد سالانه آنها می‌شود. همچنین، با کاهش سوخت تحویلی به نیروگاه‌ها و عرضه سوخت مایع بی‌کیفیت، مشکلات آلودگی هوا بیشتر و در نهایت، ناترازی گاز منجر به بروز مشکلاتی در تمهیدات صادراتی می‌شود که در ادامه بحث، به اهداف کلان بخش انرژی و راهبردهای پیشنهادی خواهیم پرداخت.

خدا کند اتفاق نیفتد، اما زلزله تهران فاجعه تاریخ خواهد بود

چمران با بیان اینکه زلزله تهران را نمی‌توان زلزله سال یا روز عنوان کرد، گفت: زلزله تهران، فاجعه تاریخ خواهد بود و خدا کند این اتفاق نیفتد، البته ما نیز باید به‌سمت مقاوم‌سازی ساختمان‌ها و سایر تاسیسات شهری برویم تا در مقابل زلزله تهران، شرایط بهتری داشته باشیم.

رئیس شورای شهر تهران با بیان اینکه اگر در تهران زلزله‌ای رخ بدهد، این زلزله فاجعه سال و روز نخواهد بود، گفت: زلزله در تهران می‌تواند فاجعه تاریخ باشد.

به‌گزارش تسنیم، مهدی چمران در جریان دویست‌وسومین جلسه شورای شهر تهران با حضور علیرضا زاکانی شهردار تهران، پیرحسین کولیوند رئیس جمعیت هلال‌احمر و جمعی از معاونان و مدیران شهری شهرداری تهران در قالب امضای تفاهمنامه سه‌جانبه شورای شهر تهران، شهرداری تهران و جمعیت هلال‌احمر، برگزار شد، اظهار کرد: پنجم دی ماه سالگرد زلزله بم است؛ زلزله‌ای که بیش از ۳۰ هزار نفر از هموطنان ما جان در آن حادثه دردناک جان خود را از دست دادند که در ادامه این زلزله، زلزله‌های دیگری در اردبیل، کرمانشاه، خرم‌آباد، لرستان و... به‌وقوع پیوست و خسارت‌هایی هم به‌بار آورد.

وی با بیان اینکه هر روز ما در کشور شاهد زلزله هستیم، گفت: این موضوع برای تهران نیز مستثنا نیست و ما شاهد زلزله در تهران نیز بوده‌ایم و اگر زلزله در تهران به‌صورت قوی رخ بدهد، جمع کردن آن سخت و تبعات آن بسیار وحشتناک خواهد بود.

چمران با بیان اینکه زلزله تهران را نمی‌توان زلزله سال یا روز عنوان کرد، گفت: زلزله تهران فاجعه تاریخ خواهد بود و خدا کند این اتفاق نیفتد، البته ما نیز باید به‌سمت مقاوم‌سازی ساختمان‌ها و سایر تاسیسات شهری برویم تا در مقابل زلزله تهران، شرایط بهتری داشته باشیم.

دستور رئیس‌جمهوری برای حمایت از دانش‌بنیان‌ها

رئیس‌جمهوری در سومین جلسه شورای راهبردی فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان ضمن دستور به سازمان برنامه و بودجه برای توجه به حمایت مالی از فعالیت‌های دانش‌بنیان گفت: باتوجه به اینکه توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان ایجاد اشتغال، رشد تولید و پیشرفت فناورانه را درپی دارد، هر نوع حمایت مالی و ارائه تسهیلات و تخصیص منابع به فعالیت‌های دانش‌بنیان، سرمایه‌گذاری است.

به‌گزارش ایرنا، سید ابراهیم رئیسی در سومین جلسه شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان ضمن قدردانی از تلاش‌ها و اقدامات انجام‌شده در زمینه اجرای قانون حمایت از تولیدات و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان به بیش از ۱۰هزار شرکت فعال، بر ارتقای کیفی شرکت‌های دانش‌بنیان همزمان با توسعه کمی نیز تاکید کرد.

حمایت مالی از فعالیت‌های دانش‌بنیان نیز از دیگر تاکیدات رئیس‌جمهوری در این جلسه بود که رئیس‌جمهوری ضمن دستور به سازمان برنامه و بودجه برای توجه به این اولویت تصریح کرد: باتوجه به اینکه توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان ایجاد اشتغال، رشد تولید و پیشرفت فناورانه را در پی دارد، هر نوع حمایت مالی و ارائه تسهیلات و تخصیص منابع به فعالیت‌های دانش‌بنیان، نه هزینه بلکه سرمایه‌گذاری سودمند و آینده‌نگرانه است.

رئیس‌جمهوری با ضروری دانستن نهایی شدن نقشه‌راه فعالیت‌های دانش‌بنیان کشور و جامع‌نگری نسبت به همه حوزه‌های فعالیت‌های دانش‌پایه از میکروالکترونیک و زیست‌فناوری تا هوشمندسازی و استفاده از هوش‌مصنوعی، بر گسترش همکاری وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی با شرکت‌های دانش‌بنیان در دولت مردمی تاکید کرد.

آیت‌الله رئیسی ارتباط قوی، مستمر و نظام‌مند صنایع بزرگ با شرکت‌های دانش‌بنیان را نیز از اولویت‌های مهم برشمرد و با تاکید بر ضرورت تقویت تعامل سازمان استاندارد با شرکت‌های دانش‌بنیان، تسریع در تطبیق محصولات دانش‌بنیان با شاخص‌های استاندارد را در عین رعایت دقت خواستار شد.

ضرورت توجه به تجاری‌سازی و صادرات محصولات دانش‌بنیان از دیگر محورهای صحبت‌های رئیس‌جمهوری بود که از مسئولان دستگاه‌های مختلف به‌ویژه وزارت صنعت، معدن و تجارت خواست در حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان، علاوه بر تامین تجهیزات موردنیاز آنها در داخل، از واردات کالاهایی که توسط این شرکت‌ها در داخل به‌میزان نیاز کشور تولید می‌شود یا ظرفیت و امکان تولید آن فراهم است، جلوگیری کنند.

رئیس‌جمهوری همچنین بااشاره به گزارش ارائه‌شده از عملکرد صندوق توسعه نوآوری مبنی بر رشد ۵ برابری میانگین سالانه حمایت‌های مالی از فعالیت‌های دانش‌بنیان در ۲۵ماهه گذشته به نسبت دوره ۹۰ماهه پیش از دولت سیزدهم، افزود: حتما در این مسیر به صرف حمایت‌های دولت و اعتبارات بانک‌ها اکتفا نکنید و از مسیرهای مختلف برای حمایت از فعالیت‌های دانش‌بنیان اعتبار و منابع جدید جذب و خلق کنید.

در این جلسه «آیین‌نامه جدید ارزیابی شرکت‌های دانش‌بنیان»، «شیوه‌نامه تخصیص حمایت‌های مالیاتی شرکت‌های دانش‌بنیان» و «شیوه‌نامه برخورداری قراردادهای تحقیق و توسعه صنعت و دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی از اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه» ارائه شد و به‌تصویب رسید. برمبنای دسته‌بندی جدید ارزیابی شرکت‌های دانش‌بنیان، شرکت‌های دانش‌بنیان به ۳ دسته نوپا، فناور و نوآور دسته‌بندی می‌شوند که متناسب با میزان فروش شرکت‌ها و میزان و تمرکز کاری آنها بر محصولات دانش‌بنیان نام‌گذاری شده‌اند.

همچنین برمبنای آیین‌نامه‌ها، حمایت‌های مالیاتی، مزیت‌های مالیاتی برای دسته‌های گوناگون شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین همکاری‌های صنعت و دانشگاه مشخص شد.

هیبریدی‌ها در اولویت تخصیص ارز واردات

سخنگوی دولت در نشست هفتگی با خبرنگاران درباره اینکه کدام دستگاه‌ها درباره رفع آلودگی هوا ترک فعل کردند، گفت: در راستای اجرای هوای پاک در این دولت، اقدامات متعددی انجام گرفته که از جمله آنها می‌توان به حرکت به‌سمت برقی‌سازی خودروها اشاره کرد، چراکه برای تامین ارز حوزه واردات خودرو، اولویت با خودروهای هیبریدی و تامین فناوری برای آن است.

بهادری‌جهرمی اصلی‌ترین دلیل آلودگی هوا را خودروها و موتورسیکلت‌ها خواند و گفت: به‌همین‌دلیل، اصلی‌ترین اولویت دولت، برقی‌سازی خودروها است. دولت با سرعت زیاد در حال تامین خودروهای برقی به‌ویژه در حمل‌ونقل عمومی است. ۴۰ دستگاه اتوبوس برقی تولید داخل تحویل استان البرز و ۸۸ دستگاه تاکسی برقی تحویل شهرداری شد.

وی ادامه داد: پیش از این، ایستگاه شارژ خودرو برقی در سطح شهر یا کلانشهرها وجود نداشت، اما در دولت سیزدهم فقط در تهران بیش از ۱۰۰ ایستگاه شارژ خودرو برقی فعال شده است تا زیرساخت‌های لازم برای بهره‌وری در این حوزه فراهم شود.

سخنگوی دولت تاکید کرد که دیپلماسی کشور در این حوزه فعال است و براساس دیپلماسی همسایگی، حفظ دریای خزر در دستور کار دولت قرار دارد.

سخنگوی دولت در بخش دیگری از سخنان خود افزود: یکی از مسائلی که نمایندگان مجلس بر آن تاکید داشتند، این بود که افزایش حقوق بازنشستگان از منبع پایدار تامین شود؛ این افزایش مالیات برای تامین افزایش حقوق بازنشستگان در راستای حمایت حداکثری و ثبات افزایش حقوق بازنشستگان بوده است.

حذف دلار از سبد ارزهای مسافرتی به همسایه‌ها

مدیرعامل مرکز مبادله ارز و طلای ایران گفت: برنامه‌ریزی کرده‌ایم که بتوانیم ارز کشورهای همسایه یا مقصد را در اختیار مسافران ایرانی قرار دهیم.

به‌گزارش مهر، علی سعیدی، مدیرعامل مرکز مبادله ارز و طلای ایران گفت: برنامه‌ریزی کرده‌ایم که بتوانیم ارز کشورهای همسایه یا مقصد را در اختیار مسافران ایرانی قرار دهیم.

سعیدی ادامه داد: اگر بتوانیم از ابتدا به مسافر ایرانی اسکناس کشور مقصد را بدهیم، برای ایشان راحت‌تر خواهد بود؛ چراکه اگر دلار یا یورو تحویل دهیم، ۲ بار هزینه تسعیر باید بپردازند که با این اقدام هزینه‌های آنها را کاهش می‌دهیم.

مدیرعامل مرکز مبادله ارز و طلای ایران با بیان اینکه ارز کشور عراق به‌صورت دینار، کشور عربستان به‌صورت ریال، کشور ترکیه به‌صورت لیر و امارات به‌صورت درهم پرداخت خواهد شد، گفت: مطالعات انجام و اقدامات اجرایی نیز پیگیری شده است. مسافران میلیونی برای این کشورها داریم و به‌طبع اینها تقاضای زیادی برای دلار ایجاد می‌کنند، با تمام این کشورها در عمل مبادلات تجاری داریم و قراردادهای پیمان‌های پولی دوجانبه را با برخی از آنها داریم و با برخی که نداریم هم، بانک مرکزی در تلاش برای ازسرگیری پیمان پولی دوجانبه است.

سعیدی در پایان گفت: این کار سیاست ایران بوده است و بحث دیپلماتیک را نیز طلب می‌کند، بقیه کشورها نیز به ریسک‌های مبادله با دلار و کاهش ارزش جهانی آن پی برده‌اند و به‌همین‌دلیل سیاست دلارزدایی منحصر به ایران نیست و بسیاری از کشورهای دیگر نیز، این اقدام را اجرایی خواهند کرد.

مشکل واحدهای صنعتی برای دریافت تسهیلات نوسازی

امیرمحمد درویش: کنگره بین‌المللی توسعه و توانمندسازی صنایع و شهرک‌های صنعتی با هدف شناخت، تثبیت و توسعه حلقه‌های ذی‌نفع در زنجیره توانمندسازی صنعت کشور برگزار شد. در این کنگره، ۳ محور نقش تامین زیرساخت در توسعه صنایع، شهرک‌های صنعتی و مناطق آزاد، ضرورت هدایت سرمایه و منابع مالی به‌سمت تولید و همچنین، رفع موانع توسعه و توانمندسازی صنعت موردبررسی قرار گرفت.

تاکید بر احیای واحدهای راکد

به‌گزارش صمت، فرشاد مقیمی، معاون وزیر صمت در حاشیه برگزاری کنگره بین‌المللی توسعه و توانمندسازی صنایع و شهرک‌های صنعتی بااشاره به آمار واحدهای تولیدی در کشور گفت: ۵۹ هزار واحد صنعتی فعال در کشور وجود دارد که حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفر در این واحدها مشغول به کار هستند. همچنین، از ابتدای امسال تاکنون، هزار و ۲۴۰واحد صنعتی جدید، وارد چرخه فعالیت شده‌اند. این واحدها ۱۷درصد بخش ارزش‌افزوده صنعت را خود ارائه داده و توانسته‌اند در زمینه اشتغالزایی، نقش مهمی را ایفا کنند.

مقیمی با تاکید بر احیای واحدهای راکد، ادامه داد: تاکنون ۸۹۷ واحد صنعتی به چرخه فعالیت بازگشتند و حدود ۳۶هزار شغل توسط همین احیای واحدهای راکد ایجاد شده است.

وی با تاکید بر تمرکز دولت بر نوسازی و بازسازی واحدهای صنعتی راکد گفت: برای توسعه اقتصاد صنعتی مشوق‌هایی مانند معافیت‌های مالیاتی برای ایجاد سرمایه‌گذاری‌های جدید در نظر گرفته شده است.

مقیمی در انتقاد به ساختار تامین مالی واحدهای فرسوده صنعتی گفت: با تسهیلات بانک‌ها برای احیای واحدهای صنعتی فرسوده گفت: در نظام بانکی، تسهیلاتی برای نوسازی واحد صنعتی در نظر گرفته نشده و باید برای اصلاح این ساختار تدابیری اندیشید.

کمک بیمه به حفظ سرمایه بنگاه‌ها

نظرعلی صلاحی‌نژاد، قائم‌مقام بیمه با تاکید بر نقش بیمه در حفظ سرمایه صنایع کوچک گفت: در دنیا ۳ بازار مالی وجود دارد؛ نخستین بازار، بازار پول است که راهبری آن با بانک مرکزی و بانک‌های دیگر است. دوم، بازار سرمایه است که سازمان بورس و شرکت‌های تامین سرمایه و کارگزاری‌ها در این بازار فعالیت می‌کنند و سومین نهاد مالی، بازار ریسک است.

وی با بیان اینکه شرکت‌های بیمه اعم از ۴۰ شرکت، راهبری این صنعت را در دست دارند، افزود: تفاوت‌های صنعت بیمه با بازار پول و سرمایه این است که فارغ از بحث تجاری که در بازار پول و سرمایه وجود دارد، بیمه پلی است که تلاش می‌کند از جان، مال و مسئولیت‌ها حفاظت کند.

صلاحی‌نژاد یکی از پایه‌های اقتصاد را صنعت بیمه و ضریب نفوذ بیمه خواند و با تاکید بر اینکه در کشور ما به‌دلیل فرهنگ، صنعت بیمه مغفول مانده است، افزود: در سال‌های اخیر، تلاش‌های زیادی برای شناخت این صنعت در کشور انجام گرفته و در عمل از سال ۸۲ توسعه این صنعت آغاز شده است.

صلاحی‌نژاد بااشاره به اینکه ضریب نفوذ بیمه در کشورهای توسعه‌یافته ۱۲ است، گفت: ضریب نفوذ بیمه در ایران ۱.۸ است. وی با بیان اینکه هدف‌گذاری ضریب نفوذ بیمه در کشور ما ۳ درصد است، گفت: بیمه نقش مهمی در حفظ سرمایه بنگاه‌های صنعتی دارد و این موضوع موجب توسعه و ارتقای صنایع می‌شود.

ارائه زمین رایگان به شهرک‌ها

زهرا سعیدی‌مبارکه، رئیس کنگره بین‌المللی توسعه و توانمندسازی صنایع و شهرک‌های صنعتی نیز، پیشرفت یک کشور را متکی بر ۳ مولفه صنعت، فرهنگ و رسانه‌دانست و گفت: یکی از راه‌های توسعه صنعتی، ایجاد شهرک‌های صنعتی است و دولت برای حمایت از این بخش، باید واگذاری زمین رایگان را در دستور کار قرار دهد.

وی بااشاره به تاثیر توسعه شهرک‌های صنعتی بر توسعه اشتغال گفت: انتظار می‌رود در قانون مالیات در برنامه هفتم، ارزش‌افزوده برای شهرک‌های صنعتی دیده شود.

عکس روز

کلوت های شهداد کرمان

عکس: ایرنا

ویژه‌تر از خبر

پشت‌پرده شایعات مالیات ۲۵ درصدی طلا

به‌گفته سخنگوی سازمان امور مالیاتی، کسانی که طی سال‌ها با سوءاستفاده از فضاهای غیرشفاف و تاریک اقتصادی کشور توانستند فرار مالیاتی داشته باشند، اقدام به ایجاد شایعاتی مثل مالیات ۲۵ درصد طلا کردند. به‌گزارش ایسنا، از ابتدای دی، سازمان امور مالیاتی برای محاسبه سیستمی و نظام‌مند کردن مالیات‌ها، صاحبان مشاغل را ملزم به صدور صورت‌حساب الکترونیک در سامانه مودیان کرد. این اقدام برمبنای قانون سال ۱۳۹۸ مصوب مجلس و اصلاحات بعدی آن نیز انجام شده است. با اعلام این خبر، برخی شایعات در فضای مجازی منتشر شد مبنی بر اینکه قرار است مالیات طلا ۲۵ درصد افزایش پیدا کند؛ در حالی تا پیش از این نیز تمامی مشاغل مشمول مالیات سود عملکرد به‌میزان ۱۵ تا ۲۵ درصد بودند و تنها به صنف طلافروشان مربوط نمی‌شد و البته موضوع جدیدی نیست. طبق قانون اگر سود فعالیت صاحبان مشاغل بین صفر تا ۲۰۰ میلیون تومان باشد تا ۱۵درصد مشمول مالیات می‌شود. در صورتی که سود بین ۲۰۰ تا ۴۰۰ میلیون تومان باشد تا ۲۰ درصد و بیش از ۴۰۰ میلیون تومان مشمول ۲۵درصد مالیات می‌شود. به‌گفته سیدمحمدهادی سبحانیان، رئیس سازمان امور مالیاتی در حال حاضر مالیات طلا مثل سایر مشاغل و اصناف از سود عملکرد فعالیت طلافروشان اخذ می‌شود. بدین‌صورت که پس از کسر هزینه‌ها از درآمدی که دارند و پس از کسر معافیت مالیاتی پایه، مشمول مالیات بر عملکرد می‌شوند. درباره ارزش‌افزوده هم به‌موجب قانون اصلاحی ارزش‌افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ اصل طلا معاف از مالیات بر ارزش‌افزوده است و تنها مالیات بر ارزش‌افزوده بر اجرت و سود فعالیت طلافروشان وضع خواهد شد. اما سوال این است که چه کسانی پشت‌پرده شایعه مالیات ۲۵ درصد طلا ایستاده‌اند؟ در این‌باره، مهدی موحدی، سخنگوی سازمان امور مالیاتی گفته است: سازمان امور مالیاتی در ۳،۲ سال اخیر فرآیندی را در راستای اصلاح ساختاری نظام مالیاتی طراحی کرده است و آنها را به‌سمت بهبود پیش می‌برد. طبیعی است این اتفاقات که منجر به کاهش مشکلات می‌شود، مخاطراتی را برای کسانی ایجاد می‌کند که قبلا فرار مالیاتی می‌کردند و مخاطرات دیگری را برای اقتصاد کشور به‌وجود می‌آوردند. وی افزود: زمانی که اصلاحات ساختاری در نظام مالیاتی پیشنهاد داده شد، کسانی نگران شدند که از فضای غیرشفاف، مبهم و تاریک اقتصادی کشور سوءاستفاده می‌کردند. این افراد پیش از این می‌توانستند فرار مالیاتی داشته باشند و کتمان درآمد کنند. آنها به‌دنبال این هستند که با شایعه‌سازی‌ها و ادعاهای کاذبی که مطرح می‌کنند، هم اذهان جامعه را از این مسیر منحرف کنند و هم دنبال این باشند که شفافیت و عدالت مالیاتی در نظام اقتصادی کشور جا نیفتد.

زندگی روی گسل

«گسل‌های بزرگ ایران خطری بزرگ برای شهرها» این جمله شاید این روزها به‌کرات منعکس‌شده باشد اما سوال اینجاست که به‌راستی گسل‌های بزرگ ایران در کجا واقع‌شده‌اند و یا اینکه در شهر یا منطقه‌ای که زندگی می‌کنیم، تا چه حد امنیت‌های زلزله‌شناسی رعایت شده و یا به تعبیر عامیانه‌تر آن آیا خانه‌های‌مان روی گسل‌های بزرگ ایران قرارگرفته است. به مناسبت روز پنجم دی ماه روز ملی ایمنی در برابر زلزله به بررسی مهم‌ترین گسل‌های ایران پرداخته‌ایم.

از نظر پژوهشگران لرزه‌نگاری کشور، زمانی می‌توان یک گسل را به‌عنوان یک قطعه گسل در نظر گرفت که کل طول آن در یک اتفاق زلزله گسیخته شود. به عنوان مثال، یک سامانه گسلی مانند زاگرس که حدود هزار کیلومتر طول دارد، تنها در یک رویداد زمین‌لرزه گسیخته نشده و قطعات مختلف آن در رویدادهای مختلف و مجزای زلزله در طول‌های کوچک‌تر ازهم‌گسیخته شده است.

یک برداشت اشتباه این است که در زمان زلزله یک سوراخ در زمین باز می‌شود تا قربانیان بی‌گناه را ببلعد. این به‌هیچ‌وجه واقعیت ندارد و فقط بعد از یک زلزله قوی، ممکن است تعدادی شکاف روی زمین یا زیرزمین به وجود آید. این‌ها نه گسل هستند و نه شکاف عمیقی هستند که آماده نزدیک شدن به هم باشند و تنها شکاف‌هایی هستند که ممکن است در اثر فرونشستن خاک براثر لرزش زمین ایجاد شوند.

▣ خطرپذیرترین شهرهای کشور

بر اساس اعلام مرکز آمار کشور تهران، مشهد، اصفهان ، کرج ، تبریز ، شیراز ، اهواز ، قم ، کرمانشاه و ارومیه از مهم‌ترین شهرهای ایران هستند که روی بزرگ‌ترین گسل‌ها قرار گرفته و بروز زلزله می‌تواند این شهرها را با مشکلات جدیدی مواجه کرده و خسارت‌های مالی و جانی بسیاری به همراه داشته باشد.

با یک حساب سرانگشتی به‌خوبی می‌توان دریافت که حدود ۱۵.۳ میلیون نفر از جمعیت ایران در داخل ۱۰ شهر اول ایران زندگی می‌کنند. از طرف دیگر برآورد می‌شود که حدود ۹.۹ میلیون نفر در حاشیه همین ۱۰ شهر اول ساکن هستند و بنابراین جمعیتی بالغبر ۲۵ میلیون نفر در داخل و حومه ۱۰ شهر اول ایران زندگی می‌کنند.

نکته مهم این است که بر اساس نقشه پهنه‌بندی خطر نسبی زلزله در بستر گسل‌های بزرگ ایران در فهرست ۱۰ شهر اول، فقط شهر اصفهان است که در رده خطر نسبی بالای زلزله قرار نمی‌گیرد. بنابراین، با کسر جمعیت اصفهان و حومه، حدود ۲۲ میلیون نفر از جمعیت (حدود ۲۸ درصد) از جمعیت ایران در سال ۹۴ در پهنه خطر نسبی بالا به لحاظ حضور بر روی گسل‌های بزرگ ایران قرار دارند و زندگی می‌کنند.

▣ زاگرس، بزرگ‌ترین گسل ایران

بنا بر اعلام پژوهشکده لرزه‌نگاری کشور، مبنی بر تقسیم‌بندی گسل‌های بزرگ ایران، سامانه گسلی زاگرس از مرز ایران و عراق یعنی مریوان آغاز می‌شود و تا شمال بندرعباس به طول مجموع هزار کیلومتر کشیده شده است که این سامانه گسلی، طولانی‌ترین سامانه گسلی ایران شناخته می‌شود.

▣ مکران طولانی‌ترین گسل ایران

گسل مکران از جنوب شرق ایران و ساحل دریای عمان، یکی دیگر از گسل‌های طولانی کشورمان است. مکران تنها گسلی است که به دلیل قرار گرفتن در لبه فرورانش پوسته اقیانوسی به زیرپوسته قاره‌ای، زلزله‌هایی با بزرگی بیشتر از ۸ ریشتر و حتی تا ۹ ریشتر در بدترین حالت در آن رخ می‌دهد. گسل مکران در ۷ آذر ۱۳۲۴ هجری شمسی (۲۸ نوامبر ۱۹۴۵ میلادی)، زلزله ۸.۲ ریشتری را تجربه کرده بود.

▣ مهم‌ترین گسل ایران

سامانه گسلی قطر-کازرون نیز به‌عنوان یکی دیگر از گسل‌های مهم ایران دارای چند قطعه است که ازجمله آن می‌توان به قطعات گسل برازجان، کنارتخته، کازرون و دنا اشاره کرد. زمین‌شناسان بر این باورند که گسل قطر- کازرون، تغییراتی را در کف خلیج‌فارس ایجاد کرده اما اطلاعات زیادی در مورد تغییر شکلی که این سامانه در کف خلیج‌فارس ایجاد کرده موجود نیست و تنها ازنظر فیزیکی و تصویری در عکس‌های ماهواره‌ای و برداشت‌های ژئوفیزیکی و ژئومورفولوژی، می‌توان این سامانه را تا شبه‌جزیره قطر دنبال کرد.

▣ خطر بیشتر با تمرکز جمعیتی

بزرگ‌ترین زلزله ناشی از گسل‌های بزرگ ایران که در پوسته قاره‌ای فلات ایران رخ‌داده، زلزله طبس با بزرگی ۷.۴ ریشتر و بزرگ‌ترین زلزله رخ‌داده در پهنه فرورانش مکران در جنوب شرق فلات ایران، زلزله سال ۲۰۱۳ سراوان با بزرگی ۷.۸ ریشتر بوده است.

به گفته کارشناسان، اگر از خطر زلزله ناشی از گسل‌های برخی از نواحی همچون شمال تهران، تبریز و گسل‌های اطراف مشهد صحبت می‌شود به دلیل جمعیت بالاتر و وجود بافت آسیب‌پذیر شهری و روستایی در این نواحی پرجمعیت است و این در حالی است که به‌صورت تقریبی در بیشتر مناطقی که گسل‌های بزرگ زلزله‌خیز همچون دشت کویر تقریبا خالی از سکنه است و با این احتساب نمی‌توان گفت که مناطق آسیب‌پذیرتر گسل‌های بزرگ‌تر دارند.

▣ زلزله‌خیزترین نقطه ایران

براساس گزارش‌های منتشر شده، شمال تنگه هرمز در بندرعباس به‌عنوان لرزه‌خیزترین نقطه ایران معرفی شده و دلیل آن را میزان تغییر شکل پوسته در این منطقه می‌دانند. همچنین مناطق منتهی علیه جنوب غرب ایران در دشت خوزستان و حومه شهرهای خرمشهر و آبادان نیز به‌عنوان منطقه کم‌لرزه کشور محسوب می‌شوند. این دو شهر در دشت خوزستان واقع شده‌اند و کمترین میزان تغییرات شکل پوسته زمین در کشورمان در این نواحی رخ می‌دهد. از سوی دیگر مناطق خطرناک ازنظر رخداد زمین‌لرزه یا همان کانون گسل‌های بزرگ ایران در پیرامون گسل‌های فعال کشور هستند که این گسل‌ها بیشتر در نواحی مرز بین کوه‌ها و دشت‌های ایران قرارگرفته‌اند.

▣ مناطق کم‌خطر خالی از سکنه

مهدی زارع، استاد پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله با اشاره به اینکه مناطق کم‌خطر از نظر زلزله در کشورمان عمدتا مناطقی هستند که کسی در آنها زندگی نمی‌کند، گفت: منطقه کویر لوت یا کویر مرکزی ایران جزو مناطقی هستند که لرزه‌خیزی کمی دارند و کسی هم در آنجا زندگی نمی‌کند. اما نوار سنندج - سیرجان ناحیه‌ای است که شامل استان اصفهان، سنندج، اراک و همدان می‌شود که از لرزه‌خیزی پایینی برخوردار است، همچنین ناحیه جنوب اهواز به سمت آبادان و خرمشهر نیز همین وضعیت را دارد اما بقیه مناطق ایران جزو مناطق پرلرزه هستند. اما چرا به این مناطق، مناطق سفید از نظر زلزله گفته می‌شود؟ به گفته زارع این مناطق، مناطق کم‌لرزه هستند چرا که مثلا در اصفهان هر دو تا سه هزار سال یک زلزله ۶.۵تا ۷ریشتر و هر ۸هزار سال یک زلزله بالای ۷ریشتر اتفاق می‌افتد اما در منطقه‌ای مثل جنوب البرز که تهران هم در آن جای گرفته هر ۲۰۰سال انتظار زلزله‌ای با قدرت ۶.۵تا ۷ ریشتر و هر ۳ هزار سال انتظار وقوع زمین لرزه با قدرت ۷.۵ریشتر را داریم. به همین دلیل به منطقه البرز منطقه خطرناک از نظر زلزله گفته می‌شود و منطقه اصفهان منطقه کم‌خطر و سفید است. زارع ادامه داد: به همین دلیل است که گفته می‌شود حوالی شهر گلپایگان و نوار سنندج - سیرجان که پیش از این از شهرهای آن را نام بردم، منطقه خوبی برای سرمایه‌گذاری درازمدت و توسعه کشور محسوب می‌شوند چرا که از لرزه‌خیزی کمتری برخوردارند.

سخن پایانی

با وجود ۱۲۰گسل خطرناک در کل ایران، ۷۸درصد شهرها در فهرست شهرهای «لرزان» با خطر نسبی بالا قرار می‌گیرند و درصورت بروز زمین‌لرزه با خسارت‌های جدی مالی و جانی مواجه خواهند بود. زلزله پدیده‌ای طبیعی اما بسیار پیچیده است و ده‌ها سال تحقیقات انجام گرفته در معتبرترین دانشگاه‌های دنیا نیز هنوز به پیش‌بینی موفقیت‌آمیز زمین لرزه منجر نشده است. انجام کارهای آماری روی کاتالوگ‌های موجود یا ادعای الهام از نیروهای ماورای طبیعی، اجرام آسمانی و امثالهم هیچ‌کدام پیش‌بینی زمان وقوع زمین لرزه را میسر نمی‌سازد. با اینهمه می‌توان با رعایت اصول ایمنی در شهرسازی تا حدی آسیب‌های ناشی از این پدیده طبیعی را کاهش دهد و از بروز فاجعه جلوگیری کند.

انتخاب مهندس نوید سلیمی قائم‌مقام مدیرعامل شرکت وزین پرشیا به‌عنوان مدیر برتر کشور

جناب آقای نوید سلیمی در «هشتمین اجلاس سراسری تجلیل از مدیران تاثیرگذار و نمونه در صنعت و اقتصاد کشور» به عنوان مدیر برتر کشور در سال ۱۴۰۲ انتخاب شد.

هشتمین اجلاس سراسری تجلیل از مدیران تاثیرگذار و نمونه در صنعت و اقتصاد کشور و اعطای نشان عالی مدیر سال در سالن همایش‌های بین‌المللی صداوسیما برگزار شد. این اجلاس که با حضور نمایندگان مجلس شورای اسلامی و مدیران ارشد و همچنین حضور شرکت‌ها و صنایع بزرگ برگزار شد، بر اساس ارزیابی‌های صورت گرفته از مهندس نوید سلیمی با اهدای نشان عالی مدیر سال، تقدیر به عمل آمد.

براساس این گزارش، مهندس نوید سلیمی توانست به‌عنوان یک مدیر تاثیرگذار در صنعت و اقتصاد کشور به سبب افزایش تولید نگرش مدیریتی قوی که باعث شده شرکت وزین پرشیا با ارایه برنامه شایسته در حوزه تولید و مشتری‌مداری در جایگاه نخست و برگزیده مدیر کشوری قرار بگیرد و افتخاری دیگر به افتخارات خود بیفزاید.

«آگهی مناقصه عمومی»
شماره ۱۴۰۲۰۰۶۱
شرکت سنگ آهن گهرزمین (سهامی عام)
شرکت سنگ آهن گهرزمین در نظر دارد «طراحی، تامین کالا، ساخت، نصب راه‌اندازی سیستم‌های بارگیری ریلی و کامیونی شرکت سنگ آهن گهرزمین (سهامی عام)» را با مشخصات مندرج در اسناد مناقصه از طریق برگزاری مناقصه عمومی و به صورت یک‌مرحله‌ای (همراه با ارزیابی کیفی) به شرکت‌ها و پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید.
لذا از شرکت‌های توانمند در این حوزه جهت دریافت اسناد مناقصه، از تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۰ لغایت ۱۴۰۲/۱۰/۱۳ دعوت بعمل می‌آید.
شایان ذکر است شرکت‌کنندگان محترم بایستی جهت خرید اسناد مبلغ ۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال را به شماره شبای بانک سپه IR ۶۸۰۱۵۰۰۰۰۰۰۱۱۳۷۸۰۰۲۰۰۰۷۵ واریز نمایند.
محل دریافت و تحویل اسناد مناقصه: تهران، بلوار آفریقا، بلوار آرش غربی، پلاک ۱۲، شرکت سنگ آهن گهر زمین لازم به ذکر است مهلت تحویل پاکت‌ها به دبیرخانه مرکزی تهران تا ساعت ۱۵ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰ می‌باشد.
جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت شرکت سنگ آهن گهرزمین با ادرس WWW.GOHARZAMIN.COM مراجعه یا با شماره ۰۹۱۳۲۴۰۹۶۶۴ آقای نیک‌بخت تماس حاصل نمایید.
شرکت سنگ آهن گهرزمین

شرکت صنایع و معادن گل گهر
آگهی تمدید مهلت تحویل پاکات مناقصه عمومی تجدیدشده به شماره ۱۴۰۲/۳۵/ع
به آگاهی کلیه متقاضیان واجد شرایط جهت شرکت در مناقصه با موضوع "تامین پنج دستگاه درایو کنترل فرکانس از برند ABB" می‌رساند مهلت تحویل پاکات مناقصه از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۰ به روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۷ موکول گردید. لذا مطابق با دستورالعمل ذکر شده در اسناد مناقصه نسبت به تحویل پاکات خود در مهلت مقرر و در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران اقدام نمایید.
شایان ذکر است فرمت ضمانتنامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.
کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

شرکت آهن و فولاد اصفهان
Esfahan Steel & Iron co.
آگهی دعوت مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده
بدینوسیله از کلیه سهامداران شرکت آهن و فولاد اصفهان (سهامی خاص) به شماره ثبت ۹۶۴۴ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۳۰۷۳۰۸ دعوت می‌شود تا در جلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده که در ساعت ۱۰ صبح روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۸ در محل قانونی شرکت به آدرس اصفهان کیلومتر ۱۵ جاده اصفهان نائین- روبروی شرکت پرفیل سپاهان به کد پستی ۸۱۶۵۱۶۶۶۱۱ تشکیل می‌گردد حضور بهم رسانند.
▣ دستور جلسه:
۱- انتخاب اعضای هیات‌مدیره
۲- سایر مواردی که در صلاحدید مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده است.
هیات‌مدیره شرکت آهن و فولاد اصفهان (سهامی خاص)

با ماسبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید
سازمان آگهی
۸۸ ۷۲۲ ۷۳۳
آخرین خبرها و تازه‌ترین تحلیل‌ها را در پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید
www.Gostaresh.news

یادداشت

صادرات فراموش‌شده صنعت خودرو

سعید مدنی
تحلیلگر صنعت خودرو

در گذشته صادرات به‌نسبت خوبی در صنعت خودرو داشتیم و در سال‌های ۹۰ و ۹۱ رقم صادرات ما در این بخش قابل‌توجه بود. با این حال، متاسفانه با تغییرات پی‌درپی مدیران و عدم‌هماهنگی‌ها، صادرات خودرو به‌تدریج کاهش یافت. در ۷، ۸ گذشته به‌علت دخالت‌های دولت، خودروسازان در حاشیه زیان قرار گرفتند؛ در نتیجه برای آنها اولویت‌های دیگری ایجاد شد و دیگر صادرات در اولویت نبود و کم‌کم فراموش شد. در این شرایط که خودروهای تولید داخل، قدیمی هستند و خارج از مرزهای کشور، بازاری برای آنها وجود ندارد یا صادرات آنها بسیار اندک است، صحبت از صادرات خودرو، شعاری بیش نیست. برای اینکه به‌معنای واقعی در مسیر صادرات گام برداریم، ضمن اینکه باید اعتقادی به اینکه صادرات لازمه توسعه است وجود داشته باشد، باید حرکت در مسیر تولید صادرات‌محور به مدیران تکلیف و همچنین چالش‌های مربوط به سود و زیان خودروسازان برطرف شود.

قطعا اعمال تحریم‌ها در تضعیف صادرات خودرو نقش داشته، اما واقعیت این است که پیش از تحریم‌ها هم برنامه و وضعیت مناسبی در صادرات خودرو نداشتیم. اندک صادراتی هم که انجام می‌شد، متاثر از توانمندی‌ها و تلاش‌های خودروسازان بود و از سوی دولت، هیچ سیاست‌گذاری کلانی در راستای حمایت از صادرات خودرو وجود نداشت؛ هرچند به‌ظاهر از صادرات حمایت می‌کنند و درباره آن شعار می‌دهند. واقعیت این است که در توسعه محصول عقب افتاده‌ایم. عقب‌افتادگی در توسعه محصول بیش و پیش از تحریم‌ها بر روند صادرات خودرو ما تاثیر گذاشت. اگر این عقب‌افتادگی رخ نمی‌داد، دست‌کم می‌توانستیم در بازارهای منطقه حرفی برای گفتن داشته باشیم. هرچند در کاهش صادرات خودرو و کمرنگ شدن آن، تحریم نقش داشت، اما تاثیر عدم‌برنامه‌ریزی مناسب در این مسئله به‌مراتب بیشتر بود. در کشور زیرساخت‌های لازم برای توسعه صنعت خودرو را در اختیار داریم. ما ظرفیت تولید ۲ میلیون خودرو را داریم که با یک سرمایه‌گذاری جزئی به ۳ میلیون خودرو هم می‌رسد. زنجیره تامین تولید خودرو در داخل کشور شکل گرفته که می‌تواند توسعه یابد تا در کلاس جهانی تولید کنیم. زنجیره تامین و خدمات پس از فروش را به‌عنوان پیش‌زمینه توسعه در اختیار داریم و به‌راحتی و با دانش فنی داخلی می‌توانیم خطوط تولید جدیدی را احداث کنیم. در این مسیر شاید نیاز به ورود برخی ماشین‌آلات خارجی داشته باشیم که طبیعی است، اما مهم این است که توان داخلی طراحی و احداث خطوط ساخت بدنه و مونتاژ نهایی را داریم.

در بخش طراحی و ایجاد پلتفرم، توانمندی‌های خوبی داریم که این زیرساخت‌ها و توانمندی‌های داخلی، جاذبه بسیار خوبی برای شرکت‌های خارجی است که در قالب قراردادهای مشخص با حداقل سرمایه‌گذاری، تولید روزآمدی داشته باشیم؛ البته به‌شرط اینکه در قراردادها قید شود که مثلا این محصولات (با برند خود ما یا حتی برند آنها) صادر شود. حضور شرکت‌های خارجی در ایران در عین حال، منجر به توسعه طراحی خودرو در داخل می‌شود و می‌توانیم با کمک آنها روی پلتفرم‌های خودمان کار کنیم. حتی اگر همکاری با خودروسازهای خارجی امکان‌پذیر نشد هم می‌توانیم در بخش پلتفرم‌های داخلی از شرکت‌های بزرگ مهندسی و قطعه‌سازی دنیا استفاده کنیم تا ضمن همکاری با آنها خودروهایی را در داخل طراحی و تولید کنیم. این رویکرد را چین در پیش گرفت و موفق هم بود.

صادرات جزء لاینفک توسعه صنعت خودرو است؛ به‌عبارتی اگر در این صنعت صادرات نداشته باشیم، توسعه‌ای هم محقق نخواهد شد. امتیازهایی که در داخل کشور داریم، می‌تواند در صنعت خودرو ما تحول بزرگی ایجاد کند که منوط به برقراری رابطه با دیگر کشورهاست. تا زمانی که روابط بین‌المللی مشخصی نداشته باشیم، سرمایه‌گذاری‌هایی که انجام شده و زیرساخت‌هایی که وجود دارد صرف تولیدات فعلی می‌شود که در کوتاه‌مدت می‌تواند نیازهای داخلی ما را تامین کند، اما در ادامه به جایی می‌رسد که مجبور به واردات خودروهای دست‌دوم می‌شویم. واردات این خودروها هم خود یک معضل خواهد بود که اگر کنترل نشود و به‌دلیل رانت‌هایی که در پس آن وجود دارد نتوان آن را کنترل کرد، صنعت خودرو ما را که در دوره‌ای خواهان زیادی داشت، تبدیل به مخروبه خواهد کرد. از طرفی هم تاکید می‌کنم بدون ارتباطات سیاسی و اصلاح روابط راه به جایی نخواهیم برد.

نیاز اصلی کشور در بخش‌های گوناگون، از جمله خودرو، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری درست است. البته برنامه‌هایی هم داریم که به محاق رفته و در حالی که براساس سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ باید تا ۲ سال دیگر به تولید ۳ میلیون خودرو برسیم، کسی از آن صحبت نمی‌کند. این در شرایطی است که با فعال کردن ظرفیت تولید داخل می‌توانیم در راستای تحقق اهداف سند ۱۴۰۴ حرکت کنیم. با این حال به‌دنبال واردات خودرو هستیم. البته واردات خودرو در حد معقول لازم است و اگر ناچاریم می‌توانیم در مدت کوتاهی و با تعداد کمی خودرو وارد کنیم تا بتوانیم کم‌کم ظرفیت تولیدمان را فعال کرده و افزایش دهیم. واردات خودرو دست دوم نباید تبدیل به یک رویکرد ثابت شود، چراکه این خودروها رقیب تولیدات داخلی می‌شوند و عملا صنعت خودرو ما را زمینگیر می‌کنند. متاسفانه کسی پیگیر این گزارش‌ها که بعضا تحلیل‌های درستی دارند و در آنها مشکلات شناسایی شده، نیست. از این طریق می‌توان گامی در راستای رفع مشکلات صنعت خودرو، از جمله صادرات آن برداشت.

گفت‌وگو

یک عضو هیات علمی موسسه مطالعات بازرگانی در گفت‌وگو با صمت:

همکاری با چین، فرصت بی‌بدیلی برای صنعت خودرو ایران است

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

چین در حال حاضر پیشروترین کشور در حوزه خودروهای برقی است؛ از این‌رو قرار است ۶ خودروساز کشور اعم از دو خودروساز بزرگ و خودروسازان بخش خصوصی در برنامه راهبردی ۲۵ ساله که بین ایران و کشور چین امضا شده با همکاری شرکت‌های چینی، خودروهای برقی تولید می‌کنند. چین در صنعت خودرو برقی در حال حاضر به‌عنوان یکی از پیشروان جهان شناخته می‌شود. شرکت‌های خودروسازی چینی در بخش خودروهای برقی فعالیت‌های چشمگیری دارند و تولیدات آنها به سرعت در حال افزایش است. به‌عنوان مثال، شرکت چینی BYD یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان خودروهای الکتریکی در جهان است که در سال ۲۰۱۸ بیش از ۲۴۰ هزار دستگاه خودرو الکتریکی تولید کرده است. دولت چین با ارائه تسهیلات مالی و حمایت از تحقیق و توسعه در صنعت خودرو برقی، سهم بزرگی در پیشرفت این صنعت در چین داشته است. به همین دلیل، بازار خودروهای برقی در چین به سرعت در حال رشد است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۵، ۴۰ درصد از تولید خودروهای چینی برقی باشد.

صمت درباره فرصت‌ها و چالش‌های زنجیره تامین وسایط نقلیه برقی چین و چشم‌انداز همکاری‌های آینده ایران با این کشور در مسیر تولید خودروهای برقی گفت‌وگویی با مسعود کمالی‌اردکانی، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی داشته که در ادامه می‌خوانید.

◉ در ابتدا به‌واسطه اینکه دولت و به‌ویژه وزارت صمت به‌طور جدی برقی‌سازی خودروها را در دستور کار قرار داده، از الزام و چرایی ورود به عرصه تولید وسایل نقلیه برقی با همکاری چین به‌عنوان یکی از پیشروترین کشورها در این حوزه برای ما بگویید.

واقعیت این است که کمبود منابع فسیلی و اقبال روزافزون مردم به استفاده از وسایط نقلیه برقی این صنعت را به یکی از حوزه‌های رشد آینده تبدیل کرده است. چین با صنعت پر رونق وسایط نقلیه برقی خود در خط مقدم این تحول قرار دارد و به شرکت‌های خارجی فرصت‌های فراوانی ارائه می‌کند که توسط مشوق‌های دولتی، مقررات زیست‌محیطی، سیاست‌های مطلوب و نوآوری‌های فناورانه هدایت می‌شوند. این کشور بزرگ‌ترین بازار وسایط نقلیه با انرژی نو در سطح جهان است. به‌گفته وزارت امنیت عمومی چین، مالکیت این قبیل وسایط نقلیه در چین تا پایان سال ۲۰۲۲ به ۱۳.۱ میلیون دستگاه (رشد قابل‌توجه ۶۷ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۱) رسیده است. بیش از ۶۰۰ هزار بنگاه مرتبط با وسایط نقلیه با انرژی‌های نو در اقتصاد چین فعال هستند که در سال‌های اخیر به سرعت در حال توسعه می‌باشند. بازیگران اصلی این صنعت شرکت‌های بزرگ تولیدکننده خودرو و صنایع مرتبط چینی مانند BYD Auto، Tesla China، SAIC-GM-Wuling، Aion و Changan Automobile هستند که در مجموع بیش از ۵۰ درصد از سهم بازار را در اختیار دارند.

چین با بیش از سه‌چهارم ظرفیت تولید باتری در جهان، جایگاه مسلطی در زنجیره تامین وسایط نقلیه برقی دارد. علاوه بر این، بیش از نیمی از ظرفیت جهانی فرآوری و پالایش لیتیوم، کبالت و گرافیت (مواد اصلی ساخت باتری‌های وسایط نقلیه برقی) را در خود جای داده است. به‌طور خاص، چین دارای ۷۰ درصد ظرفیت تولید جهانی کاتد و ۸۵ درصد آند است، بنابراین در مقایسه با بازارهای غربی در امریکا و اروپا، صنعت تولید وسایط نقلیه برقی چین ۲۰ درصد مزیت هزینه دارد.

◉ به هر حال، دولت‌ها برای حرکت در مسیرهای جدید در ابتدای راه برنامه‌های حمایتی و مشوق‌هایی تعریف می‌کنند تا در اجرای برنامه‌ها و در راستای تحقق اهداف‌شان سریع‌تر و راحت‌تر بتواند گام‌های نخست را بردارند. سیاست دولت چین برای حمایت از صنعت خودرو خود چگونه است که توانسته تا این حد موفق ظاهر شود؟

دولت چین سیاست‌های حمایتی مختلفی برای تقویت رشد صنعت وسایط نقلیه برقی به اجرا گذاشته است. در راستای نیل به هدف کربن دوگانه، شورای دولتی چین طرح «توسعه صنعت وسایط نقلیه با انرژی نو (۲۰۳۵-۲۰۲۱)» را در نوامبر ۲۰۲۰ معرفی کرد که راهبرد دستیابی به صنعت وسایط نقلیه پایدار با کاهش آلاینده‌ها را ترسیم می‌کند. در ژوئن ۲۰۲۳، دولت چین یک بسته مشوق مالیاتی قابل‌توجه ۵۲۰ میلیارد یوآنی (معادل ۷۲.۳ میلیارد دلار امریکا) به‌منظور معافیت‌های مالیاتی برای وسایط نقلیه برقی و سازگار با محیط‌زیست را به مدت ۴ سال رونمایی کرد. قابل ذکر است که این بسته، معافیت کاملی از مالیات خرید برای وسایط نقلیه با انرژی‌های نو خریداری شده در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ با صرفه‌جویی تا ۳۰ هزار یوآن (۴۱۷۰ دلار امریکا) در هر وسیله نقلیه ارائه می‌کند. از سال ۲۰۲۶ تا ۲۰۲۷، این معافیت به نصف کاهش یافته و به ۱۵ هزار یوآن (۲۰۷۸ دلار امریکا) محدود می‌شود. هدف از این ابتکار، تحریک رشد در صنعت خودرو به‌ویژه با توجه به کاهش فروش خودرو است.

> توسعه صنعت خودروهای برقی در چین، برای کشوری مانند ایران دربردارنده فرصت‌های بی‌بدیلی است

> توانمندسازی نیروی انسانی از مهم‌ترین مسائلی است که می‌توان خلأ نسبی در آن را از طریق همکاری با چین پوشش داد

◉ زنجیره تامین برای صنعت خودرو از بخش‌های مهم است که باید همزمان و به موازات حرکت کنند. زنجیره تامین برای تولید خودروهای برقی چگونه عمل می‌کند و برجسته‌ترین موارد درباره کشور چین در این بخش چیست؟

نکات کلیدی در این زمینه مطرح است که باید به‌طور جداگانه و البته در ارتباط با هم موردتوجه قرار گیرند. فعالیت‌های تولیدی زنجیره تامین وسایط نقلیه برقی در دو سطح بالادست و پایین‌دست قابل طبقه‌بندی است. صنعت بالادستی شامل تامین مواد اولیه و اجزای سازنده وسیله نقلیه است. این طبقه شامل استخراج مواد معدنی یعنی لیتیوم و کبالت و ساخت قطعات اصلی از جمله باتری، موتور محرکه و سیستم کنترل الکترونیکی است. بیشتر این مواد معدنی در چند کشور از جمله جمهوری دموکراتیک کنگو، آرژانتین، شیلی و استرالیا متمرکز شده‌اند. پراکندگی و تمرکز این مواد کلیدی، زنجیره تامین جهانی را در برابر اختلالات ناشی از تحولات مرتبط با ژئوپلتیک، تغییر در اتحادهای تجاری و ادغام شرکت‌ها آسیب‌پذیر و حساس می‌کند. صنعت پایین‌دستی زنجیره تامین، شامل خدمات شارژ و خدمات پس از فروش است. در سال‌های اخیر، تعداد پایه‌های شارژ وسایط نقلیه با انرژی‌های نو در چین به‌طور پیوسته در حال افزایش بوده است. پایه‌های شارژ خصوصی در مقایسه با پایه‌های شارژ عمومی با سرعت بیشتری در حال رشد هستند. با این حال، هنوز فاصله قابل‌توجهی بین تعداد فعلی پایه‌های شارژ و تقاضای بازار وجود دارد که فضای کافی برای توسعه بیشتر در زیرساخت شارژ باقی می‌گذارد. به گفته پژوهشگران این صنعت، در سال ۲۰۲۰، چین در مجموع ۱۷۵۰ هزار پایه شارژ داشت که ۸۷۴۰۰۰ پایه شارژ خصوصی و ۸۰۷۰۰۰ پایه شارژ عمومی بود. تا سپتامبر ۲۰۲۱، تعداد پایه‌های شارژ عمومی به ۱.۰۴۴ میلیون دستگاه افزایش یافته است.

زنجیره تامین فعلی خودرو در چین دارای توزیع عمودی با تامین‌کنندگان لایه ۱، لایه ۲ و لایه ۳ است. سازندگان قطعات و سازندگان تجهیزات اصلی عموما یک رویکرد تامین لایه به لایه را در پیش می‌گیرند. تامین‌کنندگان لایه ۱ از سازندگان تجهیزات اصلی پشتیبانی می‌کنند. در حالی که تامین‌کنندگان لایه ۲ و لایه ۳، تامین‌کنندگان لایه ۱ را پشتیبانی می‌کنند. با سرعت فزاینده دیجیتالی و الکتریکی شدن، محصولات خودرویی و همچنین کارکرد و مصرف آن به‌طور چشمگیری تغییر کرده است. صنعت خودرو در حال تبدیل شدن از یک صنعت سنتی تولیدمونتاژ به یک صنعت مبتنی بر فناوری است. در واقع، شرکت‌های تولیدکننده وسایط نقلیه برقی با سیستم زنجیره تامین تخت‌تر و انعطاف‌پذیرتر، با سرعت بیشتری در جهت تکثیر محصول کار می‌کنند تا با تغییرات بازار سازگار شوند. به‌طور قابل‌توجهی، تامین‌کنندگان لایه ۱ و لایه ۲ اکنون می‌توانند به‌طور مستقیم خودروسازان جدیدی مانند تسلا را تامین کنند و شرکت‌های سنتی لایه ۱ را دور بزنند. این منجر به ادغام سریع این تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان خدمات در بخش خودرو شده است.

◉ باتری خودروهای برقی بخش مهمی از برنامه برقی‌سازی خودروهاست و دغدغه اصلی کشورمان هم در این بخش است. عملکرد تامین‌کنندگان باتری چینی در این زمینه چگونه است؟

تامین‌کنندگان باتری چینی که به بازارهای خارج از کشور وارد می‌شوند امیدوارند کمبود عرضه در بازار اروپا و امریکا را جبران کنند. در سال ۲۰۲۲ صادرات وسایط نقلیه با انرژی‌های نو در چین به ۶۸۰ هزار دستگاه رسید که افزایش قابل‌توجه ۱.۲ برابری نسبت به سال قبل را نشان می‌دهد. چشم‌انداز تقاضا برای بازار خارج از کشور به‌دلیل سوق یافتن سریع خودروسازان جهانی به سمت تولید وسایط نقلیه برقی و تاخیر مداوم در عرضه باتری، امیدوارکننده است. با توجه به مواردی که مطرح شد، انتظار می‌رود تامین‌کنندگان پیشرو چینی مزیت‌های فناورانه و هزینه‌ای خود را نسبت به همتایان جهانی خود حفظ کنند.

◉ چین مسیر پر فراز و نشیبی را در صنعت خودرو طی کرده است و البته تا حدودی هم در بخش‌هایی موفق بوده و در دنیا به‌عنوان کشوری موفق در صنعت خودرو مطرح است. این کشور به‌طور خاص در حوزه خودروهای برقی با چه چالش‌ها و مسائلی روبه‌رو بوده یا خواهد بود؟

صنعت وسایط نقلیه برقی چین با چالش‌های متعددی در بازارهای داخلی و بین‌المللی شامل اشباع بازار داخلی، افزایش نرخ باتری کربنات لیتیوم، افزایش نرخ وسایط نقلیه برقی ناشی از رشد سریع تقاضای جهانی، کنترل شدید تراشه‌های نیمه‌هادی در چین به‌دلیل وضع قوانین محدودکننده و همچنین افزایش هزینه‌های تولید در داخل کشور و وجود قوانین بازدارنده رقابتی مانند قانون کاهش تورم (در خارج از کشور) با هدف تقویت زنجیره تامین در ایالات متحده که ممکن است مانع از سرمایه‌گذاری مستقیم شرکت‌های چینی در بازار ایالات متحده شود، روبه‌رو است. با این وجود، بازار چین به‌عنوان بزرگ‌ترین بازار وسایط برقی که مورد حمایت‌های مناسب دولتی قرار دارد، فرصت بی‌نظیری برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی فراهم می‌کند. در حال‌حاضر هیچ محدودیتی برای سرمایه‌گذاران مستقیم خارجی در صنعت وسایط نقلیه برقی چین و در مناطق خاص زنجیره تامین مانند قطعات، باتری‌ها، شارژرها و صنایع مرتبط وجود ندارد. ایجاد سرمایه‌گذاری مشترک با شرکای چینی از جمله در زمینه استارت‌آپ‌ها از دیگر راهبردهای ورود به بازار چین است. سرمایه‌گذاری‌های مشترک امکان همکاری در زمینه‌های مختلف مانند تولید، توسعه فناوری و توزیع را فراهم می‌کند.

◉ یکی از مواردی که در راستای حرکت در مسیر برقی‌سازی خودروها در کشورمان مطرح می‌شود استفاده از تجربیات کشورهای مطرح در این زمینه است. چین به‌عنوان کشوری که در تولید خودروهای برقی حرف‌هایی برای گفتن دارد و با توجه به وجهه‌ای که در این بخش دارد، چگونه می‌تواند به الگویی قابل‌قبول برای صنعت خودرو کشورمان تبدیل شود. این نگاه را با توجه به فراز و نشیب‌های که کشور چین طی کرده تا به اینجا برسد و وضعیت صنعت خودرو خودمان چگونه ارزیابی می‌کنید؟

همان‌گونه که می‌دانید اقتصاد چین در صنعت وسایط نقلیه با انرژی‌های نو از نظر تولید، فروش، صادرات، تامین مواد اولیه تولید باتری و نقشی که در طول زنجیره تامین جهانی این صنعت بازی می‌کند، نقش اساسی و موثر است؛ بنابراین چشم‌انداز توسعه این صنعت در چین، برای کشوری مانند ایران که در ابتدای مسیر توسعه صنعت خودروهای برقی قرار دارد، دربردارنده فرصت‌های بی‌بدیلی از همکاری مشترک با بازیگران اصلی این صنعت (در چین) است که بعضا نیز در بازار خودرو ایران سهم و نقشی دارند. حوزه‌هایی همچون تحقیق و توسعه و همکاری با مراکز تحقیقاتی مرتبط، توسعه زیرساخت‌ها و توسعه فناوری، توسعه روش‌های نوآورانه تامین مالی و سرمایه‌گذاری به‌ویژه در حوزه زیرساخت، توسعه مدل‌های جدید کسب‌وکار از جمله در استارت‌آپ‌ها و همچنین آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی از جمله مهم‌ترین حوزه‌هایی است که می‌توان خلأ نسبی آن در کشور را با توان کارشناسی چین از طریق همکاری‌های مشترک پوشش داد.

عکس: صمت

رشد تولید فولاد جهان و ایران در ۱۱ ماهه ابتدایی ۲۰۲۳

رشد تولید ایران تنها ۰.۶ درصد بود

انجمن جهانی فولاد، آمار تولید جهانی فولاد را در ۱۱ ماه ۲۰۲۳ (ماه‌های ژانویه تا اکتبر) منتشر کرده است. بنا بر این گزارش در این بازه زمانی یک میلیارد و ۷۱۵ میلیون و ۱۰۰ هزار تن فولاد در جهان تولید شد. این حجم از تولید نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۰.۵ درصد افزایش داشت. همچنین بنا بر آمار انجمن جهانی فولاد، تولید فولاد جهان در یازدهمین ماه سال ۲۰۲۳ برابر ۱۴۵ میلیون و ۵۰۰ هزار تن بود، این حجم از تولید نسبت به نوامبر سال ۲۰۲۲، برابر ۳.۳ درصد رشد پیدا کرده است. در ادامه و در پیش‌بینی بازار فولاد در سال ۲۰۲۴ باید خاطرنشان کرد که بنابر پیش‌بینی‌ها، جریانی از افزایش تقاضا و تولید، تقویت قیمت‌ها و در نهایت رشد حاشیه سود فولادسازان در سال ۲۰۲۴ میلادی بر بازار جهانی فولاد حاکم خواهد بود. رشد تقاضای فولاد در سال ۲۰۲۴ میلادی در بیشتر مناطق جهان ادامه خواهد داشت و در این سال مصرف جهانی فولاد ۲۰ میلیون تن تا ۳۰ میلیون تن بیشتر از سال ۲۰۲۳ خواهد بود.

نگاهی به آمار تولید

انجمن جهانی فولاد در آخرین گزارش خود برآوردی از میزان تولید فولاد در ۱۱ ماه منتهی به پایان اکتبر ۲۰۲۳ را منتشر کرد. براساس این گزارش در این بازه زمانی میزان تولید فولاد دنیا با رشد ۰.۵ درصدی در مقایسه با مدت مشابه سال ۲۰۲۲ همراه بود و به یک میلیارد و ۷۱۵ میلیون و ۱۰۰ هزار تن رسید. روند تولید فولاد ایران نیز در این بازه زمانی صعودی بود. میزان رشد تولید فولاد کشور از ابتدای ژانویه تا پایان اکتبر برابر ۰.۶ درصد گزارش‌شده و به ۲۸ میلیون و ۱۰۰ هزار تن رسیده است. البته این رشد تولید برای فولاد کشور با توجه به روند روزافزون ظرفیت‌سازی در این صنعت، آن‌قدرها هم امیدوارکننده نیست. به بیان دیگر صنعت فولاد ایران از توان به مراتب بالاتری برای تولید برخوردار است. در حال حاضر ظرفیت اسمی تولید فولاد ایران بالغ بر ۴۰ میلیون تن برآورد می‌شود. در همین حال برای ظرفیت‌سازی و تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴ (حدود ۲ سال دیگر) برنامه‌ریزی شده است. بدون تردید تولید با ظرفیت به‌مراتب پایین‌تر از ظرفیت اسمی، می‌تواند در قالب چالشی جدی برای فعالان صنعتی و تولیدکنندگان ظاهر شود و عملا روند فعالیت صنعتگران را تحت تاثیر منفی قرار دهد.

▣ تولیدکنندگان بزرگ فولاد جهان

در میان ۱۰ تولیدکننده بزرگ فولاد جهان پنج کشور چین، هند، روسیه، کره جنوبی و ایران ۱۱ ماهه ۲۰۲۳ را با رشد تولید نسبت به مدت مشابه سال گذشته سپری کردند. بیشترین رشد تولید در هند و کم‌ترین در ایران رقم خورد. رشد تولید ایران در این مدت تنها ۰.۶ درصد بود. تولید ایران در ماه نوامبر ۲۰۲۳، برابر ۳ میلیون تن و در ماه‌های ژانویه تا نوامبر ۲۸ میلیون و ۱۰۰ هزار تن بود. کشورهای ژاپن، امریکا، آلمان، ترکیه و برزیل نیز در ۱۱ ماهه سال ۲۰۲۳ تولید کمتری نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۲ داشتند. بالاترین رشد منفی تولید در این مدت در برزیل اتفاق افتاده است؛ برزیل در ۱۱ ماهه ۲۰۲۳، بیش از ۷ درصد فولاد کمتری نسبت به ۱۱ ماهه ۲۰۲۲ تولید کرد.

خبرهای خوب برای بازار فولاد در سال جدید میلادی

روزهای پایانی سال فرصتی برای ارائه برآورد کلی از بازار و همچنین پیش‌بینی شرایط در ماه‌های پیش‌رو است. بنابر پیش‌بینی‌ها، جریانی از افزایش تقاضا و تولید، تقویت قیمت‌ها و در نهایت رشد حاشیه سود فولادسازان در سال ۲۰۲۴ میلادی بر بازار جهانی فولاد حاکم خواهد بود. بنابراین گزارش، رشد تقاضای فولاد در سال ۲۰۲۴ میلادی در بیشتر مناطق جهان ادامه خواهد داشت و در این سال مصرف جهانی فولاد ۲۰ میلیون تن تا ۳۰ میلیون تن بیشتر از سال ۲۰۲۳ خواهد بود. پیش‌بینی می‌شود، کاهش جزئی تولید فولاد در چین و رسیدن حجم تولید آن به پایین‌تر از یک میلیارد تن در سال ۲۰۲۴، همراه با خوش‌بینی‌هایی که نسبت به تولید جهانی فولاد و کاهش نرخ مواد اولیه وجود دارد، به افزایش میانگین نرخ جهانی فولاد و بالا رفتن حاشیه سود فولادسازان بینجامد.

آخرین گام حمایتی سیاست‌گذاران از اقتصاد ۲۰۲۳

کاهش نرخ سود سپرده‌گذاری و بهره بانکی در چین ظرف روزهای پایانی ماه دسامبر محرک بهای کامودیتی‌ها با محوریت آهن و فولاد در بازارهای جهانی شد؛ به‌نحوی‌که سنگ‌آهن به سقف نرخ ۱۸ ماه اخیر خود بازگشت و مقاطع طویل فولادی نیز پس از یک دوره کوتاه‌مدت نوسان کاهشی، به مسیر رشد نرخ بازگشتند. به گزارش اکوایران نرخ محموله‌های سنگ آهن عیار ۶۳.۵ درصد وارداتی به بندر تینجیان چین ظرف سومین هفته از ماه دسامبر به سقف نرخ ۱۳۹ دلار به ازای هر تن صعود کرد؛ این رقم بیشترین بهای فروش آن پس از ژوئن ۲۰۲۲ بود.

▣ احتمال رشد تقاضا، سنگ‌آهن را گران کرد

تقویت احتمال رشد تقاضا برای سنگ‌آهن در میان‌مدت محرک رشد بهای این محصول ظرف روزهای پایانی امسال میلادی بود. ۵ بانک بزرگ دولتی چین نسبت به کاهش نرخ سپرده و بهره اقدام کردند. این اقدام در راستای تحریک اقتصاد چین اجرایی شد؛ به نظر می‌رسد سیاست‌گذاران چین در حال اجرای آخرین سیاست‌های حمایتی خود برای بازگرداندن اقتصاد به مسیر رشد در سال ۲۰۲۳ هستند. یکی از بانک‌هایی که نسبت به کاهش نرخ بهره در این کشور اقدام کرد، بانکی است که نسبت به ارائه تسهیلات به پروژه‌های ساخت‌وساز اقدام می‌کند. باوجود حمایت‌های انجام‌شده از سوی دولت چین، اما نرخ مسکن در این کشور کاهشی است و بنابراین سیاست‌گذاران چینی، آخرین اقدام خود برای بازگشت مثبت بهای مسکن در این کشور را ظرف روزهای پایانی سال ۲۰۲۳ برمی‌دارند. امیدواری به بهبود فعالیت ساخت‌وساز در چین در میان‌مدت، تقاضا برای سنگ‌آهن را افزایش داد و بهای این محصول را افزایش داد.

سخن پایانی

فولادسازی یکی صنایع مهم و اثرگذار بر اقتصاد است. ازاین‌رو رصد روند تولید، عرضه و تقاضای فولاد و همچنین بازار فروش این محصول اهمیت ویژه‌ای دارد. توجه به‌این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که در سال‌های اخیر سرمایه قابل‌توجهی جذب زنجیره فولاد کشور شده که زمینه توسعه آن را فراهم کرده است. بااین‌وجود میزان تولید فولاد هم‌پای رشد ظرفیت‌سازی در این صنعت، ارتقا نیافته است. چالش‌ها و کمبودهای زیرساختی از مهم‌ترین دلایلی هستند که آینده تولید را در این صنعت و در کشور ما تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد.

نوبت دوم
شناسه ۱۶۲۹۰۹۲

آگهی فراخوان تجدید مناقصه عمومی
همزمان با ارزیابی کیفی فشرده یک مرحله‌ای (م‌الف ۱۲۸۰)

شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران

▣ **مناقصه‌گزار:** شرکت ملی پخش فرآورده‌های‌نفتی‌ایران/ منطقه‌زاهدان

الف: موضوع تجدید مناقصه: اجرای سیستم فومینگ و کولینگ چهار دستگاه مخزن سقف شناور انبار نفت شهدای وحدت خاش با شماره مجوز شماره ۲۰۰۰۰۰۲۰۰۲۰۹۱۵۸۳۰۰۰۰۲۰ سامانه ستاد ایران

ب: میزان و حجم کار: اجرای سیستم فومینگ و کولینگ چهار دستگاه مخزن سقف شناور ۸و۷و۶و۵انبار نفت شهدای وحدت خاش

ج: تاریخ، مهلت، نشانی محل دریافت و تحویل اسناد مناقصه: از کلیه شرکت‌های واجد شرایط دعوت بعمل می‌آید بعد از انتشار نوبت دوم این آگهی نسبت به دریافت اسناد ارزیابی کیفی از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) اقدام نمایند. لازم به‌ذکر است کلیه مراحل این مناقصه از دریافت اسناد تا بارگذاری اسناد و ارائه پیشنهادات مناقصه گران و بازگشایی پاکات از طریق سامانه ستاد ایران به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

▣ **اطلاعات مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر و ارائه پاکت‌های الف:** زاهدان، خیابان دانشگاه، سه‌راه دانش، جنب پل شهدای وحدت، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زاهدان دبیرخانه کمیسیون مناقصات

تلفن‌های تماس: ۳۳۲۸۷۹۳۲-۰۵۴ واحد خدمات مهندسی منطقه

حضور مناقصه‌گران در جلسه بازگشایی پاکات با ارائه معرفینامه دارای مهر و امضاء مجاز تعهدآور بلامانع است

▣ **نوع و مبلغ تضمین ارجاع در فرآیند کار:** تضامین قابل قبول: یکی از تضامین معتبر در آئین‌نامه تضمین معاملات دولتی مصوب ۱۳۹۴/۰۹/۲۲ و به مبلغ ۱/۸۴۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال می‌باشد. (در صورت واریز سپرده نقدی، حساب شماره ۲۱۷۲۵۸۸۰۲۷۰۰۵ نزد بانک ملی ایران می‌باشد.)

برآورد مناقصه به مبلغ ۳۶/۸۱۵/۲۴۵/۰۹۱ ریال می‌باشد.

د: شرایط متقاضیان

۱. دارابودن و ارائه گواهی معتبر تایید صلاحیت و رتبه‌بندی حداقل پایه ۵ تاسیسات و تجهیزات یا پایه ۵ نفت و گاز دارای اعتبار
۲. دارابودن و ارائه گواهینامه صلاحیت ایمنی معتبر از اداره کل تعاون و رفاه اجتماعی
۳. مدارک و سوابق مورد نیاز الزامات HSE و رعایت اطلاعیه‌ها و دستورالعمل‌های HSE (ایمنی، بهداشت و محیط زیست) مناقصه گزار
۴. لیست پرسنل فنی و تخصصی شرکت به همراه مدارک مربوطه
۵. دارای تجربیات کاری مرتبط بر اساس رزومه کاری و توان فنی و مهندسی
۶. رعایت بارگذاری کلیه مفاد مندرج در متن شرایط عمومی و برگ‌شماری اسناد مناقصه منتشر شده در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت الزامی می‌باشد.
۷. عدم ممنوع‌المعامله بودن در سطح کلیه شرکت‌ها (در صورت قرار داشتن در لیست شرکت‌های ممنوع‌المعامله سپرده شرکت در مناقصه به نفع مناقصه گزار ضبط خواهد شد.
۸. ارائه کپی از کلیه صفحات اساسنامه شرکت، آگهی تاسیس، آخرین آگهی تغییرات در روزنامه رسمی کشور، کد اقتصادی و شناسه ملی الزامی است.
۹. عدم ارائه مدارک فوق و یا عدم تحقق هریک از شرایط مندرج در اسناد مناقصه موجب رد صلاحیت مناقصه گر خواهد شد.
۱۰. کلیه مستندات ارائه شده در مناقصه بایستی برابر اصل باشند.
۱۱. احراز امتیاز قابل قبول ۶۰ در ارزیابی کیفی.
۱۲. لازم به ذکر است قراردادهایی مشمول امتیاز تجربه می گردند که در پایگاه اطلاعات قراردادهای کشور به ثبت رسیده باشد.
۱۳. با توجه به تجدید مناقصه بازگشایی با هر تعداد پیشنهاد ترخ انجام خواهد گردید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۱۰/۰۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۱۰/۰۶ روابط عمومی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه زاهدان

شرکت صنعتی و معدنی گل گهر

آگهی فراخوان تجدید شده (نوبت سوم)
شناسایی تأمین کنندگان به شماره ۱۴۰۲/۰۶/ف

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد به‌منظور "تامین سنگ‌آهن مگنتیتی به میزان ماهیانه حداقل سی هزار تن" اقدام به شناسایی تامین کنندگان (اشخاص حقیقی و حقوقی) واجد شرایط نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد فراخوان (کسب اطلاع از مدارک مورد نیاز و سایر شرایط) به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را دانلود نمایند و پاکت خود را که حاوی مدارک خواسته شده جهت شناسایی تأمین کنندگان می‌باشد، حداکثر تا ساعت ۱۴:۰۰ روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۶ به نشانی دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران تحویل نمایند. شرکت در فراخوان حاضر و ارسال پاکت هیچگونه حقی جهت ارجاع کار ایجاد نمی‌نماید.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

شرکت صنعتی و معدنی گل گهر

آگهی تمدید مهلت تحویل پاکات مناقصه عمومی تجدیدشده به شماره ۱۴۰۲/۳۷/ع

به آگاهی کلیه متقاضیان واجد شرایط جهت شرکت در مناقصه با موضوع "تامین دو دستگاه درایو کنترل فرکانس از برند Siemens" می‌رساند مهلت تحویل پاکات مناقصه از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۰ به روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۷ موکول گردید. لذا مطابق با دستورالعمل ذکر شده در اسناد مناقصه نسبت به تحویل پاکات خود در مهلت مقرر و در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران اقدام نمایید. شایان ذکر است فرمت ضمانتنامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

27 days before the event
ICSC 2024
3rd International Conference on Steelmaking & Continuous Casting (ICSC2024)

۲۷ روز مانده به برگزاری
سومین کنفرانس بین المللی
فولادسازی و ریخته‌گری مداوم

۳ و ۴ بهمن ماه ۱۴۰۲
هرمزگان، بندرعباس، شرکت فولاد هرمزگان

محورهای کنفرانس
- فرآیندهای کوره قوس الکتریکی
- فرایندهای متالورژی ثانویه
- ریخته‌گری و انجماد محصولات ریخته گری مداوم
- بازیافت حرارت
- افزایش بهره وری و بهینه سازی فرآیندهای فولادسازی و ریخته گری مداوم
- شبیه سازی و کنترل فرآیندها
- انقلاب صنعتی چهارم
- تکنولوژی های نوظهور در فولاد سازی و ریخته گری مداوم
- محیط زیست و پایداری

وبسایت: www.hosco.ir
ایمیل: icsc@hosco.ir
شماره دبیرخانه: ۰۷۶-۳۱۰۱۶۰۰۲
آدرس دبیرخانه: بندرعباس، پارک علم و فناوری هرمزگان، طبقه ۶
کسب اطلاعات بیشتر
۰۹۳۷۷۳۱۷۳۹۷

یادداشت

چالش‌های پیش‌روی آلومینیوم‌سازان

هوشنگ گودرزی
فعال صنعت آلومینیوم

آلومینیوم یکی از فلزات اساسی است که کاربردهای فراوانی در صنایع مختلف از جمله در صنعت ساختمان، خودروسازی، حمل‌ونقل، صنایع نظامی، دفاعی، بسته‌بندی الکترونیک و انتقال برق دارد. تولید آلومینیوم یکی از صنایع استراتژیک در جهان است. تولید پایدار و سازگار با محیط‌زیست از مهم‌ترین ویژگی‌های آلومینیوم است که تاثیر بسزایی بر صنعتی شدن و پیشرفت کشورها دارد؛ بر همین اساس نیز، از این فلز نقره‌ای‌رنگ با عنوان فلز آینده نام برده می‌شود. ایران به‌عنوان نخستین تولیدکننده آلومینیوم در خاورمیانه شناخته می‌شود. بااین‌وجود، در طول سال‌های گذشته کشورهای حاشیه خلیج‌فارس و خاورمیانه همچون امارات‌متحده‌عربی، بحرین، عربستان‌سعودی و قطر توانسته‌اند سهم خود را در تولید آلومینیوم برپایه بهره‌مندی از ذخایر انرژی افزایش دهند و در مقابل، ایران حتی از تحقق اهداف نخست خود برای توسعه صنعت آلومینیوم نیز باز مانده و این عقب‌ماندگی در سایه نبود متولی واحد برای این صنعت و نظارت دقیق بر عملکرد آن ایجاد شده است.

تولید آلومینیوم از اهمیت ویژه‌ای برای اقتصاد ایران برخوردار است. این صنعت برپایه بهره‌مندی از ذخایر ارزان انرژی در کشور شکل گرفته و توسعه یافته است. بااین‌وجود، فعالان صنعت آلومینیوم در روند فعالیت خود با چالش‌های جدی روبه‌رو هستند که تولید آنها را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد.

تامین مواد اولیه با بهای مناسب یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های تولیدکنندگان صنایع پایین‌دستی آلومینیوم در کشور ما است. در واقع میان صنایع بالادستی و پایین‌دستی در تعیین فرمول قیمت‌گذاری آلومینیوم در سال‌های گذشته، همواره چالش وجود داشته است. فرمول تعیین نرخ پایه شمش آلومینیوم برابر است با: «قیمت شمش آلومینیوم در بورس فلزات لندن× ۱.۱ × میانگین نرخ ارز». بااین‌وجود، فعالان صنایع پایین‌دستی آلومینیوم کشور نسبت به این نرخ معترض هستند و آن را اشتباه می‌دانند، چراکه با این فرمول، نرخ شمش آلومینیوم در بازار جهانی به‌مراتب پایین‌تر از بهای فروش این محصول در بازار داخلی خواهد بود.

سندیکای صنایع آلومینیوم کشور پیشنهاد داده است فرمول تعیین نرخ پایه شمش آلومینیوم به‌گونه‌ای تغییر کند که بهای فروش شمش در بازار داخلی حداکثر با بهای صادراتی این محصول برابری کند؛ به‌این‌ترتیب، فرصتی برای رقابت میان صنایع پایین‌دستی با رقبای سایر کشورها فراهم می‌شود.

عرضه محدود شمش آلومینیوم در بورس کالا، چالش دیگری است که به رشد قابل‌توجه بهای این محصول در رینگ معاملاتی بورس کالا منتهی می‌شود و بر عملکرد صنعتگران تاثیر منفی دارد. در واقع، عرضه محدود شمش آلومینیوم در بورس کالا زمینه‌ساز شدت گرفتن رقابت برای خرید این محصول در رینگ معاملاتی می‌شود.

نهاد ناظر بر فرآیند عرضه محصولات مختلف و تنظیم بازار صنایع معدنی، وزارت صنعت، معدن و تجارت است؛ بر همین اساس از این وزارتخانه انتظار می‌رود ضمن بررسی شرایط تولید در صنایع آلومینیوم، مانع گران‌فروشی و ضرر فعالان صنایع پایین‌دستی شود.

در همین حال، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان وظیفه بررسی این شرایط را برعهده دارد، اما در عمل، هیچ اقدام اجرایی در راستای حمایت از صنایع پایین‌دستی ترتیب داده نمی‌شود.

در واقع، باید پذیرفت عملکرد صنایع پایین‌دستی و متضرر شدن آنها، از اهمیت کافی برای مدیران برخوردار نیست.

برخی از صنایع بالادستی آلومینیوم کشور به دولت وابسته هستند، اما برخی دیگر در اختیار بخش خصوصی هستند. در حال حاضر واحدهایی که به‌نوعی به دولت وابسته هستند، در تامین نیاز صنایع پایین‌دستی فعالانه‌تر عمل می‌کنند.

در ادامه باید خاطرنشان کرد که رفع بسیاری از مشکلات در صنایع آلومینیومی، نیازمند نظارت دقیق بر عملکرد واحدهای بالادستی است. بااین‌حال، نظارت دقیقی بر اجرای مصوبات قانونی وجود ندارد و همین موضوع نیز عملا فعالیت صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد؛ بر این اساس، انتظار می‌رود نظارت دقیقی بر اجرای دستورالعمل‌ها و تامین نیاز واحدهای پایین‌دستی صنایع آلومینیوم کشور وجود داشته باشد.

صنایع بالادستی آلومینیوم کشور برپایه بهره‌مندی از انرژی ارزان در کشور احداث شده و توسعه یافته‌اند. این واحدها در حال حاضر برپایه بهره‌مندی از همین مزیت‌ها، امکان رقابت در بازار جهانی را یافته‌اند؛ بنابراین موظف هستند در درجه نخست نیاز صنایع پایین‌دستی به محصول را تامین کنند.

فروش شمش آلومینیوم با نرخ بالا در بازار داخلی، هزینه تمام‌شده تولید را در واحدهای پایین‌دستی افزایش داده است. در چنین شرایطی، صنایع آلومینیومی ما توان رقابت در بازار جهانی را ندارند و عملا بستر فروش خود را از دست داده‌اند، اما شمش ارزان آلومینیوم ایران، امکان رقابت‌پذیری حداکثری را برای تولیدکنندگان ترک فراهم کرده است؛ بنابراین، بازنگری در این سیاست‌ها، ضروری به‌نظر می‌رسد.

حاشیه‌های وضع عوارض صادراتی ادامه دارد

مصوبات فراقانونی، سد راه تولید

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

چندی پیش، تعدادی از انجمن‌های فعال در حوزه صنایع‌معدنی طی نامه‌ای از مخبر، معاون اول رئیس‌جمهوری درخواست لغو بخشنامه عوارض صادراتی برای کلیه محصولات زنجیره تولید معدن و صنایع‌معدنی یا اصلاح آن را داشتند. دفتر مخبر نیز طی نامه‌ای از عباس علی‌آبادی، وزیر صنعت، معدن و تجارت درخواست رسیدگی و اعلام نتیجه کرد. ماجرا از آنجا آغاز شد که براساس بند ز تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ مقرر شد از صادرات محصولات با ارزش‌افزوده پایین تا ۰.۵ درصد عوارض دریافت شود و به تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص یابد. اما این مصوبه در اجرا تغییراتی کرد و در قالب دریافت عوارض قابل‌توجه صادراتی از محصولات معدنی و صنایع‌معدنی ابلاغ شد؛ مصوبه‌ای که اجرایی شدن آن به‌منزله توقف تولید در بخش بزرگی از فعالیت‌های معدنی و صنعتی کشور است. نکته مهم‌تر از کشمکش‌های اصلاح یا لغو مصوبه دریافت عوارض، ناآگاهی تصمیم‌گیران در بدنه اقتصادی دولت است که آینده کشور را مبهم و حتی ترسناک می‌کند.

عکس: صمت

دستور مخبر به علی‌آبادی

تعدادی از فعالان صنایع‌معدنی، طی نامه‌ای از معاون اول رئیس‌جمهوری درخواست لغو یا اصلاح بخشنامه عوارض صادراتی را داشتند که دفتر مخبر نیز طی نامه‌ای از وزیر صنعت، معدن و تجارت درخواست «رسیدگی و اعلام نتیجه» کرد. در این نامه آمده است: نامه مشترک مورخ ۲۰ آذر ۱۴۰۲ تعدادی از انجمن‌های صنایع معدنی در خصوص «درخواست لغو بخشنامه وضع عوارض صادراتی برای کلیه محصولات زنجیره‌های تولیدی معدن و صنایع معدنی و یا اصلاح آن»، به استحضار مخبر معاون اول رئیس جمهور رسید، پی نوشت ایشان به شرح ذیل ایفاد می‌گردد: «جناب آقای علی آبادی با سلام، جهت رسیدگی و گزارش نتیجه.»

براساس این گزارش، وضع عوارض صادراتی برای همه محصولات زنجیره‌های تولیدی معدن و صنایع‌معدنی و عطف به ماسبق کردن آن در تبصره یک بخشنامه شماره ۶۸۷۶۲/ ت ۶۱۳۸۶ه مورخ ۲۱ تیر ۱۴۰۲ موجب نگرانی تولیدکنندگان و صادرکنندگان این محصولات شده بود.

مطابق نامه جمعی از تولیدکنندگان و صادرکنندگان، بخشنامه یادشده عوارض صادراتی را بدون در نظر گرفتن میزان سود بنگاه‌ها در نظر گرفته است. همچنین، این عوارض بدون در نظر گرفتن قوانین بالادستی مبنی بر ممنوعیت ایجاد محدودیت در صادرات به اشکال مختلف صادر شده است. همچنین، در تدوین این بخشنامه هیچ مشورتی با تشکل‌های تخصصی بخش معدن و صنایع‌معدنی انجام نشده بود.

تولیدکنندگان و صادرکنندگان قائل به این بودند که چنانچه کالای مازاد صادر نشود، موجب تعطیلی بنگاه‌های دارای توان تاب‌آوری پایین و از سوی دیگر، موجب کاهش میزان ارزآوری خواهد شد.

> هیات‌دولت در مصوبه خود به وضع عوارض تا سقف ۰.۵ درصدی بی‌تفاوت بوده است؛ کما اینکه شاهد وضع عوارض ۲۰، ۴۰ و حتی ۸۰ درصدی برخی محصولات تولیدشده در بخش معدن و صنایع‌معدنی هستیم که هیچ توجیه منطقی ندارد

توضیح وزارت اقتصاد درباره بخشنامه عوارض صادراتی

چندی پیش، وزارت امور اقتصادی و دارایی درباره بخشنامه وضع عوارض صادراتی از مواد خام این‌طور توضیح داد: آنچه از سوی گمرک ابلاغ شده، در واقع اجرای یک حکم معطل‌مانده درآمدی قانون بودجه امسال است که با هدف جلوگیری از صادرات مواد خام به‌تصویب مجلس رسیده بود، اما در مرداد با شکایت بخش خصوصی از سوی هیات‌تخصصی دیوان عدالت اداری به تعلیق درآمده و دوباره در پایان آبان از سوی هیات‌عمومی دیوان رأی به لغو توقف آن داده شده بود.

براساس بند ز تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ به‌منظور اجرای قانون جهش تولید دانش‌بنیان و توسعه زنجیره ارزش تولید و عبور از خام‌فروشی، صادرات کلیه مواد و محصولات معدنی، صنایع‌معدنی فلزی و غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی مندرج در فهرست تصویب‌نامه هیات‌وزیران مشمول مالیات بر درآمد شده و از ابتدای سال ۱۴۰۲، ۰.۵ درصد به ماخذ ارزش صادراتی این کالاها به‌عنوان عوارض صادراتی افزوده خواهد شد.

حالا وصول عوارض صادراتی براساس حکم بند ز تبصره ۶ قانون بعد از ۸ ماه از ابلاغ بودجه از سوی گمرک ایران اجرایی شده است. هیات تخصصی صنایع و بازرگانی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۳۰ مرداد، دستور توقف عملیات اجرایی وصول عوارض از صادرات را صادر کرده بود.

فلسفه تصمیم قانون‌گذاران برای حذف معافیت مالیاتی صادرکنندگان مواد خام و نیمه‌خام برای جلوگیری از خام‌فروشی است. در حقیقت با هدف جلوگیری از خام‌فروشی و حمایت از تولید داخل، درآمدهای حاصل از صادرات مواد معدنی، فلزی و غیرفلزی، نفت، گاز و پتروشیمی خام و نیمه‌خام مشمول مالیات می‌شوند؛ البته صادرات محصول مشمول مالیات و عوارض نیست. همچنین، طبق مصوبه مجلس، دریافت مالیات از پتروشیمی‌هایی که خام‌فروشی می‌کنند، علاوه بر سرازیر کردن این مالیات در زندگی مردم، تشویق آنها برای ایجاد صنایع پایین‌دستی و در نتیجه، آمدن نفت سر سفره‌های مردم را به‌دنبال دارد.

مصوبه‌ای فراقانونی

سعید عسکرزاده، فعال بخش معدن و صنایع‌معدنی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: در تیر امسال، هیات‌وزیران دستورالعمل تغییرات مربوط به عوارض صادراتی گروهی از محصولات فلزی و غیرفلزی و محصولات نفتی را ابلاغ کرد. بر این اساس، روی صادرات ۲۳۸ ماده خام و نیمه‌خام شامل مواد و محصولات معدنی، صنایع‌معدنی فلزی و غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی، عوارض وضع شد. نکته قابل‌توجه درباره برخی محصولات معدنی و فولادی این بود که به‌یک‌باره عوارض صادراتی قابل‌توجهی روی آنها وضع شد. طبق ماده ۳ این دستورالعمل، وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان برنامه‌وبودجه موظف شده است تا منابع وصول‌شده را به‌ردیف درآمدی مربوط به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور واریز کند. وی افزود: هیات‌دولت در ابلاغ این بخشنامه دچار اشکال ساختاری شده و بند ز تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ را با فرآیند وضع عوارض اشتباه گرفته است. در بند ز تبصره ۶ بودجه امسال تاکید شده است عوارض صادراتی تا ۰.۵ درصد از سوی دولت تعیین و به معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری اختصاص یابد. در واقع این عوارض باید زمینه توسعه عملکردی شرکت‌های دانش‌بنیان را فراهم کند.

اما در بخشنامه موردبحث، دولت عملا سقف ۰.۵ درصدی عوارض را کنار گذاشته و به این موضوع به چشم دریچه‌ای برای درآمدزایی و تامین بودجه نگریسته است. در حالی که قانون‌گذار نمی‌تواند رویه جدیدی را به وضع عوارض اختصاص دهد.

عسکرزاده گفت: شرایط وضع عوارض صادراتی در ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر گفته شده است. در این ماده‌قانونی تاکید شده وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاهای با ارزش‌افزوده پایین مازاد بر نیاز داخلی یا فاقد توجیه فنی و اقتصادی برای فرآوری در داخل با لحاظ حفظ درصدی از سهم بازار جهانی به تشخیص وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت ممنوع است. اما در حال حاضر و در ابلاغیه هیات‌دولت روی بسیاری از محصولات تولیدی در بخش معدن و صنایع‌معدنی که میزان تولید آنها به‌مراتب بالاتر از نیاز بازار داخلی نیز هست، عوارض وضع شده است.

این فعال زنجیره آهن و فولاد گفت: میزان تولید در اغلب حلقه‌های زنجیره فولاد کشور به‌مراتب بالاتر از نیاز بازار داخلی برآورد می‌شود. این مازاد تولید در شرایطی است که میزان تولید در این زنجیره به‌مراتب کمتر از ظرفیت اسمی واحدهای فعال در این بخش است. در واقع صادرات تنها راهکار موثر برای تداوم تولید در اغلب صنایع‌معدنی و به‌ویژه زنجیره فولاد کشور است. به‌بیان دیگر، باید اقرار کرد که این صنایع با هدف صادرات توسعه یافته‌اند. در چنین موقعیتی، ایجاد موانع صادراتی به‌منزله تحمیل فشار حداکثری به معادن و صنایع باوجود فشارهای اقتصادی است و بسیاری از تولیدکنندگان را تا مرز تعطیلی و توقف تولید خواهد رساند. وی افزود: در حال حاضر زنجیره فولاد کشور تنها در حلقه تولید آهن‌اسفنجی با کمبود روبه‌رو است. بنابراین، چنانچه قرار به وضع عوارض صادراتی روی محصولات این زنجیره باشد، براساس قانون تنها امکان ایجاد محدودیت در این حلقه وجود خواهد داشت و لاغیر.

عسکرزاده گفت: براساس ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر وضع عوارض صادراتی نباید به کاهش یا توقف تولید مواد خام یا کالاهای با ارزش‌افزوده پایین بینجامد، اما حتی قالب‌های اصلی مطرح‌شده برای وضع عوارض صادراتی نیز در مصوبه موردبحث رعایت نشده‌اند.

در ادامه باید خاطرنشان کرد؛ هیات‌دولت در مصوبه خود به وضع عوارض تا سقف ۰.۵ درصدی بی‌تفاوت بوده است،همان‌طورکه شاهد وضع عوارض ۲۰، ۴۰ و حتی ۸۰ درصدی برخی محصولات تولیدشده در بخش معدن و صنایع‌معدنی هستیم که هیچ توجیه منطقی هم ندارد.

این فعال زنجیره فولاد افزود: پیگیری فعالان بخش معدن و صنایع‌معدنی زمینه توقف اجرای این ابلاغیه را توسط دیوان عدالت اداری فراهم کرده است. بااین‌وجود، بخشنامه موردبحث ابطال نشد. در حال حاضر نیز تنها راهکار موجود که ضامن بقای تولید در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن باشد، عقبگرد دولت از موضع خود و اصلاح عوارض طبق قانون و به‌نفع بخش تولید است.

> در شرایطی شاهد وضع عوارض ۲۰ درصدی روی صادرات برخی مقاطع فلزی هستیم که فروش هیچ مقطع فلزی در بازار جهانی، سود بیش از ۱۰ درصدی ندارد

تامین بودجه یا تقویت دانش‌بنیان‌ها

کامران وکیل، فعال بخش معدن در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بخشنامه وضع عوارض صادراتی روی محصولات زنجیره‌های تولیدی معدن و صنایع‌معدنی با هدف توسعه و تشویق شرکت‌های دانش‌بنیان وضع شده است. در همین حال، مقرر شده تا سقف ۰.۵ درصد از محل صادرات محصولات کمترفرآوری‌شده به شرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص یابد. در واقع، امکانی برای تامین بودجه و اجرای فعالیت‌های تحقیقاتی در مجموعه‌های دانش‌بنیان مهیا شده است. در همین حال، تاکید شده بود که میزان دقیق عوارض را دولت تا سقف ۰.۵ درصد تعیین کند، اما هیات‌دولت در بخشنامه خود عملا سقف ۰.۵ درصدی یادشده را نادیده گرفته است. فعالان بخش معدن و صنایع‌معدنی نیز نسبت به این سوءبرداشت گلایه‌مند هستند.

وکیل گفت: فعالان صنایع‌معدنی در نامه‌ای خطاب به معاون اول ریاست‌جمهوری خواستار لغو یا اصلاح بخشنامه عوارض صادراتی شدند، اما نه‌تنها این خواسته محقق نشده، بلکه شخص معاون اول نامه‌ای به وزیر صنعت، معدن و تجارت نوشته و به درخواست رسیدگی بسنده کرده است. در حالی که عملکرد وزارت صنعت، معدن و تجارت در این‌باره تاکنون موردقبول نبوده است که فعالان معدنی تقاضای بررسی به مراجع بالاتر را داشته‌اند.

این فعال معدنی گفت: چنانچه درخواست پیگیری معاون اول ریاست‌جمهوری نیز به‌نتیجه نرسد، از مجلس شورای اسلامی انتظار می‌رود بر فرآیند اجرای قوانین نظارت داشته باشد.

وکیل در ادامه و در تشریح اشتباهات فراگیر مصوبه دولت گفت: به‌عنوان‌مثال، شاهد وضع عوارض ۲۰ درصدی روی صادرات برخی از مقاطع فلزی هستیم. چنانچه یک مقطع فلزی در بازار جهانی ۵۰۰ دلار به‌ازای هر تن معامله شود، ۱۰۰ دلار آن عوارض خواهد بود. در حالی که فروش هیچ مقطع فلزی در بازار جهانی سود یا مارجین بیش از ۱۰ درصدی ندارد. حال اگر قرار باشد دولت چنین ارقامی را از تولیدکننده آن‌هم از ابتدای امسال بگیرد، عملا به‌منزله توقف تولید خواهد بود. در همین حال، زنجیره تامین ایران در بازار جهانی نیز متوقف خواهد شد. از اعداد و ارقام یادشده می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که برخی دولتمردان بدون هیچ کار کارشناسی، تصمیم‌گیری می‌کنند؛ تصمیماتی که نتیجه آن توقف تولید و تحمیل خسارت جدی به صنایع و اقتصاد کشور خواهد بود. بنابراین، تجدیدنظر در این شرایط ضروری به‌نظر می‌رسد.

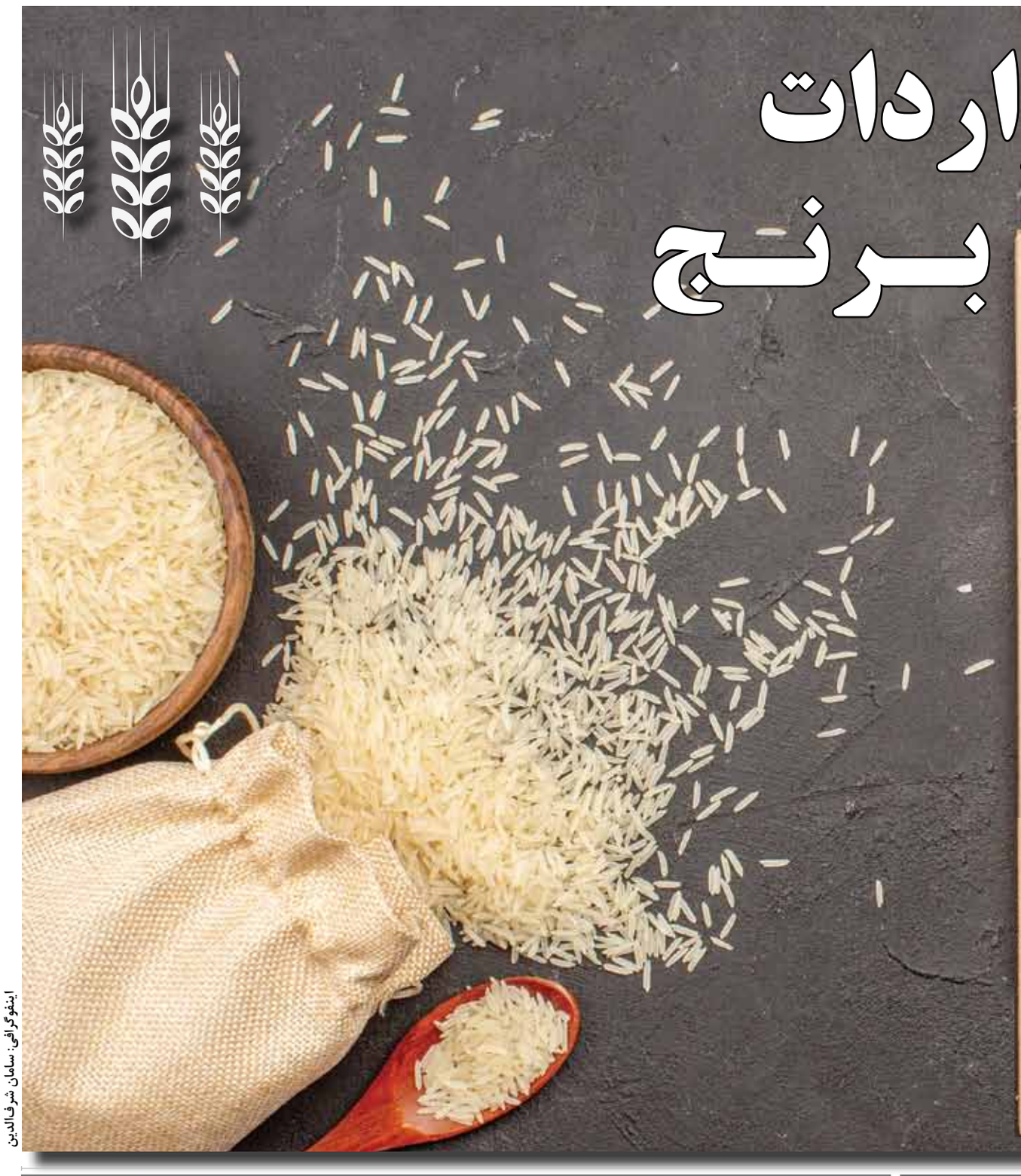
سخن پایانی

توقف صادرات و کاهش قابل‌توجه درآمدهای ارزی و به‌دنبال آن، توقف تولید در بازار داخلی به‌دلیل نبود بازار مصرف از مهم‌ترین پیامدهای بخشنامه فراقانونی هیات‌دولت و دریافت عوارض صادراتی از محصولات معدنی و صنایع‌معدنی است.

گویی سیاست‌گذاران و دولتمردان کمر به نابودی صنایع بسته‌اند و در این مسیر از هیچ تلاشی فروگذار نمی‌کنند.

فعالیت در بخش معدن و صنایع‌معدنی در سال‌های اخیر تحت‌تاثیر شرایط تحریمی و همچنین محدودیت‌های زیرساختی کشور به‌شدت تضعیف شده است و نمی‌توان به‌سادگی از کنار این مشکلات عبور کرد.

نگاهی به واردات برنج

سال ۱۳۹۵	۸۳۹ هزار و ۳۳۷ هزار تن
سال ۱۳۹۶	یک میلیون و ۲۹۳ هزار تن
سال ۱۳۹۷	یک میلیون و ۶۵۰ هزار تن
سال ۱۳۹۸	یک میلیون و ۵۵۰ هزار تن
سال ۱۳۹۹	۹۳۶ هزار و ۸۰۹ تن
سال ۱۴۰۰	۸۵۲ هزار و ۴۸۳ تن
سال ۱۴۰۱	یک میلیون و ۷۸۳ هزار تن

اینفوگرافی: سامان شرف‌الدین

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صمت دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۷۰۷۲- ۹۹۹۷- ۹۹۱۸- ۶۰۳۷ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۸۸۱۰۵۳۰۶ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰:۳۰صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	روزنامه صمت
۱ ماهه	۲۲۰,۰۰۰ تومان
۳ ماهه	۶۶۰,۰۰۰ تومان
۶ ماهه	۱,۳۲۰,۰۰۰ تومان
۹ ماهه	۱,۹۸۰,۰۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۲,۶۴۰,۰۰۰ تومان

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۸-۸۸۱۰۵۳۰۶ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

گزارش خبری

امضای موافقتنامه تجارت آزاد ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

نخستین موافقتنامه تجارت آزاد ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا شامل کشورهای روسیه، ارمنستان، قزاقستان، قرقیزستان و بلاروس، توسط وزیر صنعت، معدن و تجارت ایران و مقامات ۵ کشور عضو آن اتحادیه و کمیسیون اقتصادی اوراسیا، طی مراسمی در حاشیه اجلاس سران اتحادیه اقتصادی اوراسیا ۴ دی ۱۴۰۲ در سنت‌پترزبورگ روسیه امضا شد.

این موافقتنامه تجارت آزاد، نخستین و کامل‌ترین موافقتنامه تجاری ایران است که پس از حدود ۳ سال مذاکره و باتوجه به تجربیات ناشی از اجرای موافقتنامه موقت بین جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا به سرانجام می‌رسد.

پیش از این موافقتنامه‌ای تحت عنوان آزاد با سوریه منعقد شده بود که مفاد موافقتنامه و ماهیت آن عملا با تجارت آزاد فاصله داشت. سایر توافقات ایران نیز موافقتنامه‌های ترجیحی با تعداد اقلام و عملکردی محدود بوده است. این موافقتنامه دارای کامل‌ترین و مفصل‌ترین متن توافقنامه تجاری ایران با ۱۱ فصل و یک ضمیمه مربوط به فهرست‌های کالایی دو طرف است.

فصول این موافقتنامه شامل مقدمه، تجارت کالا، چاره کارهای تجاری، اقدامات فنی، اقدامات بهداشتی، قواعد مبدا، همکاری گمرکی، حل و فصل اختلافات، خرید دولتی، همکاری‌های بخشی (در حوزه‌های حمل‌ونقل، انرژی، صنایع خودرو، مناطق آزاد تجاری و بنگاه‌های کوچک و متوسط) و مقررات پایانی است و در ضمیمه آن کالاهایی که مشمول حذف تعرفه نمی‌شوند، مشخص شده‌اند.

به گزارش روابط عمومی سازمان توسعه تجارت ایران، مطابق این موافقتنامه تجارت آزاد، برای افزایش تجارت فی‌مابین و گسترش همکاری‌ها، علاوه بر تسهیل تجارت و رفع موانع غیرتعرفه‌ای، تعرفه ورودی حدود ۸۷ درصد اقلام کالایی فی‌مابین حذف می‌شود.

اتحادیه اقتصادی اوراسیا با ۱۸۳ میلیون نفر جمعیت و واردات ۳۸۸ میلیارد دلاری از جهان بازار بسیار بزرگ در نزدیکی جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود و افزایش مناسبات فی‌مابین امکان استفاده حداکثری از این ظرفیت و بازار بزرگ را برای کشورمان فراهم خواهد آورد.

باتوجه به واردات قابل‌ملاحظه اوراسیا از جهان، با انعقاد موافقتنامه تجارت آزاد فی‌مابین، پیش‌بینی می‌شود با افزایش سرمایه‌گذاری‌ها و تولیدات مشترک و فراهم آوردن زیرساخت‌های مناسب، تجارت فی‌مابین افزایش قابل‌قبولی داشته باشد.

شایان ذکر است بعد از تشکیل اتحادیه اقتصادی اوراسیا شامل کشورهای بلاروس، قزاقستان، روسیه، ارمنستان و قرقیزستان، در سال ۲۰۱۵ میلادی، بسیاری از کشورها، تمایل خود را برای گسترش همکاری‌های اقتصادی و تجاری با آن اتحادیه اعلام و مذاکرات را آغاز کرده‌اند.

کشورمان از سال ۱۳۹۴ مذاکرات اولیه را برای بررسی چگونگی گسترش رابطه تجاری و اقتصادی با اتحادیه مذکور آغاز کرد و پس از امضای موافقتنامه موقت تشکیل منطقه تجارت آزاد بین جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا در اردیبهشت ۱۳۹۷ توسط مقامات طرفین و طی فرآیند تصویب داخلی در کشورها، این موافقتنامه موقت از ۵ آبان ۱۳۹۸ اجرایی شده است.

با ارزیابی مثبت از عملکرد موافقتنامه موقت (افزایش ۸۲ درصدی صادرات کشورمان در اقلام ترجیحی مشمول موافقتنامه موقت در سال اول اجرا) مذاکرات برای تبدیل این موافقتنامه موقت به موافقتنامه تجارت آزاد فی‌مابین از سال ۱۳۹۹ آغاز شد و پس از برگزاری جلسات هماهنگی داخلی متعدد با دستگاه‌های ذی‌ربط و بیش از ۳۰ جلسه مذاکراتی به‌صورت ویدئو کنفرانس و ۶ دور مذاکرات حضوری بین تیم‌های مذاکراتی ۵ کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا و کمیسیون اقتصادی آن اتحادیه از یک سو و تیم مذاکراتی ایران از دستگاه‌های ذی‌ربط داخلی به سرپرستی سازمان توسعه تجارت، در نهایت در تاریخ ۴ دی این موافقتنامه بین مقامات طرفین امضا شد.

پس از طی فرآیند تصویب در مراجع قانونی همه کشورهای امضاکننده، این موافقتنامه وارد فرآیند اجرایی خواهد شد.

فعالان بازار در واکنش به تعیین سقف ثبت‌سفارش برنج هشدار دادند

گرانی و کمبود در کمین بازار

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

برنج جزو محصولاتی است که سال گذشته افزایش قیمت بالایی را تجربه کرد و واردات بی‌رویه آسیب بالایی به شالیکاران رساند. این روند امسال تغییر کرد و بازار با آرامش نسبی به ماه‌های پایانی سال رسید. برخی کنترل نوسان قیمت در بازار را ناشی از شرط وزارت جهادکشاورزی برای واردات برنج می‌دانند؛ شرطی که از مرداد ۱۴۰۲ اجرایی شد و براساس آن واردکنندگان برنج مکلف به خرید و توزیع برنج داخلی به همان نسبت واردات شدند. برپایه تازه‌ترین خبرها وزارت جهاد کشاورزی سقف ثبت‌سفارش واردات برنج را اصلاح و اعلام کرد شرکت‌هایی که ثبت‌سفارش بالایی داشته و شرط واردات را رعایت نکرده‌اند تا اطلاع ثانوی امکان انجام ثبت‌سفارش و افزایش میزان ثبت‌سفارشات قبلی را نخواهند داشت. این خبر با واکنش‌هایی مواجه شده و فعالان بازار را بر آن داشت تا نسبت به گرانی و کمبود برنج در ماه‌های پیش رو هشدار دهند. خبر مطرح‌شده در کنار اظهارات یکی از نمایندگان مجلس مبنی بر وجود فساد و مافیا، التهاباتی را در بازار برنج رقم زد.

صمت در این گزارش به بررسی شرایط بازار شب عید برنج تحت تاثیر مسائل یادشده پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

دلیل اصلاح سقف ثبت‌سفارش واردات برنج

بنا بر اعلام وزارت جهاد کشاورزی، برخی از شرکت‌ها به‌دلیل بالا بودن میزان ثبت‌سفارش در سال جاری، تا اطلاع ثانوی، امکان انجام ثبت‌سفارش و نیز افزایش میزان ثبت‌سفارشات قبلی را نخواهند داشت.

به گزارش ایسنا در متن اطلاعیه معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی آمده است: صدور مجوز باتوجه به شاخص‌های سقف کارت بازرگانی و سابقه واردات، توسط سامانه صورت می‌گیرد و باتوجه به شاخص‌های گفته‌شده، برخی از شرکت‌ها به‌دلیل بالا بودن میزان ثبت‌سفارشات‌شان تاکنون (در سال جاری)، تا اطلاع ثانوی امکان انجام ثبت‌سفارش و نیز افزایش میزان ثبت‌سفارشات قبلی را نخواهند داشت. بنا بر این گزارش ثبت‌سفارشات قبل از اول آذر سال ۱۴۰۱ صرفا تا بیشینه تامین ارز یا ابزار پرداخت یا اظهار گمرکی مجاز به اصلاح یا تمدید است.

مشکل بازار برنج مربوط به امروز و دیروز نیست و ماجرا از روزهای پایانی بهار آغاز شد. اوایل خرداد انجمن تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان برنج ایران خبر رسوب برنج در استان مازندران را اعلام کرد. این خبر در حالی اعلام شد که براساس سنت هرساله نیمه تابستان زمان برداشت برنج است، اما رسوب حدود ۴۰ درصدی محصول سال گذشته (۵۰۰ هزار تن) این بیم را به‌وجود آورد که با برداشت برنج جدید شاهد افت شدید قیمت و زیان انبوه کشاورزان باشیم؛ نگرانی که موجب شد دولت طرح‌های مختلفی از جمله خرید برنج رسوب‌کرده و ممنوعیت واردات در زمان برداشت برنج را در دستور کار قرار دهد. در نهایت هم رسوب برنج ایرانی در شمال کشور، واردات برنج را مشروط کرد. براساس این شرط واردکنندگان برنج مکلف شدند به همان نسبت که برنج وارد می‌کنند، برنج شمال کشور را خریداری و در فروشگاه‌های سراسر کشور توزیع کنند. این مصوبه از مرداد ۱۴۰۲ اجرایی شد.

مافیا در بازار برنج!

جبار کوچکی‌نژاد، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با اشاره به احتمال وجود «مافیای برنج» گفت: ۲ میلیون تن برنج با ارز ۲۸۵۰۰ و ۴۲۰۰ تومانی وارد کشور شده و کسب‌وکار کشاورزان شمال کشور را نابود کرده و محصول برنج روی دست کشاورزان مانده است.

کوچکی‌نژاد در گفت‌وگو با فارس با انتقاد از اینکه مسئله واردات ۲ میلیون تن برنج با ارز ۲۸۵۰۰ تومانی و ۴۲۰۰ تومانی پیگیری نمی‌شود، گفت: رئیسی امروز مبارزه با فساد را در صدر برنامه‌های دولت می‌داند؛ بنابراین هر کسی که این ۲ میلیون تن برنج را وارد کشور کرده باید مجازات شود.

ولی‌الله فرزانه، نماینده نور و محمودآباد نیز در صحن علنی مجلس، ابراهیم رئیسی را خطاب قرار داد و از او خواست «صدای بغض‌آلود» کشاورزان برنجکار، باغداران مرکبات و چایکاران استان‌های گیلان، مازندران و گلستان را بشنود.

وی با اشاره به دلسردی و عصبانیت کشاورزان گفت: احتمال تخطی و بروز فساد در موضوع واردات برنج بالاست و باید با پیگیری، شفاف‌سازی شود و عاملان باید شناسایی و معرفی شوند.

انتقادات نمایندگان مجلس درباره واردات برنج درحالی مطرح می‌شود که برخی از کارشناسان معتقدند، واردات برنج سال گذشته تنها با هدف کنترل بازار انجام شده و نشانی از بروز فساد در این فرآیند نیست.

نگاهی به آمار واردات برنج

۱۴۰۱: یک میلیون و ۷۸۳ هزار تن برنج به ارزش ۲ میلیارد و ۱۳۷ میلیون دلار وارد کشور شده است.

۱۴۰۰: ۸۵۲ هزار و ۴۸۳ تن برنج به ارزش ۷۳۲ میلیون و ۶۹۳ هزار دلار وارد کشور شد.

۱۳۹۹: ۹۳۶هزار و ۸۰۹ هزار تن برنج به ارزش ۸۶۸ میلیون و ۵۳۳ هزار و ۴۴۷ دلار وارد کشور شد.

۱۳۹۸: یک میلیون و ۵۵۰ هزار تن برنج وارد کشور شد.

۱۳۹۷: یک میلیون و ۶۵۰ هزار تن برنج وارد کشور شده است.

۱۳۹۶: یک میلیون و ۲۹۳ هزار تن برنج وارد کشور شده است.

۱۳۹۵: ۸۳۹ هزار و ۳۳۷ تن برنج به ارزش ۶۹۰ میلیون و ۱۸ هزار و ۲۴۷ دلار وارد کشور شده است.

۱۳۹۴: ۷۴۴ هزار تن برنج به ارزش ۶۸۰ میلیون دلار وارد کشور شده است.

باتوجه به اطلاعات به‌دست آمده، واردات برنج هیچ‌گاه به دو میلیون تن نرسیده یا حداقل این گزینه در آمارهای اعلامی نمایان نیست؛ مگر آنکه خطایی در اطلاعات وجود داشته باشد!

مافیای برنج، یک تبلیغ انتخاباتی!

مسیح کشاورز، دبیر انجمن تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان برنج درباره صحبت‌های اخیر نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی به صمت گفت: اینکه یک نماینده مجلس درباره وجود مافیای برنج صحبت می‌کند، ناشی از ناآگاهی و تنها برای جذب رأی است. حتی وزارت جهاد کشاورزی می‌تواند در زمینه این ادعا پیگیری قضایی کند.

وی با اشاره به وضعیت بد بازار برنج در سال ۱۴۰۱ اظهار کرد: سال ۱۴۰۰ همزمان با شروع به کار دولت سیزدهم به جواد ساداتی‌نژاد، وزیر وقت کشاورزی اعلام کردیم واردات برنج خارجی کمتر از مقدار موردنیاز است و کمبود برنج خارجی به افزایش نرخ این محصول و به‌تبع آن افزایش نرخ برنج ایرانی دامن خواهد زد، اما متاسفانه گوش شنوایی برای هشدارهای ما نبود. در نهایت هم ممنوعیت واردات برنج موجب افزایش نرخ ۳۰۰ درصدی برنج ایرانی شد. در ادامه این گرانی به سال ۱۴۰۱ منتقل و موجب رکود و گرانی در بازار برنج شد.

کشاورز با اشاره به اقدامات دولت برای مدیریت بازار برنج در سال ۱۴۰۱ بیان کرد: دولت در سال ۱۴۰۱ باتوجه به تجربه تلخ ۱۴۰۰ ممنوعیت واردات برنج را لغو کرد و به‌منظور تنظیم بازار یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن برنج توسط بخش خصوصی و ۴۰۰ هزار تن توسط بخش دولتی وارد شد، اما رکود و گرانی حاکم بر بازار موجب شد این اقدام تاثیر چندانی در تنظیم بازار ۱۴۰۱ نداشته باشد و همچنان رکود در بازار وجود داشت و حتی به ۱۴۰۲ نیز سرایت پیدا کرد.

تکذیب دریافت ارز ترجیحی

دبیر انجمن تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان برنج ضمن تکذیب پرداخت ارز ترجیحی برای واردات برنج افزود: تخصیص ارز ترجیحی برای واردات برنج کذب است و همواره واردات این کالا با ارز نیمایی انجام می‌شود و حتی دولت ارز نیمایی نیز برای پرداخت ندارد و حدود ۴۰۰ میلیون دلار به واردکنندگان بدهکار است. بدهکارشدن دولت به واردکنندگان این محصول از زمان حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و جایگزینی ارز ۲۸۵۰۰ تومانی آغاز شد و ادامه دارد، زیرا ارز ۴۲۰۰ تومانی پس از ورود محصول به کشور پرداخت می‌شد، اما اکنون این‌گونه نیست و واردکننده پس از ترخیص و ارسال بار به بازار در صف دریافت ارز ۲۸۵۰۰ تومانی قرار می‌گیرد.

وی در تشریح اقدامات بخش خصوصی برای کنترل بازار گفت: در سال ۱۴۰۱ باوجود واردات برنج که بخش عمده آن توسط بخش دولتی انجام شده بود، بازار کنترل نشد. در نتیجه در سال ۱۴۰۲ انجمن تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان برنج، همه برنج‌های سنواتی شمال را خریداری و مستقیم به فروشگاه‌های زنجیره‌ای عرضه کرد؛ در نتیجه مردم با یک جشنواره خرید مواجه و قادر به خرید برنج ایرانی بدون واسطه از فروشگاه‌های زنجیره‌ای آن‌هم با نرخ ۸۰ هزار تومان در هر کیلوگرم با بهترین کیفیت شدند. اکنون برنج‌های نو نیز توسط اعضای انجمن تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان برنج خریداری و در فروشگاه‌های زنجیره‌ای عرضه می‌شود. در نتیجه این فضا برای مافیای برنج ایرانی مطلوب نیست و اگر شخصی وجود مافیا را مطرح می‌کند، ممکن است مافیای برنج ایرانی پشت‌پرده این جنجال خبری باشد تا به این واسطه آرامش حاکم بر بازار برنج را از بین ببرد، زیرا مافیای برنج ایرانی به‌دنبال تعطیلی بازار برنج خارجی و افزایش نرخ برنج ایرانی هستند.

هشدار به وزارت جهاد

کشاورز با هشدار به وزارت جهاد کشاورزی بیان کرد: تاکنون ۷۰۰ هزار تن برنج خارجی توسط بخش خصوصی وارد شده و ۵۰۰ هزار تن تا پایان سال برای تامین نیاز ماه مبارک رمضان باید وارد شود. با این حال هنوز آقای خانی، معاون بازرگانی وزیر جهاد کشاورزی، ارزش‌های جهانی برنج را قبول نکرده و بدهی‌های ارزی ما نیز تسویه نشده تا به این واسطه بخشی از بدهی‌های خود را با فروشندگان تسویه و باز هم خرید اعتباری کنیم. این اتفاقات رخ داده و نرخ برنج خارجی افزایش پیدا کرده است؛ در نتیجه برنج ایرانی باز هم به‌واسطه مافیا و واسطه‌گران گران خواهد شد. این اخطار را به وزارت جهاد کشاورزی داده‌ایم که در صورت عدم اصلاح قوانین واردات برنج، کمبود این محصول را تا پایان سال ۱۴۰۲ تجربه خواهیم کرد و بازار برنج در سال ۱۴۰۳ نیز از کنترل خارج خواهد شد.

> در صورت عدم اصلاح قوانین واردات برنج، شاهد کمبود این محصول تا پایان سال خواهیم بود

خواب بازار برنج

علی طاهری اتاقسرا، رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل درباره صحبت‌های اخیر نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی به صمت گفت: سال گذشته ۲ برابر نیاز کشور برنج وارد شد و همین واردات ۲ برابر به بازار برنج ایرانی ضربه زده است. این در حالی است که واردات بی‌رویه و بیشتر از نیاز داخل تنها در صورت نبود کار کارشناسی و در سایه حمایت‌های ویژه ممکن است.

وی درباره واردات برنج اظهار کرد: طبق روال از اول آذر امسال سامانه ثبت‌سفارش‌ها باز شد و درست بعد از یک ماه سامانه ثبت‌سفارش را بستند. البته در این مدت نیز یک سری از شرکت‌ها به‌منظور واردات برنج، برنج ایرانی را خریداری کردند تا به این واسطه ۲ تا ۵ برابر مقدار آن را وارد کنند. حال سوال این است که چرا ۵۰ درصد بارنامه‌ها برای شهرهای شمالی کشور است؟ در حالی که کمتر از ۱۰ درصد افراد در شمال کشور، برنج خارجی خریداری می‌کنند.

بزرگ‌ترین مرکز تخلیط برنج

طاهری با بیان اینکه ۹۵ درصد برنج وارداتی به‌منظور تخلیط به شمال ایران می‌آید، افزود: برخی از دلالان و سودجویان با تخلیط برنج خارجی با ارقام بومی نه‌تنها باعث پایین آمدن کیفیت و نزول برند داخلی می‌شوند، بلکه سبب‌ساز نارضایتی مصرف‌کنندگان و از دست رفتن اعتمادشان به بازار شده‌اند. متاسفانه اخیرا پدیده تخلیط به خانه‌ها رسیده و افراد در خانه‌ها به این کار می‌پردازند. در نتیجه تولیدکننده و مصرف‌کننده زیان می‌بینند و این دلال‌ها هستند که سود مالی زیادی به جیب می‌زنند. متاسفانه طی سالیان اخیر مازندران به‌عنوان بزرگ‌ترین مرکز تخلیط برنج شناخته شده و باوجود نظارت‌های شبانه‌روزی ازسوی بازرسان هنوز برخی از تجار و فروشندگان سودجو، همچنان پدیده تخلیط را در پستوی خانه‌ها انجام می‌دهند و این پدیده می‌تواند به حوزه تولید و اعتماد مصرف‌کنندگان داخلی خدشه وارد کند.

قیمت برنج در پایین‌ترین سطح

رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل درباره وضعیت فعلی بازار برنج اظهار کرد: شرایط بازار نسبت به مرداد و شروع برداشت محصول، بدتر شده و می‌توان گفت بازار در خواب کامل است و نرخ برنج ایرانی در پایین‌ترین سطح خود قرار دارد.

> شرایط بازار نسبت به مرداد و شروع برداشت محصول، بدتر شده و می‌توان گفت بازار در خواب کامل به‌سر می‌برد

سخن پایانی

برخی معتقدند وجود مافیا در بازار برنج قابل‌انکار نیست، اما نمی‌توان حکم کلی برای این موضوع صادر کرد. با این حال اگر اصرار به واردات این محصول برای مدیریت نرخ برنج ایرانی دارند چرا در سال ۱۴۰۱ باوجود واردات سنگین باز هم شاهد افزایش قیمت این محصول بوده‌ایم.

همچنین برای مدیریت بازار برنج لازم است مسئولان وزارت جهاد کشاورزی نسبت به هشدارهای بخش خصوصی، بررسی‌های کارشناسی‌شده‌ای داشته باشند تا تصمیم غلطی اتخاذ نشود.

رعایت ایمنی در ساخت‌وساز ضرورت دارد

سایه پرخطرها بر سطح شهر

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

سال‌ها است شاهد آن بوده‌ایم که نبود ایمنی، ساختمان‌های زیادی را ویران کرده است. رعایت نکردن نکات ایمنی، یکی از علت‌هایی است که باعث می‌شود بسیاری از ساختمان‌ها در اثر اتفاقات مختلف آسیب ببینند و به‌تبع آن، جان و مال افراد به‌خطر بیفتد. بارها توسط سازمان آتش‌نشانی به ساختمان‌های در حال ساخت، هشدار رعایت نکات ایمنی صادر شده است، اما بسیاری از مالکان این ساختمان‌ها به اخطارهای داده‌شده بی‌تفاوت هستند.

سازندگان ساختمان‌ها، کمتر به نکات ایمنی توجه می‌کنند و ساخت‌وساز اصولی را در نظر نمی‌گیرند. باتوجه به هشدارهای سازمان آتش‌نشانی و نظارت‌شان بر ساخت‌وسازهای اصولی، همچنان شاهد آن هستیم که تعداد ساختمان‌های پرخطر و در معرض ریزش بسیار هستند. تعدادی از سازندگان، به‌دلیل هزینه‌بر بودن ایمن‌سازی ساختمان‌ها، توجهی به هشدارهای سازمان آتش‌نشانی نمی‌کنند و قوانین ساخت به‌ویژه مبحث ۱۹ را نادیده می‌گیرند. همین امر سبب می‌شود تا با کوچک‌ترین زلزله، شاهد تخریب ساختمان‌های ناایمن باشیم. صمت در این گزارش ضرورت ایمنی ساختمان‌ها را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

عکس: صمت

مدیریت شهر با کنترل ساخت‌وسازها

کنترل ساخت‌وسازهای شهری برای توسعه متوازن و بهینه شهر و به‌طورعمده از طریق ضوابط و مقررات ساخت‌وساز شهری انجام می‌گیرد، عدم‌اجرای بسیاری از ضوابط و احکام مذکور، مدیریت شهری را به اقدامات گوناگون نظیر کنترل مستمر ساخت‌وسازها، تعیین ضمانت‌های اجرایی قانونی برای رعایت ضوابط و مقررات واداشته است، اما باوجود اقدامات کنترلی مدیریت شهری، سالانه موارد قابل‌توجهی از تخلفات ساختمانی در تهران گزارش می‌شود.

تخلفاتی همچون ساخت‌وساز بدون پروانه، رعایت نشدن اصول ایمنی و استحکام در ساخت بناها، تغییر کاربری در جریان ساخت‌وساز، فقدان نظارت کافی از سوی مسئولان فنی، تراکم ساختمان‌سازی، ارتفاع اضافی بناها و ساخت‌وسازهای خلاف ضوابط به‌صورت پیشروی طولی نه‌تنها موجب ناهنجاری کالبدی در سیمای شهری شده، بلکه در حال ایجاد مشکلاتی برای محیط اجتماعی است.

با این حال، سال قبل شهردار تهران طی دستوری تاییدیه ایمنی ساختمان‌ها را که پیش‌تر توسط سازمان آتش‌نشانی انجام می‌شد، به دفاتر خدمات الکترونیک شهر منتقل کرد.

بر این اساس، تاییدیه نقشه‌های معماری ساختمان‌های مسکونی تا ۱۱طبقه و ساختمان‌های تجاری و اداری تا ۷طبقه، منطبق با مبحث سوم مقررات ملی ساختمان به مسئولیت طراحان و با کنترل دفاتر خدمات الکترونیک شهر انجام می‌شود.

این موضوع از آنجا تعجب‌آور است که مشخص نیست دفاتر خدمات الکترونیک یا طراحان ناظر که کمترین آگاهی را در مورد اصول ایمنی ساختمان دارند، چگونه می‌توانند نحوه ایمنی ساختمان‌های در دست احداث را موردارزیابی ایمنی از لحاظ پیشگیری از حریق، آزمودن تاب‌آوری تجهیزات در آتش، تخلیه دود توسط آتش‌نشانی، تخلیه افراد در هنگام حریق که از جمله وظایف و تخصص سازمان آتش‌نشانی است را انجام دهند؟

نقش آتش‌نشانی در ایمنی ساختمان‌ها

مهدی بابایی، عضو شورای شهر تهران در رابطه ایمنی ساختمان‌ها به صمت گفت: سازمان آتش‌نشانی اغلب تلاش‌هایی انجام داده که تا حد زیادی درباره بازرسی و گوشزد دستورالعمل‌های ایمن‌سازی موفق بوده است، اما متاسفانه بسیاری از مالکان برای پیشگیری و رعایت اصول ایمنی مقاومت می‌کنند و با این کار، به جان و مال خود و دیگران ضرر می‌رسانند. از سوی دیگر، سازمان آتش‌نشانی ابزار قانونی لازم را برای ملزم کردن این افراد برای تحقق ضوابط قانونی ایمنی در اختیار ندارد، در نتیجه نمی‌تواند آن‌طور که باید در حیطه اختیارات خود موفق ظاهر شود.

بابایی با بیان اینکه حدود ۱۱هزار ساختمان پرخطر در تهران داریم، گفت: شهرداری بعد از اینکه اخطار را صادر می‌کند، باید از دادستانی درخواست کند تا نسبت به قطع انشعابات ساختمان و پلمب ساختمان اقدام کند و معتقدم که شهرداری تهران باید نسبت به این موضوع توجه ویژه داشته باشد و تنها به اخطار اکتفا نکند.

وی بیان کرد: اغلب حوادث حریق که بزرگ و ویژه در تهران اتفاق می‌افتند، وقتی که آنها را رصد و پیگیری می‌کنیم، متوجه می‌شویم که در لیست ساختمان‌های ناایمن بوده‌اند؛ لیستی که از طریق دادستانی منتشر شد، اسامی ساختمان‌های خیلی پرخطر بود، اما در حال حاضر حدود ۱۱هزار ساختمان پرخطر در تهران داریم، همچنین ساختمان‌های میان‌خطر نیز در تهران وجود دارد.

وی با بیان اینکه در حال حاضر ۱۲۹ساختمان بحرانی به ۹۰ واحد رسیده است، خاطرنشان کرد: در این رابطه، جلسات کمیته ایمنی و مدیریت بحران در سطح مناطق شهر تهران برگزار می‌شود و با همکاری مدیران و دادستانی توانسته‌ایم تعداد ساختمان‌های ناایمن را کاهش دهیم.

برخی اصحاب رسانه در ابتدای دوره جدید مدیریت شهری معتقد بودند که تعداد ساختمان‌های ناایمن از دهه ۷۰ تاکنون، کاهش نیافته و همچنان روی عدد ۱۲۹ باقی مانده، اما تلاش مدیریت شهری موفقیت‌آمیز بوده و تعداد ساختمان‌های ناایمن کاهش داشته، اما هنوز به صفر نرسیده است. براساس برنامه‌ریزی باید تا پایان سال ۱۴۰۲ ، تمام ۱۲۹ساختمان بحرانی شهر تهران تعیین‌تکلیف شوند. ساختمان‌های ناایمن که در مالکیت شهرداری تهران هستند نیز، باید ایمن‌سازی شوند و در این‌باره برای نخستین‌بار ردیف اعتباری در بودجه شهرداری‌های مناطق پیش‌بینی و فرصت ایمن‌سازی فراهم شده است.

همچنین، عضو کمیسیون سلامت، محیط‌زیست و خدمات شهری شورای اسلامی شهر تهران با تاکید بر ضرورت ایمن‌سازی مدارس، اظهار کرد: شهرداری‌های مناطق، بودجه‌ای را که برای کمک به مدارس دارند، با اولویت ایمن‌سازی مدارس در اختیار آنها قرار دهند.

ضرورت توجه به ایمنی ساختمان

عضو شورای اسلامی شهر تهران ادامه داد: ایمنی ساختمان‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است، چراکه به‌طورمستقیم با جان و مال مردم ارتباط دارد، از این‌رو این یک وظیفه همگانی است که بر برابر ایمنی ساختمان‌ها احساس تا با همه‌گیری و فرهنگ‌سازی این موضوع، روزبه‌روز شاهد کاهش خطرات متعدد در ساختمان‌های سطح شهر باشیم، به‌نحوی‌که ابتدا با نصب پلاکارد خطر، شهروندان را از ناایمن بودن ساختمان مطلع کنیم و ارائه خدماتی مانند آب، گاز و برق به ساختمان با حکم قضایی قطع و در آخرین گام، نسبت به پلمب ساختمان اقدام شود.

به‌منظور ایمنی ساختمان در کمیته ایمنی و پیشگیری از بحران، جلسات مستمری با معاونت شهرسازی، معاونت خدمات شهری و آتش‌نشانی برگزار شده و صدور تاییدیه ساختمان‌های یک تا شش‌طبقه که در اختیار سازمان آتش‌نشانی بود، به دفاتر الکترونیک و معاونت شهرسازی مناطق ۲۲ گانه داده شد. این موضوع به این معنی نیست که سازمان آتش‌نشانی از دایره نظارت خارج شده، بلکه نظارت عالیه از سوی سازمان آتش‌نشانی انجام می‌شود. به‌عبارت‌دیگر، در گذشته اجرا توسط این سازمان بود، اما اکنون نظارت برعهده آتش‌نشانی است. در ساختمان‌های بلندمرتبه، هنوز نظارت و اجرا برعهده آتش‌نشانی است و اجرا در بررسی پرونده‌ها از سوی دفاتر الکترونیک و براساس آموزش‌هایی که آتش‌نشانی به این دفاتر ارائه کرده است، انجام می‌شود.

بابایی در پایان گفت: برای ساختمان‌های جدیدالاحداث، بدون مجوز آتش‌نشانی، پایان کار صادر نمی‌شود. املاک ناایمن و بحرانی، به‌طورمکرر مورد بازدید قرار گرفته‌اند و اخطارهای لازم توسط شهرداران نواحی داده شده است. باتوجه به حساسیت این موضوع، باید در اسرع وقت مالکان متعهد شوند که نکات ناایمن را رعایت کنند.

ثمره و نتیجه آن، این است که مردم با ایمنی کامل از ساختمان و اماکن عمومی استفاده می‌کنند. از سوی دیگر، انبارهای آتش‌نشانی خالی از تجهیزات است و اگر به قید فوریت به این مسئله رسیدگی نشود، امسال دچار بحران خواهیم شد.

ایمنی ساختمان‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است، چراکه به‌طورمستقیم با جان و مال مردم ارتباط دارد

تا پایان سال، تعداد ساختمان‌های ناایمن کاهش می‌یابد

قدرت‌الله محمدی، مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران درباره آخرین وضعیت ایمن‌سازی ساختمان‌های ناایمن در پایتخت اظهار کرد: ۱۲۹ ساختمان ناایمن در تهران در دوره گذشته شناسایی شدند که با اقدامات انجام‌شده به ۹۳ ساختمان رسیده است.به‌گزارش تسنیم، وی بااشاره به برنامه‌ریزی برای ایمن‌سازی سایر ساختمان‌های ناایمن گفت: براساس هماهنگی‌های انجام‌گرفته و ایمن‌سازی ساختمان‌های ناایمن، تعداد ساختمان‌های ناایمن تا پایان امسال به زیر ۸۰ ساختمان کاهش پیدا خواهد کرد.

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران ادامه داد: ایمن‌سازی بقیه ساختمان‌ها نیز در دستور کار قرار دارد و با همکاری دستگاه قضایی این کار انجام خواهد شد.

محمدی در پاسخ به این پرسش که ساختمان‌های ناایمن باقیمانده، اضافه کرد: کاربری این ساختمان‌ها متفاوت است، به‌طوری‌که تعدادی از آنها پاساژ، انبار، مجتمع تجاری، ساختمان دولتی، صنعتی و... است و فرآیند ایمن‌سازی ادامه دارد.

وی بااشاره به ارجاع پرونده قضایی ساختمان‌های ناایمن به دستگاه قضا گفت: سایر ساختمان‌های ناایمن که هنوز فرآیند ایمن‌سازی را انجام نداده‌اند، به دستگاه قضایی معرفی شده‌اند و قطعا فرآیند ایمن‌سازی ساختمان‌های ناایمن را رها نخواهیم کرد.

همچنین مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران درباره ایمن‌سازی ساختمان بیمارستان‌ها نیز گفت: در این بخش نیز، وضعیت نسبت به گذشته بهتر شده است و براساس دستور وزیر بهداشت، ساختمان‌های بیمارستانی ملزم به دریافت تایید آتش‌نشانی شده‌اند.

دفاتر خدمات الکترونیک هیچ‌گونه اطلاعاتی در زمینه ایمنی ساختمان‌ها ندارند و این مسئله در آینده مشکل‌ساز خواهد بود

سخن پایانی

ایمنی در ساخت، یکی از مهم‌ترین عوامل در ساخت‌وساز است. با رشد روزافزون جمعیت تحولات عظیمی در صنعت ساختمان‌سازی به‌وجود آمده است. احتمال وقوع حوادث را به‌کلی نمی‌توان از بین برد،اما با رعایت بعضی از نکات ایمنی و حفاظتی، می‌توان آن را به‌مقدار قابل‌توجهی کاهش داد؛ بدین‌معنی که به‌وسیله مدیریت صحیح و طرح نقشه از قبل و کنترل روش‌های انجام کار می‌توانیم به هدف‌های حفاظتی خود برسیم.

تخلف در ساخت‌وسازها از ضوابط و استانداردهای کیفی، فنی و شهرسازی در ایران واقعیتی ریشه‌دار و در عین حال گسترده بوده که همسو با رشد شهرنشینی و اجرای آن، تقاضای قوی‌تر در صنعت آن‌هم به‌صورت ساختمان‌های ناایمن به‌طورتصاعدی در حال افزایش است. در این میان، مدیریت شهری در راستای بهینه‌سازی و افزایش پایداری شهرها آن‌هم براساس برنامه‌های توسعه با چالش‌های متعددی روبه‌رو و یکی از این چالش‌ها تخلفاتی بوده که در زمینه ساخت‌وساز رایج است.

در این میان، مسئولان و متصدیان نیز از ساخت‌وسازهای غیرمجاز و ناایمن در شهرها، توسعه سکونتگاه‌های غیررسمی و خانه‌سازی‌های غیراصولی ابراز نگرانی می‌کنند. در این شرایط، ممکن است خریداران کم‌بنیه از روی شتابزدگی و برای عقب نماندن از کورس قیمت‌ها به‌ناچار دست به خرید واحدهای مسکونی بی‌کیفیت و ناایمن بزنند و سرمایه و جان خود را به‌خطر بیندازند. رعایت قوانین و ضوابط ساختمان‌سازی ممکن است برای برخی سازندگان ساختمان دشوار یا گران باشد، از این‌رو با قانون‌شکنی در ساختمان‌سازی و توجه نداشتن به قانون‌گذاری‌های موجود در عرصه ساخت‌وساز و سرپیچی از مقررات ساختمان‌سازی تخلف می‌کنند. بنابراین ضرورت دارد مسئولان برای نظارت و بالا بردن سطح ایمنی و استاندارد ساختمان‌ها برنامه‌ریزی بیشتری انجام دهند.

نظرگاه

خانه‌های ما در برابر زلزله مقاوم هستند

مجید کریمی- عضو هیات‌مدیره سازمان نظام مهندسی

وارد شدن آسیب به ساختمان‌ها در زلزله بستگی به چند عامل دارد؛ اول، بزرگای زلزله و عمق کانونی زلزله؛ به این معنا که جایی در عمق زمین که انرژی زلزله در آنجا آزاد می‌شود. در یک بزرگای ثابت، هرچه عمق کانونی کمتر باشد، امواج سطحی قوی‌تری شکل می‌گیرد. در ایران عمق کانونی بیشتر زلزله‌ها کم است؛ یعنی در این‌باره مستعد آسیب هستیم.

وی در توضیح عامل دوم موثر در وارد شدن آسیب به ساختمان‌ها اظهار کرد: فاصله ساختمان‌ها از گسل‌ها نیز از دیگر عوامل است. اگر ساختمان‌ها روی گسل‌ها یا نزدیک آنها ساخته شوند، مستعد آسیب بیشتری هستند، چون امواج سطحی قوی‌تری به آنها خواهد رسید. بنابراین، باید از ساخت‌وساز در نزدیک گسل‌های شناخته‌شده اجتناب کرد یا محدودیت‌های قابل‌توجهی برای هرگونه ساخت‌وساز در نظر گرفت.

در تعداد قابل‌توجهی از شهرها، این نوع ساخت‌وساز وجود دارد؛ از جمله در تهران، تبریز و شیراز، در قم هم گسل‌های شناخته‌شده و ساخت‌وساز هم وجود دارد و تصمیم‌گیری درباره اعطای مجوز ساخت‌وساز با نهادهای بالادستی و در نظر گرفتن امتداد شناخته‌شده گسل‌ها است.

عامل سوم، خاک زیر ساختمان‌ها است، هرچه لایه‌های خاک زیر ساختمان نرم‌تر باشند، امواج زلزله با زاویه نزدیک‌تر به قائم با سطح زمین برخورد می‌کنند و امواج مخرب بزرگ‌تری تولید می‌کنند. اگر لایه‌های خاک دستی وجود داشته باشد، شرایط بدتر هم می‌شود. اعطای مجوز ساخت‌وساز در محدوده‌هایی که خاک دستی وجود دارد، ظرفیت آسیب به ساختمان‌ها را بیشتر خواهد کرد که این مورد هم در قم وجود دارد.

عامل چهارم را سیستم مقاوم لرزه‌ای ساختمان برشمرد و خاطرنشان کرد: انتخاب سیستم مقاوم کارآمدتر در ساختمان، به محدودیت‌های معماری و ابعاد زمین بستگی دارد. وجود تفکیک‌های بد زمین‌ها با عرض‌های کم در بیشتر قسمت‌های قم، از نظر امکان اجرای سیستم‌های موثرتر سازه‌ای برای مقابله با زلزله، باعث انتخاب سیستم‌هایی می‌شود که ممکن است در زلزله آسیب‌پذیرتر باشند. بسته به اینکه بزرگای زلزله چقدر است، عمق کانونی زلزله چقدر است، موقعیت ساختمان‌ها نسبت به گسل با چه فاصله‌ای است، خاک زیر ساختمان‌ها چه مشخصاتی دارد و سیستم مقاوم لرزه‌ای ساختمان چیست؛ پاسخ ساختمان‌ها در برابر زلزله متفاوت خواهد بود. به‌عنوان‌نمونه، در زلزله سرپل‌ذهاب، ساختمان‌های نزدیک کوهپایه آسیب جدی ندیدند،اما همان تیپ ساختمان‌ها که روی خاک‌های آبرفتی نزدیک رودخانه ساخته شده بودند، آسیب‌های شدیدی دیده بودند.

هرچه از مصالح سبک‌تر استفاده شود، در زلزله نیروی کمتری به ساختمان وارد می‌شود. درباره نما این موضوع مهم‌تر است، چون در دوران بهره‌برداری هم می‌تواند مشکل‌ساز باشد. نماها باید تا حد امکان سبک بوده و اتصال مناسبی به سازه داشته باشند. نماهای سنگین مثل نماهایی که اصطلاحا نمای رومی نامیده می‌شوند، به‌خاطر وزن بالا و حجیم بودن آن، در زلزله‌ها ظرفیت آسیب قابل‌توجهی دارند، حتی در زلزله‌های متوسط. استفاده از نماهای سرامیکی به‌دلیل عدم‌اتصال مناسب به دیوار نگهدارنده آنها، نیازمند رعایت دتایل‌های خاص در اجرا است که در عمل استفاده نمی‌شود. استفاده از نماهای خشک یا سیمانی به‌عنوان جایگزین مناسب برای نماهای سنگین و غیراصولی در نظر گرفته شده،اما فرهنگ‌سازی و الزام قانونی متناسب با آن عملی نشده است.

درباره شمالی یا جنوبی بودن ساختمان‌ها، نحوه قرارگیری ساختمان‌ها نسبت به هم به‌شرط رعایت صحیح درز انقطاع بین ساختمان‌ها مشکلی ایجاد نمی‌کند. رعایت درز انقطاع بین ساختمان‌ها برای جلوگیری از ضربه زدن به ساختمان‌ها است.

در کنار مسئولیت‌های قانونی که مهندسان موظف به رعایت آن هستند، سازمان نظام مهندسی را نیز ملزوم در نظارت بر عملکرد آنها است. این سازمان کنترل و نظارت عالیه بر عملکرد مهندسان دارد و باتوجه به شرایط حاکم در قم، اقدامات فنی موردنیاز را انجام می‌دهد. باتوجه به اهمیت کنترل استاندارد بودن مصالح به‌ویژه بتن و میلگرد، نتایج آزمایش‌های بتن و میلگرد را رصد می‌کند و با آنالیز نتایج آنها، این اطلاعات را در اختیار ادارات مربوطه و عموم مهندسان قرار می‌دهد تا آگاهانه از محصولات واحدهای تولیدی استفاده شود. کلاس‌های متعدد آموزشی برای مهندسان در رشته‌های مختلف برای بروزرسانی اطلاعات فنی و شیوه‌های جدید اجرا، برگزاری کلاس‌های آموزشی برای آرماتوربندها، لوله‌کش‌ها و دیگر افراد دخیل در ساخت‌وساز برای اینکه با ضوابط فنی حاکم بر کار خود بیشتر آگاه شوند،برگزار می‌شوند و نظارت عالیه بر عملکرد مهندسان و ساخت‌وسازها انجام می‌گیرد.

افزایش مقاومت ساختمان‌ها در برابر زلزله را باید مستلزم همکاری تمام ارگان‌ها برشمرد و درباره پیش‌نیازهای زیادی که لازم دارد، ارگان‌ها و مراجعی که مجوز ساخت‌وساز و توسعه شهری می‌دهند، در صدور مجوزها به موقعیت گسل‌های شناخته‌شده قم توجه کنند. مجوز ساخت‌وساز روی خاک‌های مسئله‌دار را صادر نکنند (هر دو مورد در حال حاضر وجود دارد)، تفکیک زمین‌ها با عرض‌های کم و الزامات پارکینگی باعث استفاده از سیستم‌هایی می‌شود که ظرفیت آسیب بیشتری دارند. در این تفکیک‌ها معمولا نظارت فنی مهندسان سازه در نظر گرفته نمی‌شود و با واحدهای تولیدی که محصولات نامرغوب تولید می‌کنند، بدون برخی ملاحظات مصلحت‌طلبانه، برخورد قانونی مناسب انجام گیرد.

یادداشت

ضرورت افزایش ایمنی ساختمان

محمد کسائیان -کارشناس معماری و شهرسازی

باتوجه به آمارهای منتشرشده در سال‌های اخیر، حوادث زیادی در کارگاه‌های ساختمانی رخ داده است. از این‌رو، همه ما دوست داریم ساختمان‌هایی با نماهای زیبا، مدرن و جذاب داشته باشیم، اما در عین حال، ممکن است در این حریم، به ایمنی و خطراتی که می‌تواند در زمان ساخت و اجرای ساختمان‌ها به شهروندان آسیب برساند، بی‌توجه شویم. در ساختمان‌سازی، باید اطمینان حاصل کنیم که ساخت‌وساز هیچ خطری برای عموم مردم اطراف ساختمان و کارگرانی که در آن مشغول به کار هستند، ایجاد نمی‌کند. برای این منظور، باید تسهیلات و امکانات مناسبی فراهم شود تا عوارض و تهدیدات احتمالی را به‌حداقل برسانند. البته در ساختمان‌سازی، برای رعایت ایمنی، یک‌سری اصول و قوانین وجود دارد که با اجرای صحیح آنها، به‌ویژه درباره نردبان‌ها، پلکان‌ها، سقف و آسانسورها، می‌توان امنیت را تضمین کرد. مسلما با ایمنی‌سازی، کارگران نیز با انگیزه و رغبت بیشتری به کار خواهند پرداخت. با افزایش جمعیت و تحولات قابل‌توجه در این صنعت، احتمال وقوع حوادث نمی‌تواند به‌طورکامل از بین برود. با این حال، با رعایت برخی نکات ایمنی و حفاظتی، می‌توان به‌طورمعناداری خطر حوادث را چه در ساخت‌وساز و چه در طول عمر ساختمان‌ها کاهش داد. این امر به این معناست که با استفاده از مدیریت صحیح، طراحی قبلی و کنترل روش‌های انجام کار، می‌توان به اهداف حفاظتی بسیار کارآمدی دست پیدا کنیم.

از آنجا که مسائل اقتصادی بر مسائل فنی غلبه کرده و تمرکز بر سودآوری بیشتر از ایمنی و کیفیت قرار گرفته است، خطرات ناشی از نادیده گرفتن ایمنی بیش از حد مشهود است. عدم‌رعایت ایمنی در بخش برقی و استفاده از ابزارهای اجرایی نامناسب و غیراستاندارد، می‌تواند باعث بروز مشکلات جزئی و در نهایت، تهدید کلیت ساختمان شود. بحث ایمنی در ساختمان‌سازی بسیار جدی است و باید توسط سازندگان و ناظران موردتوجه قرار گیرد. متاسفانه، در بسیاری از پروژه‌های ساختمانی، ما شاهد سقوط افراد از ارتفاع یا سقوط مصالح ساختمانی هستیم. کارگران معمولا از داربست‌های غیراستاندارد استفاده می‌کنند، چراکه به آنها آموزش کافی داده نشده است. در بسیاری از موارد، صاحبکاران و ناظران پروژه‌ها همچنین از دانش و آموزش لازم درباره رعایت اصول ایمنی و کار در ارتفاع بی‌اطلاع هستند. بنابراین، لازم است برای افزایش ایمنی در ساختمان‌ها، تدابیر کاملی اندیشیده شود و دستگاه‌های مرتبط بیشتر نظارت کنند. کارگران و ناظران باید آموزش کافی درباره ایمنی در کارگاه‌های ساختمانی، استفاده صحیح از ابزارها، تجهیزات و دستگاه‌های ایمنی دریافت کنند. نظارت بر ایمنی ساختمان‌ها یکی از جوانب حیاتی در صنعت ساخت‌وساز است. این فرآیند شامل نظارت مستمر و بررسی‌های دقیق در طول فرآیند ساخت‌وساز است که به‌منظور اطمینان از رعایت استانداردها و مقررات ایمنی انجام می‌گیرد. باید مسئولیت‌های مربوط به نظارت بر ایمنی ساختمان را به‌شکل دقیق تعیین کرد. ارتباط مستمر و همکاری بین کارفرما، مهندسین معمار، مهندسین سازه و کارگران برای رعایت ایمنی در ساختمان بسیار مهم است. هماهنگی مناسب بین اعضای تیم ساختمانی می‌تواند به پیشگیری از حوادث کمک کند. بهتر است از ابتدای فرآیند ساختمانی، رویکرد پیشگیرانه در نظر گرفته شود و موارد ایمنی به‌طورکامل بررسی شود تا در طول عمر ساختمان هیچ خطر جدی وجود نداشته باشد. در کل، ایمنی در ساختمان‌ها بسیار حائزاهمیت است و همه باید مسئولیت خود را در این زمینه به‌خوبی درک کنند.

خبر

بم؛ فرصتی برای تسریع در نوسازی

وزیر راه و شهرسازی در پیامی به‌مناسبت بیستمین سالگرد زلزله بم در رویداد تقدیر از اقدامات بازآفرینی شهری در شهرستان بم، گفت: دولت تلاش کرده است با تصویب بسته‌های تشویقی مختلف، پرداخت تسهیلات نوسازی و ودیعه اسکان و حمایت از شهرداری‌ها به‌عنوان شرکای راهبردی دولت در عرصه نوسازی مسکن و دعوت از انبوه‌سازان و سازندگان خرد برای حضور فعالانه‌تر، سرعت نوسازی بافت‌های فرسوده را در سطح کشور شتاب بخشد. به‌گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، شرکت بازآفرینی شهری ایران به‌مناسبت سالگرد زلزله بم امسال، با حضور محمد آئینی، معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیرعامل شرکت بازآفرینی شهری ایران و مسئولان استان کرمان در شهرستان بم، رویداد تقدیر از اقدامات برتر بازآفرینی شهری ایران را تدارک دیده است که این رویداد هم‌اکنون در آن شهرستان در حال برگزاری است. سال گذشته نیز این شرکت، پویش جهادی بم، سفیر نوسازی برای ایران قوی را با هدف ترویج فرهنگ نوسازی مسکن در بافت‌های فرسوده برگزار کرد. یادآوری سالانه این اتفاق و نام‌گذاری این روز به‌عنوان روز ایمنی و کاهش اثرات بلایای طبیعی، مصداق این سخن پیشینیان ما است که «علاج واقعه قبل از وقوع باید کرد.» در این راستا و باتوجه به لزوم بهره‌گیری از آموزه‌های زلزله بم و توجه به نوسازی بافت‌های فرسوده و بناهای ناپایدار که سقف‌های لرزان آنها هر لحظه در معرض خطر هستند و حفظ جان میلیون‌ها نفر از هم‌وطنان ساکن در این ساختمان‌ها، نوسازی مسکن در این محدوده‌ها به‌عنوان اولویت دولت سیزدهم قرار گرفت. بر این اساس، طی ۲ سال گذشته، دولت تلاش کرده با تصویب بسته‌های تشویقی مختلف از جمله بسته ۱۹بندی شهرسازانه و پرداخت تسهیلات نوسازی و ودیعه اسکان و حمایت از شهرداری‌ها به‌عنوان شرکای راهبردی دولت در عرصه نوسازی مسکن در این مناطق و دعوت از انبوه‌سازان و سازندگان خرد برای حضور فعالانه‌تری در این مناطق، سرعت نوسازی بافت‌های فرسوده را در سطح کشور شتاب بخشد.

در بررسی صمت به‌مناسبت «روز ملی ایمنی در برابر زلزله» مطرح شد

ساخت‌وساز روی گسل خطر

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

زلزله یکی از بلایای طبیعی است که نه می‌توانیم آن را پیش‌بینی کنیم و نه می‌توانیم جلوی آن را بگیریم. بدین‌منظور، در علم مهندسی مقاوم‌سازی ساختمان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. مقاوم‌سازی ساختمان‌ها در برابر زلزله چه ساختمان‌های قدیمی و چه ساختمان‌ها جدید بسیار پراهمیت است و استانداردهای خاصی برای طراحی یک ساختمان مناسب در آیین‌نامه‌های ساختمانی هر کشور آمده که باعث نظارت بیشتر روی ساختمان‌ها شده است. اگرچه تقسیم‌بندی کیفیت ساختمان‌ها و در نظر گرفتن مسکن و مسائل مرتبط با آن از نظر کارشناسان و صاحب‌نظران مختلف، متفاوت است، اما این موضوع انکارناپذیر است که یکی از عناصر کلیدی کیفیت زندگی افراد در محیط شهری همان کیفیت و ایمنی ساختمان‌ها است. سرپناه مناسب تنها به‌معنای وجود یک سقف بالای سر هر شخص نیست، بلکه آسایش مناسب، فضای مناسب، دسترسی فیزیکی و امنیت مالکیت، امنیت و دوام سازه‌ای، بهداشت و آموزش و مکان مناسب است که باید موردتوجه قرار بگیرد. در ساختمان‌سازی باید اطمینان داشته باشیم ساخت‌وساز به عموم مردم در اطراف ساختمان و کارگرانی که در آن مشغول به کار هستند، خطری نمی‌رساند. برای این منظور، باید تسهیلات و امکاناتی مهیا شود تا ضمن استفاده از آنها عوارض خطرات و تهدیدات را به‌حداقل رساند. صمت در این گزارش به‌مناسبت روز ملی ایمنی در مقابل زلزله ضرورت ایمن‌سازی ساختمان را بررسی کرده است.

خطر در کمین ساخت‌وساز

چندین‌بار، شاهد آن بودیم که زلزله‌های کوچک، ساختمان‌های زیادی را در شهرهای مختلف کشور ویران کرده است. رعایت نکردن نکات ایمنی در زمان ساخت، یکی از علت‌هایی است که باعث می‌شود بسیاری از ساختمان‌ها در اثر زلزله‌های کوچک تخریب شوند. از سوی سازمان آتش‌نشانی به ساختمان‌های در حال ساخت بارها هشدار رعایت نکات ایمنی صادر شده است. سازندگان ساختمان‌ها، کمتر به نکات ایمنی توجه کرده‌اند و ساخت‌وساز اصولی را در نظر نمی‌گیرند. باتوجه به هشدارهای سازمان آتش‌نشانی و نظارت‌شان بر ساخت‌وسازهای اصولی، همچنان شاهد آن هستیم که تعداد ساختمان‌های پرخطر و در معرض ریزش بسیار هستند. تعدادی از سازندگان، به‌دلیل هزینه‌بر بودن ایمن‌سازی ساختمان‌ها، توجهی به هشدارهای سازمان آتش‌نشانی نکرده و قوانین ساخت را نادیده می‌گیرند. همین امر سبب می‌شود تا با کوچک‌ترین زلزله، شاهد تخریب ساختمان‌های ناایمن باشیم. در کنار ابعاد مختلف کیفیت زندگی، مسکن یکی از مهم‌ترین این ابعاد تلقی می‌شود، زیرا دارای یک نقش اساسی در بهبود وضعیت ساکنان شهرها و تامین‌کننده حس رضایتمندی برای افراد است. همچنین، تاثیر عمیقی بر سلامت، کارآیی، رفتار اجتماعی، رضایتمندی و رفاه عمومی جامعه ایفا می‌کند. موضوع ساخت‌وساز باکیفیت و ایمن یکی از مهم‌ترین مسائل کشورهای در حال توسعه از جمله ایران است، زیرا اگرچه افزایش سرعت ساخت‌وسازها تاحدودی جوابگوی نیازهای کمی و مادی شهروندان است، اما بی‌توجهی به جنبه‌های کیفی، چالش‌های فرهنگی و روانی را در پی خواهد داشت.

مثلث ایمنی در ساخت‌وساز

عباس اکبرپور، عضو سابق نظام مهندسی در رابطه ساخت‌وسازهای ناایمن به صمت گفت: در فرآیند ساخت‌وساز طراحی، نظارت و اجرا از اهمیت زیادی برخوردار هستند و مثلثی ضروری برای بالا بردن ایمنی یک سازه به‌شمار می‌روند. متاسفانه در هر ۳ بخش ضعف‌های زیادی وجود دارد که باید حل شوند.

وی در ادامه بیان کرد: در بخش طراحی بسیاری از نرم‌افزارهای مورداستفاده برای ساخت‌وساز غیراستاندارد هستند و منجر به نتایج نادرست می‌شوند. این نرم‌افزارها قفل شکسته هستند، یعنی نرم‌افزارهای اورجینال و اصلی نیستند. حتی ممکن است در ظاهر نتایج ایمنی را هم نشان دهد، اما در عمل نواقص زیادی را پدید می‌آورند. از طرف دیگر، سازه ساخته‌شده باید نقشه اجرایی داشته باشد. در یک اتفاق عجیب، نقشه‌های اجرایی در بیشتر شهرها از جمله شهر تهران بعد از تایید سازمان نظام مهندسی و بعد از اخذ مجوزهای لازم دوباره بازطراحی می‌شوند و تغییر می‌کنند و بیشتر ساختمان‌ها با استفاده از نقشه دوم ساخته می‌شوند که با نقشه اول مغایرت زیادی دارد. مهندسان ناظر باید مجریان را مجاب به استفاده از نقشه اولیه و مصوب کنند که متاسفانه این اتفاق رخ نمی‌دهد.

مورد بعدی بحث اجرا است که براساس مبحث ۲ مقررات ملی تدوین شده است. بسیاری از ساختمان‌های ما با مجریان صوری ساخته می‌شوند. این افراد تنها با اندک وجهی که دریافت می‌کنند، به مالکان این اجازه را می‌دهند که تخلف‌های متعدد در ساخت‌وساز انجام دهند. با این تفاسیر، جدا از موضوع مصالح ساختمانی غیراستاندارد که کنترل زیادی بر آن صورت نمی‌پذیرد، کنترل کیفی سازه‌ها باید توسط مجموعه‌های علمی که وابستگی به نهادی خاصی ندارند، انجام گیرد، زیرا این مجموعه‌ها به‌طورمستقل تصمیم می‌گیرند، اما در عمل این امر توسط کارمندان سازمان استاندارد که تخصص لازم را برای بررسی و کنترل سازه ندارند، انجام می‌شود.

ساختمان‌ها باید به‌طورمستمر، کنترل کیفی شوند

اکبرپور خاطرنشان کرد: در همه‌جای دنیا، سازه‌ها به‌عنوان سرمایه‌های ملی حساب می‌شوند و بعد از ساخت به‌طورمستمر مورد بازرسی و نظارت قرار می‌گیرند، اما متاسفانه در کشور ما چنین قانونی وجود ندارد و سازه بعد ساخت به خود رها می‌شود. ساختمان‌ها باید به‌صورت ادواری بازرسی شوند و مشخص شود که یک سازه در چه مرحله‌ای از سطح کیفی قرار دارد. در نهایت اطلاعات کسب‌شده از وضعیت ساختمان‌ها گزارش می‌شود. شرکت‌های بیمه با همین گزارش‌ها نرخ بیمه یک ساختمان را مشخص می‌کنند. در کشور ما این روند متفاوت است و همه ساختمان‌ها اکثرا نرخ بیمه مشابهی دارند. متاسفانه ما قانونی به اسم «نظارت پس از ساخت» و «نگهداری ساختمان» نداریم و برای این موضوع، متخصصی پرورش داده نشده است. این عضو هیات‌علمی دانشگاه با بیان اینکه فرونشستی که در کشور ما وجود دارد، یکی از بالاترین درصدها را در جهان دارد و در تهران سالی ۳۰ سانتیمتر نشست رخ می‌دهد، افزود: با قبول این موضوع، حتی اگر یک سازه در برابر زلزله ۶ ریشتری مقاوم شود، ممکن است با فرونشست زمین، این مقاومت به ۴ ریشتر یا کمتر کاهش یابد. هیچ‌گونه تمهیداتی برای ارزیابی آسیب‌پذیری سازه‌های موجود در تهران براساس فرونشست‌ها انجام نپذیرفته است. بنابراین، آنچه شهرداری از ساختمان‌های ایمن و ناایمن منتشر می‌کند، صحت ندارد و براساس مباحث علمی نیست.

ما از تکنولوژی‌های نوینی که در راستای مقاوم‌سازی و بهسازی لرزه‌ای باشد، بسیار کم استفاده می‌کنیم، دقیقا مثل استفاده از میراگرهای فعال که در بسیاری از کشورها در حال استفاده شدن است و ما بهره‌ای از آن نمی‌بریم. متاسفانه با این وضعیت ساخت‌وساز در کشور، با یک زلزله تقریبا شدید در کلانشهری مثل تهران، فاجعه‌ای غیرقابل‌تصور رخ خواهد آمد. سناریوهای وحشتناک وقوع زلزله احتمالی در تهران، شهر را به جهنم تبدیل می‌کند.

این کارشناس ارشد شهرسازی در خاتمه عنوان کرد: متاسفانه ما در فرآیند کاری خود از اصول جهانی تبعیت نمی‌کنیم. اصول جهانی می‌گوید که وقتی شهری می‌خواهد ساخته شود، ابتدا باید برای خیابان‌ها برنامه‌ریزی کرد، خیابان‌ها و کوچه‌ها باید در طراحی قرار بگیرند و سپس مشخص شود که قسمت‌های تجاری و مسکونی شهر در کجا است و بافت مربوطه را مشخص می‌کنند و باید امکانات لازم مثل بیمارستان‌ها، ورزشگاه‌ها، پارک‌ها، مراکز آموزشی و ... همه مشخص و جانمایی شود و به‌دلخواه اجازه جابه‌جایی و تغییر نداریم، حتی ارتفاع ساختمان‌ها نمی‌تواند تغییر کند. من فکر می‌کنم باوجود کاستی‌هایی که وجود دارد، مهندسین ناظر معمولا گزارش‌های خود را به شهرداری می‌دهند، اما شهرداری‌ها اقدامات لازم را انجام نمی‌دهند، با ارتباطاتی که مالکان با شهرداری برقرار می‌کنند، مجوزها به‌راحتی صادر می‌شود و به‌آسانی این فرآیند را دور می‌زنند، چون زمینه‌های لازم در اختیار مهندسین ناظر نیست.

> در همه‌جای دنیا سازه‌ها به‌عنوان سرمایه‌های ملی حساب می‌شوند و بعد از ساخت به‌طورمستمر مورد بازرسی و نظارت قرار می‌گیرند

ضرورت ارتقای تاب‌آوری شهری

اکبر رحمتی، کارشناس شهرسازی به صمت گفت: جلوگیری از وقوع حوادث طبیعی مانند زلزله، کاری بسیار دشوار است و هرساله وقوع چنین حوادثی در سراسر جهان، خسارت‌هایی جدی را به‌همراه دارد، اما نباید از این حقیقت غافل شد که با استفاده از دانش، تخصص و تجربه قادر هستیم تا خسارت‌های جانی و مالی را در ساخت‌وساز به‌طورقابل‌توجهی کاهش دهیم. بدیهی است که ساختمان‌ها از مهم‌ترین و اساسی‌ترین عواملی هستند که در هنگام وقوع بلایای طبیعی آسیب می‌بینند و بیشترین خسارت‌ها را به شهر و شهروندان وارد می‌کنند. به‌همین‌دلیل، در دهه‌های گذشته، استانداردها و مقرراتی برای ساخت ساختمان‌ها تدوین شده است. تدوین دستورالعمل‌ها، قوانین و مقررات ساخت، بهبود کیفیت مصالح ساختمانی، تغییر تکنولوژی ساخت، استفاده از روش‌هایی برای افزایش ایمنی ساختمان و طراحی ساختمان‌ها به‌نحوی‌که از انعطاف‌پذیری لازم برای جذب ارتعاشات برخوردار باشند، از این روش‌ها هستند. وی در ادامه بیان کرد: درباره شهر تهران، وجود گسل‌های فعال و خطرناک در پایتخت نشان می‌دهد که لازم است به مسئله ایمنی در این شهر بیشتر توجه شود. افزایش کیفیت ساخت‌وسازهای شهری، عامل اصلی و حیاتی برای کاهش خطرات ناشی از زلزله و ارتقای تاب‌آوری شهری است. به‌همین‌علت، این موضوع باید در اولویت کاری مسئولان قرار گیرد و با استفاده از توانایی کارکنان متخصص، خدمات مشاوره شرکت‌های تخصصی و دانشگاه‌ها و انجام بازدیدهای مکرر، تدوین دستورالعمل‌ها و اصلاح بخشنامه‌های گذشته، ایمنی ساختمان‌ها افزایش یابد.

خطرات زلزله جدی گرفته شود

رحمتی بیان کرد: به‌منظور کاهش خطرات ناشی از زلزله و بهبود کیفیت ساختمان‌های قدیمی که براساس آخرین ضوابط و آیین‌نامه‌های لرزه‌ای طراحی و ساخته شده‌اند و بخش عمده‌ای از ساختمان‌های آسیب‌پذیر شهر تهران را تشکیل می‌دهند، برنامه‌های تقویت و بازسازی ساختمان‌های قدیمی باید جدی‌تر پیگیری شوند. در ضمن، افزایش آگاهی عمومی درباره ایمنی ساختمان‌ها و رفتار صحیح در مواقع بحران نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. برگزاری دوره‌های آموزشی و توزیع مطالب آموزشی در مدارس و سایر مراکز عمومی، آموزش مردم درباره رفتار صحیح در زمان خطرات، اقدامات ایمنی و نحوه استفاده از تجهیزات ایمنی از جمله اقداماتی هستند که می‌توانند در کاهش خطرات ناشی از ضعف ایمنی سازه‌ها موثر باشند. این کارشناس شهرسازی در خاتمه گفت: ایجاد یک سیستم مدیریت بحران موثر و هماهنگ، شامل طرح‌ریزی مقاومت در برابر خطرات، تمرین‌های عملی و هماهنگی بین نهادهای مختلف مسئول در زمان بحران، از اهمیت بالایی برخوردار است. در نهایت، همکاری و هماهنگی بین نهادها، سازمان‌های مربوطه و جامعه در کلیه مراحل اجرای ایمن‌سازی ساختمان‌ها حائزاهمیت است. تعامل و همکاری بین دولت و نهادهای مرتبط می‌تواند به بهبود ساخت‌وساز و افزایش کیفیت خانه‌ها کمک کند.

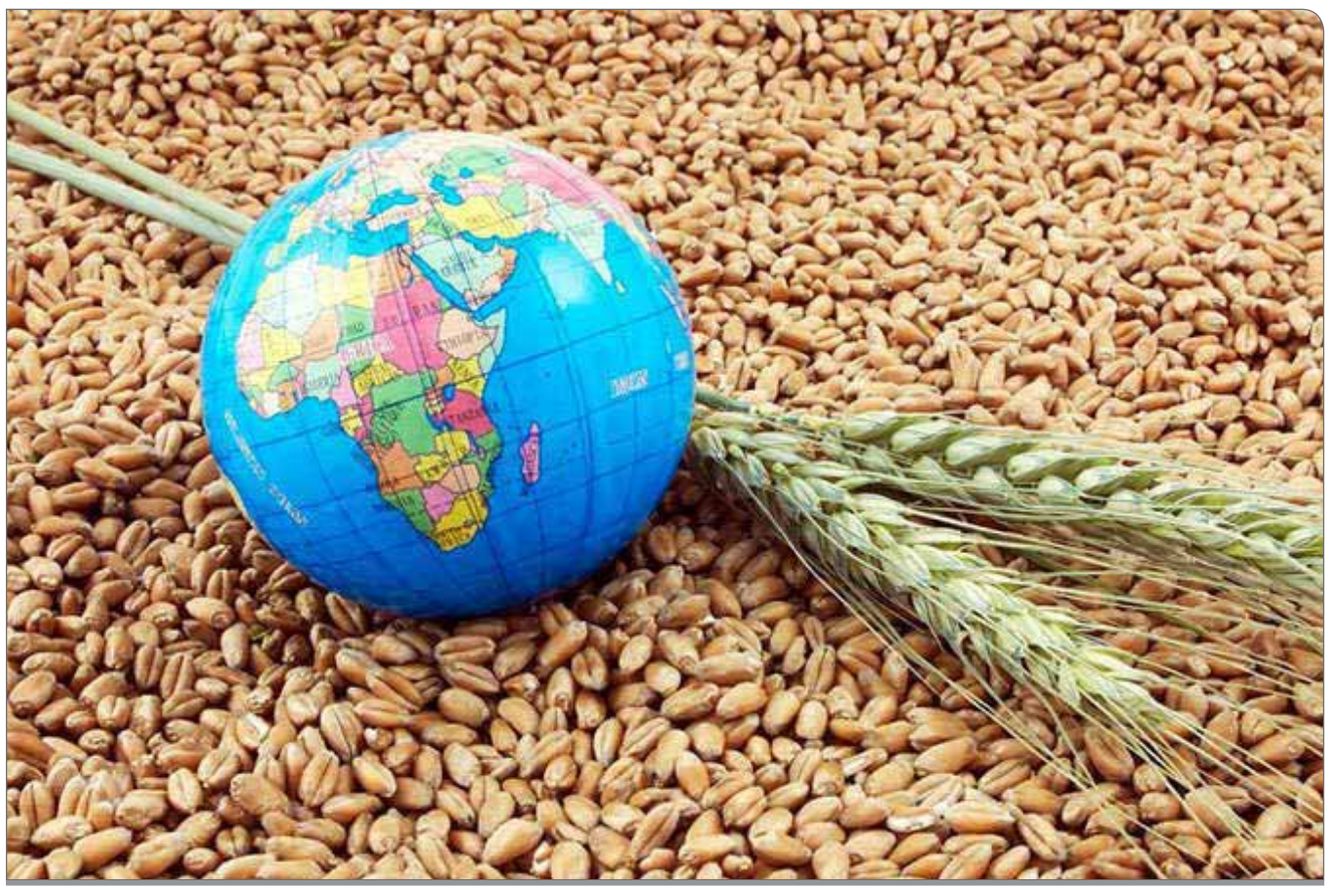
> ساختمان‌ها از مهم‌ترین و اساسی‌ترین عواملی هستند که هنگام وقوع بلایای طبیعی آسیب می‌بینند و بیشترین خسارت‌ها را به شهر و شهروندان وارد می‌کنند

سخن پایانی

زلزله‌ها می‌توانند خسارت‌های جدی از جمله خرابی ساختمان‌ها، فروپاشی پل‌ها، رانش خاک، تولید رگه‌های ترک در زمین، تغییر آبرسانی، ایجاد رانش‌های زمینی، انهدام تاسیسات برق، از دست دادن منابع آبی و بسیاری از آثار دیگر را به زندگی و تمدن بشری برسانند. متاسفانه باوجود الزامات و ضوابط موجود در مقررات ملی ساختمان در زمینه رعایت نکات ایمنی در حوزه ساختمان‌سازی شاهد آن هستیم که همچنان مشکلاتی در این بخش وجود داشته است و خسارت‌های ناشی از بی‌توجهی به این امر بر این حوزه وارد می‌شود. بدون شک مسئله ایمنی باید به‌صورت خاص نیز در تمامی بخش‌ها مانند کارگاه‌های ساختمانی، صلاحیت پرسنل و ... مدنظر قرار بگیرد که متاسفانه ما در این حوزه دچار مشکل هستیم. تاکنون صنعت ساختمان‌سازی با تعداد زیادی از نیروهای ماهر و پاسخگو به عملیات ساختمانی مواجه نبوده است و هرکسی که قادر به جمع‌آوری سرمایه‌ای برای خود بوده به‌عنوان سازنده وارد عرصه ساخت‌وساز شده و بدون بهره‌گیری از پرسنل ماهر به کار خود ادامه داده؛ امری که نتیجه‌اش، شرایط امروز را به‌بار آورده است. ایمنی در ساخت یکی از مهم‌ترین عوامل در ساخت‌وساز است. با رشد روزافزون جمعیت، تحولات عظیمی در صنعت ساختمان‌سازی به‌وجود آمده است. احتمال وقوع حوادث را به‌کلی نمی‌توان از بین برد،اما با رعایت بعضی از نکات ایمنی و حفاظتی، می‌توان آن را به مقدار قابل‌توجهی کاهش داد؛ بدین‌معنی که به‌وسیله مدیریت صحیح و طرح نقشه از قبل و کنترل روش‌های انجام کار، می‌توانیم به هدف‌های ایمنی خود در تمام مراحل ساخت‌وساز خود برسیم. مسئله این است که زمان برای پرداختن به ساختمان‌های بسیار پرخطر حیاتی است. باید لیست ناایمن‌ها زودتر بروزرسانی و روند نظارت تشدید شود. کارشناسان حوزه ساختمان البته معتقدند که از دهه ۹۰ به بعد، وضعیت ساختمان‌های پایتخت از نظر کیفی نسبت به گذشته بهتر شده است و نباید نگاه تک‌بعدی و سیاه به ساخت‌وساز در کلانشهر تهران داشت. با این همه، همچنان کیفیت ساختمان‌ها در تهران یکی از کلیشه‌ای‌ترین دغدغه‌هایی است که ساکنان این ابرشهر را آزار می‌دهد.

تحلیل صمت از جهت‌گیری برنامه هفتم در حوزه کشاورزی

امنیت غذایی تامین می‌شود؟

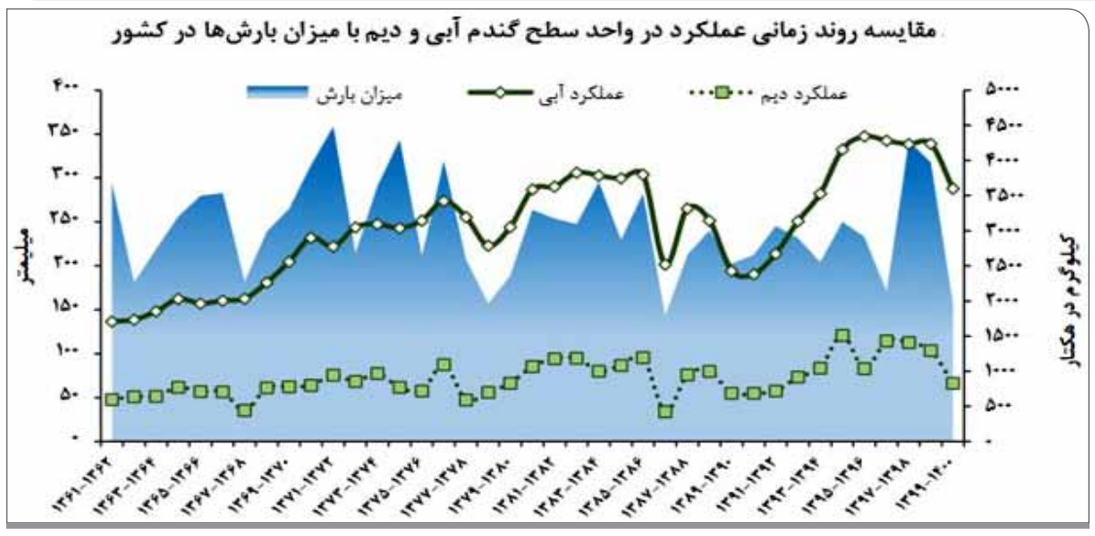
امیرعباس آذرموند: لایحه برنامه هفتم توسعه در بخش کشاورزی و منابع‌طبیعی، مشتمل بر احکامی در زمینه‌های خودکفایی در محصولات اساسی کشاورزی، مدیریت منابع آب، واگذاری و تغییر کاربری اراضی، مولدسازی اموال غیرمنقول و توسعه تولید آبزیان تنظیم شده است. با این وجود، عدم‌ارتباط مناسب احکام پیشنهادی برنامه هفتم توسعه با چالش‌های بخش کشاورزی و منابع‌طبیعی، از اشکالات جدی وارده به این برنامه است.

سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه در حوزه‌های کلان «اقتصادی»، «امور زیربنایی»، «فرهنگی و اجتماعی»، «علمی، فناوری و آموزشی»، «سیاسی و سیاست خارجی» و «اداری، حقوقی و قضایی» به‌طورمستقیم و غیرمستقیم بستر‌ساز تداوم و تعالی فعالیت‌های بخش کشاورزی و منابع‌طبیعی هستند. خط‌مشی‌هایی که در سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه، به‌طورمستقیم با بخش کشاورزی و منابع‌طبیعی مرتبط هستند، حول محورهای امنیتی غذایی و مدیریت منابع آب در ذیل بندهای ۶ و ۷ از این سیاست‌ها قرار گرفته‌اند.

چالش‌های جدی بخش کشاورزی

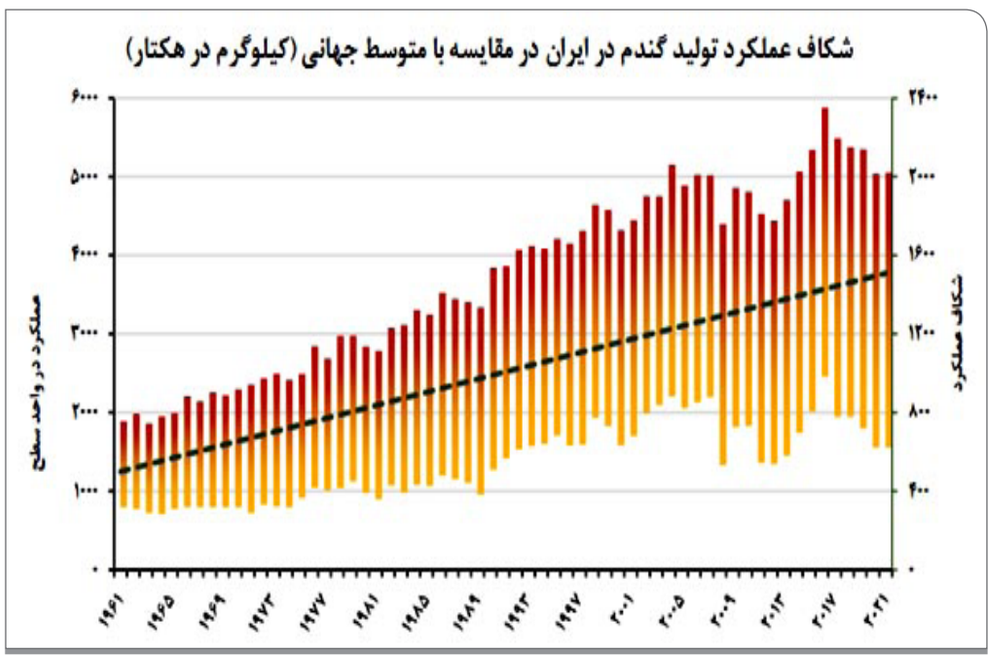
مهم‌ترین ایراد این لایحه را می‌توان عدم‌ارتباط مناسب احکام پیشنهادی، با چالش‌های مبتلابه بخش کشاورزی و منابع‌طبیعی، از جمله «پایین بودن بهره‌وری تولید»، «خردی، پراکندگی و تغییر کاربری اراضی»، «عدم‌توجه کافی به کیفیت و سلامت محصولات»، «فضای نامساعد کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری»، «تصدی‌گری دولت در امور اجرایی»، «ساختار نامناسب بازار و ناپایداری زنجیره‌های ارزش» و «بهره‌برداری ناپایدار از منابع‌طبیعی» دانست. از طرفی، ضروری است الزامات مرتبط با برخی از احکام، مانند «فروش انفال و همچنین دارایی‌های بخش کشاورزی در قالب مولدسازی»، «صدور سند اراضی کشاورزی زیر حدنصاب فنی و اقتصادی» و «انتقال حمایت‌های دولتی بخش کشاورزی به انتهای زنجیره تولید»، در راستای بهبود اثربخشی و پیشگیری از بروز عواقب نامطلوب احتمالی اجرای آنها، در لایحه درج شود. ضمن اینکه، وضع تکالیفی همچون «واگذاری هماهنگی و سیاست‌گذاری در زمینه منابع‌طبیعی و آبخیزداری به شورای‌عالی آب»، «وضع عوارض صادراتی و فراهم کردن زمینه واردات محصولات کشاورزی آب‌بر توسط وزارت نیرو» و «تعیین برنامه الگوی مصرف آب کشاورزی توسط وزارت نیرو»، اختلال جدی در مدیریت منابع آب در بخش کشاورزی و منابع‌طبیعی ایجاد خواهد کرد. در مجموع، می‌توان نتیجه گرفت که احکام مرتبط با بخش کشاورزی و منابع‌طبیعی در لایحه برنامه هفتم توسعه از قابلیت لازم برای تحقق امنیت غذایی و ارتقای تولید محصولات کشاورزی برخوردار نیستند.

به‌گزارش صمت، گستردگی ابعاد امنیت غذایی، دستیابی به آن را به یکی از مهم‌ترین چالش‌های کنونی کشور تبدیل کرده است. از یک‌طرف، وابستگی در تامین محصولات راهبردی رو به گسترش است و از طرف دیگر، کاهش و تخریب منابع پایه آب و خاک با سرعت بالا در حال وقوع است. عدم‌توجه کافی به اصل خودکفایی در محصولات راهبردی کشاورزی، منجر به وابستگی زیاد کشور به واردات غلات شده و حتی این وابستگی در بازه زمانی ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۰ میلادی، از ۱۸.۱ درصد به ۴۳.۱ درصد افزایش یافته است. در شرایطی که وابستگی در محصولات راهبردی کشاورزی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین تهدیدها برای امنیت غذایی و امنیت ملی کشورها مطرح است، ضروری است که خودکفایی در تولید محصولات راهبردی کشاورزی در کنار مدیریت پایدار منابع پایه تولید، همواره به‌عنوان یکی از الزامات امنیت غذایی موردتاکید ویژه قرار گیرد.

برنامه‌ای بدون جهت‌گیری تحول‌خواه

با بررسی احکام موجود در لایحه برنامه هفتم توسعه مشخص شد که هدف‌گذاری برای رفع بسیاری از این چالش‌های ریشه‌ای در بخش کشاورزی و منابع‌طبیعی، وجود ندارد و حتی برای برخی از آنها حکم مشخص وضع موجود در زمینه وابستگی غذایی و تخریب منابع پایه خواهد بود؛ ضمن اینکه وقوع بحران‌های جدید در زمینه سلامت غذایی جامعه و کاهش سرانه اراضی کشاورزی نیز دور از ذهن نخواهد بود.

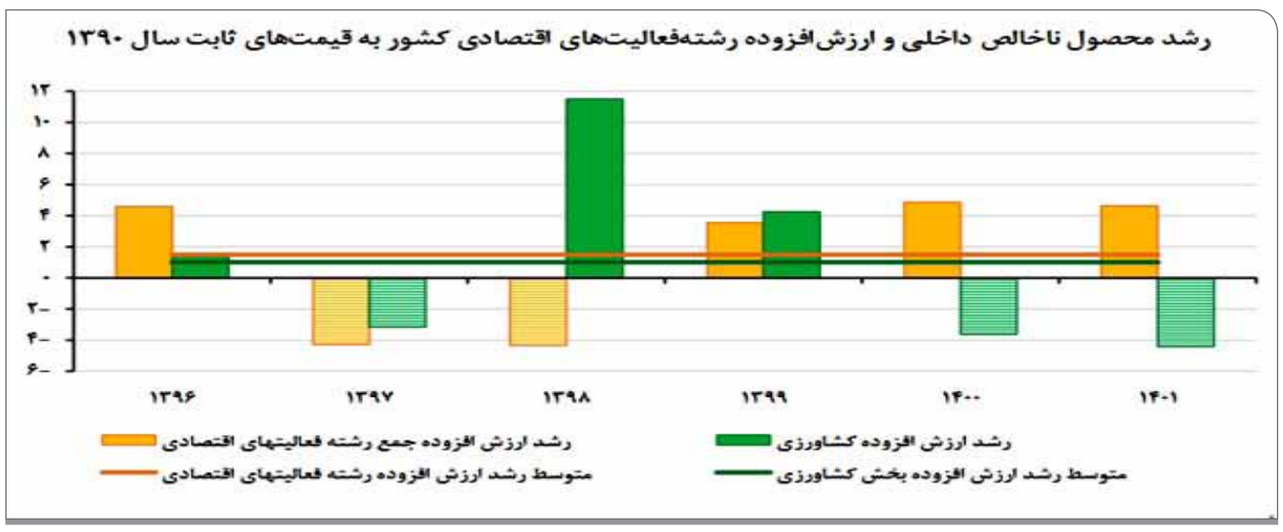
مهم‌ترین عامل تشدید وابستگی کشور به واردات محصولات راهبردی و افزایش آسیب‌پذیری کشور را می‌توان بهره‌وری پایین تولید در بخش کشاورزی، ناشی از نفوذ پایین دانش در این بخش دانست. پایین بودن اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی در این بخش و همچنین نبود برنامه مشخص برای جوان‌سازی بخش کشاورزی، از عوامل تداوم تولید سنتی در بخش کشاورزی است.

عدم‌لحاظ الزامات تولید دانش‌بنیان در کشاورزی منجر به این شده است که فرآیند تولید اغلب محصولات راهبردی کشاورزی، با عملکردی بسیار پایین‌تر از متوسط جهانی انجام بگیرد. براساس نتایج آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران از سال ۸۴ تا ۱۴۰۰ هیچ‌گاه نسبت دانش‌آموختگان کشاورزی شاغل در بخش کشاورزی به کل دانش‌آموختگان کشاورزی شاغل از ۱۸ درصد فراتر نرفته که این به‌معنی خروج این دانش‌آموختگان از بخش کشاورزی است.

از طرفی، درصد کشاورزان دارای سن کمتر از ۴۰ سال بین ۲ سرشماری کشاورزی مرکز آمار ایران در سال‌های ۸۲ و ۹۳ از ۲۸.۵ درصد به ۲۲ درصد کاهش یافته است.

خرد شدن زمین‌ها و افزایش قیمت

خرد شدن بیش از حد اراضی به‌عنوان یکی از موانع کاربست دانش در کشاورزی مطرح است و از جمله عوامل کاهش بهره‌وری در بخش کشاورزی به‌شمار می‌رود. بنا بر نتایج آخرین سرشماری کشاورزی مرکز آمار، در سال ۹۳ حدود ۷۵ درصد از بهره‌برداران، زیر ۵ هکتار و حدود ۷۸ درصد از بهره‌برداران، زیر ۱۰ هکتار زمین را مورد بهره‌برداری قرار داده‌اند و روند فعلی خرد شدن اراضی نیز نشان می‌دهد که این وضعیت بغرنج‌تر هم خواهد شد. خرد شدن اراضی کشاورزی زمینه را برای تغییر کاربری آنها فراهم می‌کند.

آلودگی‌های بیولوژیکی، فیزیکی و شیمیایی شامل آفت‌کش‌ها و داروها، فلزات سنگین، باقیمانده سموم کشاورزی و نیز سموم حاصل از قارچ‌ها و بقایای حشرات و حیوانات موذی، از جمله مواردی هستند که تامین غذای سالم را با چالش مواجه کرده‌اند. عدم‌آگاهی مناسب بسیاری از کشاورزان نسبت به میزان و زمان صحیح مصرف سموم و برداشت محصولات، موجب افزایش آثار مخرب سموم در محصولات کشاورزی و بر سلامت مردم می‌شود. بنابراین، یکی از عوامل ارتقای سلامت و کاهش هزینه‌های درمانی در جامعه را می‌توان بهبود سلامت و کیفیت مواد غذایی دانست. براساس آمار سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۲۰، حدود ۵.۳ درصد از تولید ناخالص داخلی ایران صرف بهداشت و درمان شده و بیش از ۲۲ درصد از مخارج دولت نیز به مخارج عمومی بهداشت و درمان اختصاص یافته که به‌طورقطع بخشی از این مخارج در اثر مصرف مواد غذایی ناسالم ایجاد شده است.

از دیگر چالش‌های کلیدی مغفول‌مانده در احکام پیشنهادی لایحه برنامه هفتم توسعه، پایین بودن سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی است که باعث عدم‌توسعه متناسب زیرساخت‌ها در این بخش شده است و در نتیجه آن، بسیاری از فعالیت‌های اساسی اثرگذار بر امنیت غذایی کشور، از جمله یکپارچه‌سازی اراضی، پایش خاک‌های کشاورزی و توسعه صنایع تبدیل و تکمیلی از پیشرفت مناسب برخوردار نیستند. آمارهای موجود از وضعیت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی نیز نشان می‌دهد که سهم بخش کشاورزی از سرمایه‌گذاری انجام‌شده، به نسبت سهم آن از تولید ناخالص ملی همواره کمتر بوده و در سال‌های گذشته بر میزان این تفاوت افزوده شده است. به‌طورمتوسط در ۱۵سال گذشته سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی ۸.۴ درصد، اما سهم آن از سرمایه‌گذاری ناخالص فقط به‌میزان ۴.۹ درصد بوده است.

از طرفی، به‌دلیل مشکلاتی که تولیدکنندگان کشاورزی در مسیر تامین منابع مالی موردنیاز با آن دست به گریبان هستند، ریسک سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی همچنان بالا است. برای نمونه، بیشتر بانک‌ها شرایط سختگیرانه‌ای برای پرداخت تسهیلات دارند و درک کافی از شرایط مخصوص تولید در بخش پرریسک کشاورزی و نواحی روستایی و عشایری ندارند. کارمزد نسبتا بالا و نبود دوره تنفس مناسب برای بازپرداخت تسهیلات از جمله علائم متناسب نبودن نظام تامین مالی با ماهیت فعالیت در بخش پرریسک کشاورزی است.

اختلاف چشمگیر نرخ از زمین تا سفره

اختلاف معناداری نرخ محصولات کشاورزی از محل تولید تا سفره مصرف‌کنندگان نیز یکی دیگر از معضلات مشهود و حل‌نشده در حوزه بازرگانی کشاورزی است. هم‌اکنون حاشیه سود کشاورزان با هزینه‌های تولید و سختی کارشان تناسب ندارد. از سوی دیگر، گاه مصرف‌کنندگان نهایی نیز برای خرید محصولات کشاورزی مبالغی بیش از هزینه واقعی آن پرداخت می‌کنند.

یکی از راهکارهای ابتدایی برای رفع این معضل، کوتاه کردن کانال عرضه محصولات کشاورزی است، چراکه طولانی بودن زنجیره عرضه محصولات و تعدد واسطه‌های غیرضروری، منتج به ناکارآمدی بازار و در نهایت افزایش شکاف قیمت‌ها شده، به‌طورمشخص در راستای کوتاه کردن زنجیره تامین، می‌توان به عرضه مستقیم محصولات کشاورزی اشاره کرد که این راهکار نیز در احکام پیشنهادی لایحه برنامه هفتم توسعه مغفول مانده است. از طرفی، در حال حاضر در بیشتر موارد منافع اجزای مختلف زنجیره ارزش به‌ویژه کشاورزان و کارخانجات غذایی درهم‌تنیده نیست و این مشکل پایداری این زنجیره‌ها را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. بسیاری از ایرادات کلیدی در زنجیره تامین محصولات کشاورزی، از جمله ناهماهنگی و گاه موازی‌کاری در تصمیم‌گیری‌های برون و درون‌سازمانی بین وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی، نبود عزم جدی برای تامین مالی زنجیره‌های ارزش توسط نهادهای مالی، عدم‌تولید فناوری‌های مناسب برای فرآوری، تعلل در صدور استاندارد برای نوآوری‌هایی که در صنعت غذا شکل می‌گیرد، نبود تشکل‌های قوی و عدم‌توسعه کشاورزی قراردادی نیز کماکان به قوت خود باقی است.

منابع‌طبیعی نقش پررنگی در رونق تولید و اشتغالزایی در بخش کشاورزی دارا است. با این وجود، در سال‌های گذشته، بهره‌برداری از منابع‌طبیعی با اشکالات و چالش‌های جدی مواجه بوده که در کنار بروز تغییرات اقلیمی موجبات ناپایداری این منابع را فراهم ساخته است. از جمله چالش‌های مهم می‌توان به رقابت میان بازیگران و ذی‌نفعان برای بهره‌برداری حداکثری و خارج از ظرفیت برد از منابع‌طبیعی و نبود سازکاری مناسب برای ایجاد و توسعه بنگاه‌های اقتصادی درآمدزا با رعایت ملاحظات پایداری و سازگاری با تغییر اقلیم از طریق مشارکت جامعه محلی و دانش‌آموختگان مجرب اشاره کرد.

یک فعال کارگری در انتقاد به عملکرد وزارت کار:

به نص صریح قانون کار بی‌توجهی شده است

عکس: آیدا فریدی

امیرعباس آذرموند: عضو سابق شورای عالی کار می‌گوید: «چشم‌انداز روشنی برای دستمزد و قدرت خرید طبقه کارگر و خانواده‌های آنها وجود ندارد. در واقع اتفاقاتی که در این مدت رخ داده بیانگر این است که دولت سیزدهم به‌دنبال این است که با فشار بیشتر به مردم و جیب جامعه تا حدودی هم درآمدهای خود را افزایش دهد و هم با سرکوب مزدی و تضعیف قدرت خرید، از جهش‌های تورمی جلوگیری کند.»

فرامرز توفیقی تصریح می‌کند: «گاهی مدیران عالی‌رتبه این وزارتخانه فراموش کردند که وزارت کار تنها متولی کارگران و برقراری عدالت اجتماعی در کشور است. رعایت الزامات ماده ۷، ۴۱ و ۱۴۹ قانون کار و حمایت از کارگزان تنها انتظار از این وزارتخانه است که محقق نشده است.»

آنچه در ادامه می‌خوانید متن کامل گفت‌وگوی صمت با این فعال حوزه کارگری است.

◉ این روزها دوباره بحث درباره دستمزد ۱۴۰۳ داغ شده است. باتوجه به اتفاقاتی که از سال گذشته تاکنون رخ داده، به‌عنوان عضو پیشین شورای عالی کار چه چشم‌اندازی از تعیین حداقل دستمزد در ایران دارید؟

چیزی که من بخواهم بگویم این است که چشم‌انداز روشنی برای دستمزد و قدرت خرید طبقه کارگر و خانواده‌های آنها وجود ندارد. در واقع اتفاقاتی که در این مدت رخ داده بیانگر این است که دولت سیزدهم به‌دنبال این است که با فشار بیشتر به مردم و جیب جامعه، تا حدودی هم درآمدهای خود را افزایش دهد و هم با سرکوب مزدی و تضعیف قدرت خرید، از جهش‌های تورمی جلوگیری کند.

◉ در این کار موفق بوده است؟

در کنترل نرخ تورم توفیقی نصیب دولت سیزدهم نشده است؛ البته در عمل، زیرا اگر فردی ساکن کشوری جز ایران اظهارات برخی مقامات ارشد اقتصادی ایران را بشنود تصور می‌کند با کشوری مواجه است که در مسیر توسعه، به مدیریت تورم خود دست زده و در این راه موفقیت زیادی هم نصیب خود کرده است. حال آنکه حتی وقتی به آمارهای رسمی می‌نگریم (باوجود تردیدهایی که به آمار برخی شاخص‌های کلان چون نرخ رشد اقتصادی وجود دارد) نرخ تورم نه‌تنها به معنی واقعی کاهش نیافته که هنوز به سال ۹۹ یا ۹۸ هم برنگشته است.

◉ فکر می‌کنید این تفاوت در بیان مسئولان و معیشت مردم می‌تواند در تعیین دستمزد نقش بازی کند؟

من فکر نمی‌کنم باید چنین باشد، زیرا عامل اصلی در هر اقدامی توجه کافی و کامل به واقعیات است، نه آرزوهای ولو مشفقانه مدیران یا هر کس دیگر. با این همه معتقدم بخشی از این اظهارات زمینه‌چینی برای ادامه سیاست سرکوب مزدی است که از سال گذشته به راه افتاده است.

از یک طرف مدیران ارشد اقتصاد کشور مدعی‌اند که موفق به کنترل تورم شده و به‌اصطلاح آن را مهار کرده‌اند (بگذریم که در نرخ ۴۵ درصدی چگونه چنین دعاوی را طرح می‌کنند) و از طرف دیگر باخبر می‌شویم که اپراتورهای اینترنت به وزارت ارتباطات نامه زده و خواستار افزایش ۱۰۰ درصدی قیمت‌های خود شده‌اند. از سوی دیگر خبر می‌رسد یکی از مفادی که در لایحه پیشنهادی ۱۴۰۳ مطرح شده، امکان افزایش نرخ حامل‌های انرژی است. این شایعه هم به‌شدت پخش شده که امکان افزایش قیمت بنزین و گازوئیل در سال آینده بسیار زیاد است.

ضمن اینکه نرخ مواد غذایی همچنان روند رو به رشد خود را ادامه می‌دهد و کار به جایی رسیده که قیمت هر کیلوگرم گوشت قرمز به بیش از ۷۰۰ هزار تومان رسیده و اجاره مسکن به بخشی از بحران هر خانواده‌ای تبدیل شده است؛ به‌زبانی دیگر یک سال پس از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و خلاف گفته‌های مقامات دولتی، همچنان تبعات آن سفره جامعه را خالی می‌کند. در این میان خودروسازان هم چراغ خاموش چنان نرخ تحویل کارخانه خودروهای تولیدی خود را افزایش داده‌اند که اکنون معادل قیمت کف بازار است. این واقعیات همگی در زمان ادعای کاهش و کنترل نرخ تورم نادیده گرفته می‌شود، اما زندگی بخش بزرگی از کشور ما با این شعارها پیش نمی‌رود و واقعیات قیمتی روزمره که آنها تجربه می‌کنند بهترین عیار برای اثبات کارآیی مسئولان و نظام تصمیم‌گیری است.

◉ از کنار هم گذاشتن این شواهد به چه چیز می‌توانیم برسیم؟

من فکر می‌کنم وقتی این مولفه‌ها را کنار هم قرار می‌دهیم، درمی‌یابیم باوجود اینکه شیب تورم نزولی بوده، اوضاع تحت کنترل نیست و ممکن است به‌راحتی وضعیت دیگری رقم بخورد. در واقع توجیهی که برای عدم افزایش عادلانه و منصفانه دستمزدها بیان می‌شود، یعنی کنترل تورم، امروز بیش از همیشه تضعیف و عیان شده اگر تا اندازه‌ای هم از شدت تورم کاسته شده، نه به‌دلیل اقدامات مسئولان و دولت سیزدهم که ناشی از تضعیف شدید قدرت خرید بوده است.

این تضعیف قدرت خرید از جمله به‌دلیل تورم مواد خوراکی و سرکوب مزدی، منجر به کاهش تقاضای موثر شده است. قیمت‌ها در کشور مشابه سال ۱۴۰۱ افزایش پیدا نمی‌کنند، چون مردم امکان خرید نیازهای‌شان چون گذشته را ندارند، اما مقامات کشور این را به پای خود می‌نویسند؛ هرچند توضیح نمی‌دهند دقیقا کدام اقدامات آنها چنین چیزی را محقق کرده است. این عوامل موجب می‌شود برآورد من این باشد که وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مسیر پارسال را ادامه خواهد داد؛ مسیری که سفره مردم را کوچک‌تر و کار شایسته را دوردست‌تر کرده و می‌کند و توان تولید کشور را کاهش داده و باز هم خواهد داد.

◉ مسیر پارسال را چگونه فرموله می‌کنید؟

تیم وزارت کار، هم و غم خویش را بر بی‌توجهی به نص صریح قانون کار و به‌طور مشخص ماده ۴۱ قانون کار قرار داد. مسئولان با طرح «عدالت مزدی» مدعی شدند که به‌دنبال توازن میان حقوق کارمندان دولتی و دستمزد کارگران بخش خصوصی هستند. با همین بهانه و در ناعادلانه‌ترین اقدامات، دستمزد کارگران را باوجود تورم بیش از ۵۰ درصدی سال گذشته، ۲۷ درصد افزایش دادند و بعد هم با وعده‌ای واهی قول دادند هر گاه دولت تصمیم به افزایش حقوق کارمندان بگیرد، وزارت کار هم پیگیر افزایش دستمزد کارگران خواهد شد. به همین راحتی نمایندگان کارگری شورای عالی کار را فریب دادند و امضای پای این مصوبه در خدمت کارفرما و سرمایه‌دار را از آنها گرفتند. اما پس از مدتی که اعضای شورای عالی کار نسبت به این مسئله عصبانی شدند و به دیوان شکایت کردند، با استناد به امضای همین نفرات، شکایت کان‌لم‌یکن اعلام شد.

◉ با این همه حقوق بخشی از کارمندان دولت افزایش پیدا نکرد؟

بخشی از نیروهای دولتی افزایش حقوق داشتند، اما خدماتی که همه کارمندان مشمول آن شدند، افزایش خدمات رفاهی آنها بود که موجب می‌شد بهانه دست اعضای کارگری شورای عالی کار نیفتد تا اعتراض کنند. ارائه یا عدم ارائه خدمات رفاهی به کارفرما بستگی دارد و دولت هم خود را نسبت به کارمندان موظف می‌داند و کارفرمایان، نه کارگران.

جالب این است که مجلس نیز ابتدا مدعی دفاع از قدرت خرید کارگر و کارمند شد و با بهانه‌ای چون همسان‌سازی کلیات بودجه را رد کرد، اما سپس توافقی با دولت انجام دادند که برمبنای آن بودجه همسان‌سازی با افزایش مالیات بر ارزش افزوده تامین می‌شود. نکته تراژیک این است که باوجود چنین اقدام نادرستی در تامین منابع همسان‌سازی، همان ابتدای کار بازنشستگان تامین اجتماعی را از لیست مشمولان همسان‌سازی حذف کردند! این امر به‌نظر من نشان‌دهنده این است که پی‌درپی کلاه بر سر مردم می‌رود و در عین حال انسدادی هم به‌وجود آورده‌اند تا برخی نتوانند اقدام مقتضی را در دستور کار خود بگذارند.

هنگامی که این روند را مشاهده می‌کنم جز این نمی‌توانم انتظار داشته باشم که مسیر تاکنونی، برای سال آینده هم ادامه داشته باشد. گویا بنا است امسال کمیته دستمزد شورای عالی کار، چون گذشته، سبد معیشت (ولو غیرواقعی مانند سال گذشته) را اعلام و تصویب کند. در واقع متصدیان امر نسبت به سال گذشته باتجربه‌تر هم شده‌اند و نمی‌خواهند ذره‌ای سازش نشان دهند.

◉ تشکیل ستاد مسکن ذیل شورای عالی کار را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اقدامی بی‌معنا و نمایشی است که فایده‌ای هم نخواهد داشت. اینکه در روزهایی که بیشترین اجحاف را در حق مزدبگیران کرده‌اند، برمبنای یک اصل مسکوت قانون اساسی ستادی تشکیل دهند، بی‌معنا است.

این مهم در دولتی انجام می‌شود که جلوی چشم ۸۰ میلیون ایرانی وعده ساخت سالانه یک میلیون واحد مسکونی را داده و پس از ۲ سال و نیم هیچ کدام از آنها را نساخته و عین خیالش هم نیست. حال این دولت چرا باید به ستادی کم‌بنیه‌تر از ستادهای زیرمجموعه هیات وزیران تن دهد. به‌نظر من این اقدام آدرس غلط دادن است.

◉ چقدر موافق این دیدگاه وزیر کار هستید که عامل تورم بیش از ۵۰ درصدی را افزایش دستمزد بالای ۱۴۰۱ می‌داند؟

به هیچ وجه. زمانی می‌شد به حرف وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی صحه گذاشت که مبنای حرف او واقعی بود. سال‌هاست بیماری تورم گریبان کشور ما را گرفته است. از زمانی که دولت سیزدهم سکان امور کشور را به‌دست گرفته در زمینه افزایش تورم رکوردشکنی‌های زیادی کرده؛ از جمله اینکه برای اولین بار در این کشور همیشه درگیر تورم، برای ۳ سال پی‌درپی نرخ تورم بیش از ۴۰ درصد است. در اینجا وزیر کار به‌جای پاسخ درست به مشکلات و توضیح چرایی شکست خود و یارانش در بهبود زندگی مردم یک فرار به جلوی آشکار کرده و توپ گرانی را به زمین مردم انداخته است. خوب است ایشان مدعی نشده که عامل تورم بالای کشورمان زیاده‌خواهی مردم بوده است!

◉ یعنی نافی این هستید که افزایش بیش از ۵۰ درصدی مزد بر تورم موثر بود؟

در این باره کارشناسان امر گفته‌هایی دارند که بهتر است به همان گفته‌ها مراجعه شود، اما بیاید فرض کنیم چند درصد تورم ۵۵ درصدی ۱۴۰۱ به‌دلیل افزایش نسبی مزد بوده است. جز این است که با افزایش مزد در سال گذشته زمینه برای رونق نسبی هم فراهم شد و اکثریت جامعه که مزدبگیران هستند توانستند نیازهای خود را با فراغ بال بیشتری تامین کنند. اینکه تورم کنترل شود، اتفاق خوشحال‌کننده‌ای است، اما کنترل تورم به قیمت تعمیق رکود، اقدام مثبتی محسوب نمی‌شود.

ضمن اینکه من سوالم این است که امسال باوجود تورم ۵۵ درصدی در سال گذشته، دستمزدها و حقوق‌ها سرکوب شد و به ترتیب ۲۷ و ۲۰ درصد افزایش داشتند، اما نرخ تورم همچنان ۴۵ درصد است. کاش آقایان توضیح دهند که رفتار کدام اقشار، طبقات و جناح‌ها باوجود سرکوب دستمزدها تورم بالایی (در حد چند تورم بالای ۴۴ سال گذشته) را رقم زده است؟ من که فکر می‌کنم ناکارآمدی مسئولان در تورم و رکود امسال و سال‌های گذشته و حتی سال‌های بعد نقش اصلی را دارد و مسئولان کشور به‌جای فرار از تبعات اقدامات خود، بهتر است پاسخگو باشند.

◉ کاهش ۱۰ درصدی تورم برای امسال را بی‌اهمیت می‌دانید؟

تاکنون کسی تورم ۴۵ درصدی را دستاورد نشمرده و اگر دولتمردان اصرار دارند که این وضعیت ناراحت‌کننده را موفقیت جلوه دهند، به جایگاه خود آسیب می‌رسانند. با این حال کاهش تورم زمانی می‌تواند دستاورد محسوب شود و آن را مهم فرض کنیم که به قیمت تضعیف قدرت خرید و تشدید رکود نباشد. چیزی که امسال کاهش اندک تورم را موجب شده رکود گسترده و دامن‌گیر در کشور بود، نه اقدامات حساب‌شده و خردورزانه مسئولان؛ بنابراین هیچ مسئولی نمی‌تواند از این وضعیت، موفقیتی به‌نام خود ثبت کند.

◉ چه انتظاری از مدیران عالی‌رتبه و ارشد وزارت کار دارید؟

گاهی مدیران عالی‌رتبه این وزارتخانه فراموش می‌کنند که وزارت کار تنها متولی کارگران و برقراری عدالت اجتماعی در کشور است. رعایت الزامات ماده ۷، ۴۱ و ۱۴۹ قانون کار و حمایت از کارگران تنها انتظار از این وزارتخانه است که محقق نشده است.

> براساس آمار نرخ تورم نه‌تنها به معنی واقعی کاهش نیافته که هنوز به سال ۹۹ یا ۹۸ هم برنگشته است

> تضعیف قدرت خرید از جمله به‌دلیل تورم مواد خوراکی و سرکوب مزدی، منجر به کاهش تقاضای موثر شده است

نوبت دوم

سازمان خصوصی سازی
IRANIAN PRIVATIZATION ORGANIZATION

«خلاصه آگهی عرضه عمومی سهام»

سازمان خصوصی‌سازی در نظر دارد به استناد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مصوبه هیئت واگذاری و سایر قوانین و مقررات مربوطه، سهام مشمول واگذاری در شرکتهای به‌شرح جدول زیر را با رعایت «دستورالعمل اجرایی روش انتخاب مشتریان راهبردی (استراتژیک) و احراز و پایش اهلیت مدیریتی در واگذاری‌ها» و از طریق مزایده عرضه و واگذار نماید.

ردیف	نام شرکت	سهام قابل عرضه				ارزش پایه کل (ریال)	شرایط تسویه ثمن معامله			مهلت واریز سپرده و تحویل پاکت‌های مزایده	تاریخ جلسه مزایده
		بلوکی	ترجیحی	جمع	درصد		میزان حصه نقدی	مدت اقساط (سال)	فاصله اقساط (ماه)		
۱	ساختمانی و تأسیساتی ساراتل ایران	۱۴/۲۵۰	۷۵۰	۱۵/۰۰۰	۱۰۰	۳۶۸/۵۷۵/۰۰۵/۰۰۰	٪ ۵۰	۲	۶	۱۴۰۲/۱۰/۱۸	۱۴۰۲/۱۰/۱۹ ۱۴۰۲/۱۰/۲۶
۲	ایران عشایر	۲۵۹/۸۴۹	۱۳/۶۷۶	۲۷۳/۵۲۵	۲۵	۱/۴۴۷/۵۱۰/۱۶۴/۴۵۰	٪ ۴۰	۳	۶		
۳	گوشت یزد	۱۷/۶۲۳	۹۲۷	۱۸/۵۵۰	۲۴/۷	۵۱۵/۲۰۸/۳۶۷/۸۰۰	٪ ۲۰	۳	۶		

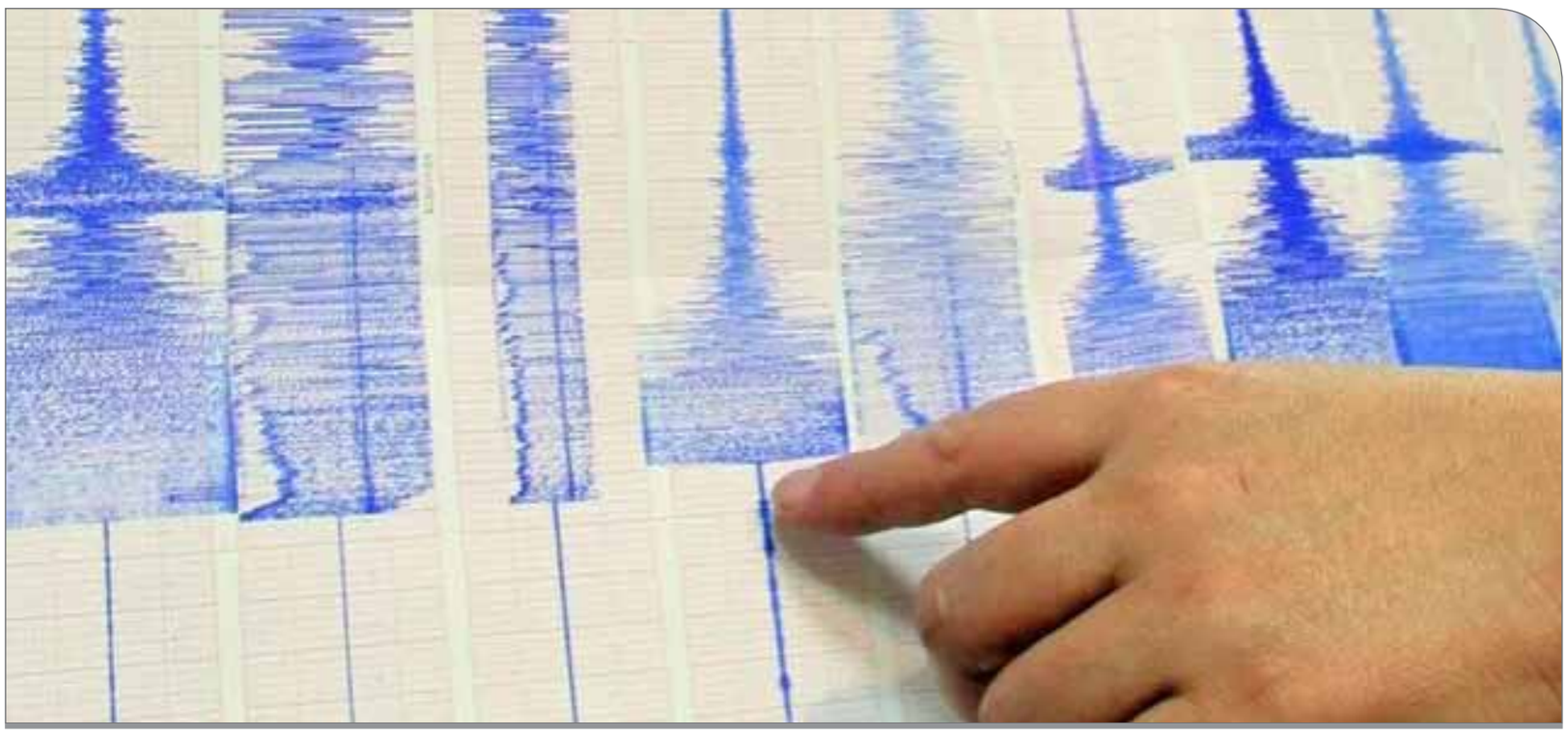
"آگهی عرضه عمومی سهام" (نسخه تکمیلی) در پایگاه اینترنتی سازمان خصوصیسازی به نشانی www.ipo.ir (قسمت آگهی های عرضه (اصل ۴۴)) در دسترس می‌باشد.
متقاضیان واجد شرایط خرید سهام ترجیحی می‌توانند برای کسب اطلاع از نحوه و شرایط عرضه سهام ترجیحی، به همین نشانی مراجعه نمایند.
* جلسه های کمیسیون مزایده جهت بررسی پاکت الف (گشودن تضمین شرکت در مزایده) رأس ساعت ۱۰ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۹ و جهت بررسی پاکت ج (گشودن پاکت فرم درخواست خرید) رأس ساعت ۱۰ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۶ تشکیل خواهد شد.

شناسه آگهی : ۱۶۲۴۸۰۴
م الف / ۳۶۶۵

صمت به بررسی راهکارهای کاهش خسارت زمین‌لرزه با کمک دانش‌بنیان‌ها پرداخت

ایمنی رهاورد فناوران

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

زلزله یکی از مشهورترین و ویرانگرترین مخاطرات در میان مخاطرات طبیعی است که کاهش صدمات و آسیب‌های جانی و مالی ناشی از وقوع آن برای کشورهایی که در معرض جدی این مخاطره قرار دارند، یک دغدغه مهم به‌شمار می‌رود. طبق برآوردهای سازمان زمین‌شناسی ایالات‌متحده (USGS) سالانه یک میلیون زلزله در سراسر جهان رخ می‌دهد که بیشتر این زلزله‌ها بسیار کوچک هستند و موجب آسیب‌های جدی نمی‌شوند، اما برخی دیگر مانند زلزله سال ۲۰۱۱ در ساحل ژاپن یا فاجعه ایتالیا، خسارت‌های جانی و مالی بسیاری برجای می‌گذارند که تا چندین سال، عواقب آن بر مکان وقوع زلزله باقی می‌ماند. بی‌شک شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند افزون بر ساخت دستگاه‌ها و ابزارهای مرتبط با کاهش خسارت‌های زلزله و ایمن‌سازی در برابر آن، در زمینه اطلاع‌رسانی هم تاثیر جدی داشته باشند؛ نظیر بازی‌های رایانه‌ای که در نهایت منجر به آگاهی‌بخش عموم مردم می‌شوند.

صمت به‌مناسبت روز ملی ایمنی در برابر زلزله به گفت‌وگو با دانش‌بنیان‌های فعال در این عرصه پرداخته است.

شبیه‌سازی دقیق زلزله در یک اتاق

آرش امین، موسس یک شرکت دانش‌بنیان در گفت‌وگو با صمت درباره فناوری خود به‌نام اتاق شبیه‌ساز هوشمند زلزله‌آزما گفت: تاکنون آموزش بیش از ۱۲هزار نفر را در بحث پیشگیری و آشنایی با مباحث زلزله برعهده داشته‌ام. گفتنی است، آموزش منحصر به فرد ما برای گروه‌های ۲۰نفره براساس تخصص آنها در اتاق زلزله‌آزما انجام می‌شود. برای مثالریال مهندسین عمران که باید اطلاعات جامعی نسبت به طراحی سازه براساس آیین‌نامه ۲۸۰۰ داشته باشند، مطالب مهم و کاربردی لازم را به‌صورت ترکیب تئوری و مشاهده عینی واقعه، همراه با تجربه زلزله به‌صورت دقیق در زلزله‌آزما، آموزش می‌بینند. مخاطب اصلی، مهندسان عمران هستند تا درک ملموسی از زلزله و نیرویی که بر یک سازه وارد می‌شود، داشته باشند، همچنین اینکه اشکالات اجرایی در کدام بخش ساختمان می‌تواند پاشنه‌آشیل زیان و آسیب جدی به ساختمان باشد را درک کنند.

وی گفت: نزدیک به یک دهه پیش بود که فعالیت خود را در زمینه پیشگیری از خسارت‌های زلزله در حوزه فرهنگ‌سازی ساخت‌وساز اصولی آغاز کردیم و به‌عنوان یک شرکت دانش‌بنیان شناخته شدیم. از آنجایی که ایران کشوری لرزه‌خیز است، احتمال وقوع زلزله در اقصی نقاط کشور،به‌ویژه در کلانشهر تهران غیرقابل‌اجتناب است. در این میان، اغلب افراد دست‌اندرکار ساخت‌وساز و حتی مدیریت شهری، نسبت به رخداد زلزله دید تئوری دارند و فاقد نگرش عملی هستند. در واقع، فعالان در این زمینه تجربه ملموسی از زمین‌لرزه‌های بزرگ ندارند. به‌همین‌دلیل، دستگاه شبیه‌ساز زلزله‌آزما را به شکل یک اتاق بزرگ و به‌صورت دستگاه رباتیک و قابل‌حمل (سیار) ساختیم تا این دستگاه برای آموزش کاربردی افراد و درک دقیق آنها از زلزله قابل‌اعزام به اماکن در دسترس باشد.

وی افزود: اتاق بزرگی را تصور کنید که افراد می‌توانند با ورود به آن، افزون بر آموزش‌های عملی و ارتقای هوش هیجانی خود، میزان شدت زلزله را در ریشترهای مختلف دقیق، تجربه و به‌طورعینی لمس کنند. برای مثال، وقتی راجع به یک زلزله ۷یا ۸ ریشتری صحبت می‌کنیم، دقیقا منظورمان از بزرگا و شدت آن چیست؟

به‌گفته امین، این دستگاه قابل‌حمل و با دقت بسیار بالا ساخته شده و به‌دلیل ساخت آن، سازنده در سال ۲۰۱۲ در رنکینگ اختراعات آلمان موفق به دریافت مدال طلا و ۲ دوره هم کاندیدای جایزه کاهش خطرپذیری سازمان ملل متحد شده است.

امین گفت: اتاق شبیه‌ساز زلزله‌آزما ۴ تن وزن دارد و قابلیت بارگذاری تا ۳ تن، روی عرشه ۲۰ مترمربعی آن پیش‌بینی شده است. به‌عبارت‌روشن‌تر، کلاسی است که افراد می‌توانند آموزش کافی و ملموس درباره زلزله ببینند. در این شبیه‌ساز زلزله، ارتعاشات لرزه‌ای در ۳ و ۶ درجه آزادی به‌صورت طولی، عرضی و عمودی برمبنای PGA و PGD یا به‌اصطلاح پیک شتاب و جابه‌جایی رکوردهای ثبت‌شده از زلزله‌های مهم دنیا، با دقت بالا شبیه‌سازی می‌شود تا اثر ارتعاشات حوزه‌های دور و نزدیک هر زلزله و دلایل علمی تخریب آنها به‌شکل ملموس قابل‌تجربه و تفکیک برای مخاطبان تجزیه و تحلیل شود.

وی ادامه داد: رکوردهای زلزله‌های مهم ایران و جهان؛ همچون زلزله‌های بم، طبس، لوماپریتا، کوبه و... از مرجع‌های معتبر دانشگاهی همچون سایت معتبر peer استخراج و به سیستم هوشمند این دستگاه داده شده است و تمام اتاق به همان میزان با دقت بالا می‌لرزد. عرشه این دستگاه ۲۰ مترمربع است که هم قابلیت آموزش افراد دارد و هم می‌تواند به‌عنوان یک میز لرزان دقیق برای تست محصولات ساختمانی نیز مورداستفاده قرار گیرد و حتی مدل‌سازی ساختمان‌های عملکردی نیز روی این دستگاه قابل انجام است.

این فعال دانش‌بنیان گفت: می‌توانیم روی عرشه این شبیه‌سازی زلزله، سازه‌های قاب خمشی ویژه و عملکردی را با محصولات و مصالح دانش‌بنیان به‌صورت‌عینی مدل‌سازی کنیم که به‌فراخور ویژگی مناطق برای کاهش خسارت‌ها در برابر زلزله موردتحلیل قرار گیرد و براساس دوری و نزدیکی به گسل‌ها، رفتار سازه‌ای و غیرسازه‌ای و الگوهای ارتقای ذاتی و بنیادی کیفیت ساختمان‌ها در این شبیه‌ساز موردتحلیل و بررسی و مروج مصالح نوین دانش‌بنیان ساختمانی برای دست‌اندرکاران قرار گیرد.

وی در ادامه، درباره چالش‌های رشد دانش‌بنیان‌های فعال در حوزه ایمنی و زلزله گفت: متاسفانه حمایت درخوری از جانب سازمان‌های دولتی که متولی رشد و توسعه فناوران حوزه ایمنی به‌شمار می‌روند، وجود ندارد. یک دلیل عمده عدم‌حمایت، سیاست‌های انقباض پولی دولت در یک دهه گذشته بوده که مسبب عدم‌تزریق مالی به نهادهای تصمیم‌ساز در حوزه پیشگیری بوده است، لاجرم نهادهای متولی به‌جای تمرکز و برنامه‌ریزی روی مبانی پیشگیری، بر مقابله با بحران‌ها و بازسازی پس از سانحه تمرکز کرده‌اند. دلیل دیگر این بوده که ارتقای آگاهی مردم،به‌ویژه متخصصان درباره زلزله، متولی جدی ندارد.

> اغلب افراد دست‌اندرکار ساخت‌وساز و حتی مدیریت شهری، نسبت به رخداد زلزله دید تئوری دارند و فاقد نگرش عملی هستند

آموزش، راهکار کاهش خسارت‌های زلزله

مهرداد شیروانی، طراح بازی‌های رایانه‌ای در گفت‌وگو با صمت درباره اهمیت یادگیری موضوعات حول محور ایمنی در جریان بازی‌ها گفت: زلزله از جمله حوادث طبیعی است که سالانه به‌صورت خفیف یا شدید در کشور رخ می‌دهد. زلزله‌های خفیف با لرزش چند ثانیه‌ای همراه هستند و خسارت‌های جدی وارد نمی‌کنند، اما زلزله‌های شدید از نظر مالی و جانی، خسارت‌های جبران‌ناپذیری برجای خواهند گذاشت. عمده پیشرفت‌هایی که در ۵۰ سال گذشته حاصل شده است، به آمادگی برای زلزله و به‌ویژه حیطه مهندسی عمران مربوط می‌شود.

وی افزود: در چند دهه گذشته، استانداردهایی برای ساخت ساختمان‌ها در نظر گرفته شده تا مقاومت آنها را در برابر نیروی امواج زمین‌لرزه افزایش دهد. از استانداردهای جدید می‌توان به تقویت مصالح اشاره کرد. طراحی بناها به شیوه‌ای که از انعطاف‌پذیری لازم برای جذب ارتعاش‌ها برخوردار باشند، بدون آنکه تخریب شوند، یکی دیگر از این روش‌ها به‌شمار می‌رود، اما خوب است به این موضوع هم اشاره کنیم که در کنار ایمنی، مولفه‌ای به نام آموزش هم از درجه اهمیت بالایی برخوردار است. گفتنی است، آموزش مهم‌ترین اقدام برای پیشگیری از خسارت‌های جبران‌ناپذیر زلزله است.

در یک دهه اخیر به‌طورمعمول، آموزش‌ها از طریق مدارس و در کلاس‌های درس و در قالب یک مانور یا در بخش‌هایی از کتاب‌های درسی به مردم به‌ویژه افراد کم سن و سال داده می‌شد، اما خوب است، بدانیم آموزش به‌منظور کاهش خسارت‌های زلزله به‌ویژه خسارت‌های جانی، تنها برای کودکان و دانش‌آموزان نیست و بزرگسالان هم نیازمند کسب اطلاعات ضروری برای کاهش خسارت در هنگام وقوع زلزله هستند.

به‌گفته وی، «بومهن» یک بازی جدی است که بازیکنان در طول بازی یاد می‌گیرند، در هنگام زلزله برای حفظ امنیت و آسیب کمتر، چه واکنشی باید داشته باشند.

به‌طورطبیعی درصد زیادی از مردم در هنگام زلزله به‌دلیل آموزش‌های پراکنده و گاهی نادرست در پناه‌گیری اشتباه می‌کنند؛ ما در این بازی تلاش کردیم تا این اشتباهات را بدون آموزش‌های کتابی و به‌شکل سلسله‌مراتبی به بازیکن آموزش دهیم. طی این روند وقتی بازیکن اشتباهاتی را مرتکب شد، توصیه‌هایی در قالب بازی به فرد داده می‌شود.

شیروانی گفت: مراحلی که بازیکن در قالب بازی پشت‌سر می‌گذارد، در بخشی دیگر ذخیره می‌شود و بعد از اتمام بازی می‌تواند واکنش‌هایی را که در قالب بازی داشته است، مشاهده کند. در نتیجه، فرد متوجه می‌شود که در هنگام رخداد زلزله چه مکان‌هایی از نظر او امن به‌نظر رسیده است که به‌راحتی می‌تواند دانش خود را اصلاح کند. در نهایت، یک نمودار به بازیکن داده می‌شود تا بداند که آیا در هنگام رخداد زلزله، عملکرد قابل‌قبولی داشته و اینکه با گذر از مراحل مختلف آموزش‌های پیشین را یاد گرفته است یا خیر؟

وی افزود: از آنجایی که در فاز نخست بازی، مخاطبان اصلی دانش‌آموزان هستند، به‌همین‌دلیل تلاش کردیم مکان‌هایی را در بازی نمایه کنیم که با واقعیت همخوانی داشته باشند؛ مکان‌هایی نظیر کلاس‌های درسی، اداره‌ها، کتابخانه و.... در نسخه‌های بعدی این بازی، محیط‌های شهری نمایه می‌شود تا جامعیت بیشتری از مخاطبان را دربگیرد.

شیروانی گفت: باتوجه به اینکه هدف ما از طراحی این بازی آموزش است، برای پیشگیری از بروز اضطراب، فضاسازی‌ها به‌گونه‌ای نیست که فرد به این احساس یا مشابه آن دچار شود، به‌ویژه آنکه مخاطبان اصلی ما دانش‌آموزان هستند که طیف سنی کودک تا نوجوان را تشکیل می‌دهند. برای مثال، هیچ نوع آسیب‌دیدگی در بازی طراحی نشده است و ما در روند طراحی تنها به انجام فرآیندهای درست و غلط پرداختیم که در بطن آن تلاش کردیم، هیجان بازی حفظ شود، در واقع هدف اصلی این بود که شبیه‌سازی به‌گونه‌ای باشد که برای مخاطب، واقعی به‌نظر برسد. گفتنی است، بازی در سیستم‌های رایانه‌ای اجرا می‌شود و سه‌بعدی است. در حال حاضر بازی ۳ مرحله‌ای است که هر مرحله از بخش‌های مختلفی تشکیل شده است.

وی افزود: مرحله اول، ویژه آموزش دانش‌آموزان است که فضای مدرسه با تمام جزئیات و مکان‌های موجود در آن شبیه‌سازی شده است. بخش دیگر، مربوط به منازل مسکونی است که مخاطبان آن را عموم مردم تشکیل می‌دهند؛ در این بخش هم تمامی اجزای ساختمان‌های مسکونی نظیر آشپزخانه، اتاق‌ها و راه‌پله نمایه‌سازی شده است. از آنجایی که اصلی‌ترین جامعه هدف ما دانش‌آموزان هستند، این بازی قابلیت آن را دارد که در مدارس برای آموزش دانش‌آموزان عملیاتی شود، به‌گونه‌ای که هر فرد می‌تواند با شماره اعتباری ویژه خود بازی خود را پیش ببرد و استفاده چند نفر از بازی یک سیستم امکان‌پذیر است.

> به‌طورطبیعی درصد زیادی از مردم هنگام زلزله به‌دلیل آموزش‌های پراکنده و گاهی نادرست، در پناه‌گیری اشتباه می‌کنند

سخن پایانی

تقریبا اغلب مردم به‌ویژه ساکنان مناطق لرزه‌خیز به این نتیجه رسیده‌اند که زلزله پدیده‌ای جدانشدنی در زندگی آنها است و برای کاهش خسارت‌های ناشی از آن، علاوه بر مطالعه و کاربرد فناوری در ساخت‌وسازها، باید اطلاعات و آگاهی خود را افزایش دهند. برای مثال، بعد از زلزله ۹.۵ ریشتری که در کشور شیلی در سال ۱۹۶۰ رخ داد، آنها این پدیده را همچون باران و برف تلقی کردند و به این نتیجه رسیدند که با هر بار زمین‌لرزه، نباید خسارت‌های جانی و مالی زیادی را متحمل شوند. شاید به‌همین‌دلیل است که امروز کشور شیلی از کشورهای نسبتا پیشرفته در زمینه مطالعات زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله و مدیریت بحران است.

یادداشت

ترکیب سمی فرونشست با زلزله

حمید نظری، رئیس کرسی یونسکو در مخاطرات زمین‌شناختی

یکی از عوامل تشدیدکننده زلزله و آسیب‌های آن فرونشست است. به‌عبارت روشن‌تر، فرونشست در زمین باعث تخریب بیشتر مناطق زلزله‌زده می‌شود. وقتی آبخوان از بین برود، زمین خالی می‌شود و فرونشست اتفاق می‌افتد؛ سدها یکی از دلایل اصلی این خالی شدن‌هاست و اگر قرار است زمینی با زلزله ریشتر بالا از بین برود، وقوع یک زمین‌لرزه کم‌ریشتر هم آن منطقه را با تخریب همراه می‌کند. گفتنی است، ریشتر و شدت زمین‌لرزه،۲ موضوع متفاوت هستند. زلزله ۷ ریشتری در همه‌جای دنیا ۷ ریشتر است، اما شدت زمین‌لرزه که موجب خرابی یک منطقه می‌شود، در همه‌جای دنیا یکسان نیست. برای مثال، ممکن است زلزله‌ای که در کالیفرنیا می‌آید، با همان ریشتر وقتی در ارمنستان رخ دهد، خرابی یکسانی نداشته باشد که به خاستگاه و شرایط کیفی خاک و ساختمان‌های هر منطقه و کشور برمی‌گردد.

زلزله‌ای که سال گذشته در ترکیه رخ داد، در لبه قاره به‌وقوع پیوست. همان‌جایی که زمین‌شناسان به آن صفحه افریقا عربستان می‌گویند و زلزله خوی هم ناشی از جابه‌جایی گسل گیلاتو ـ سیه چشمه ـ خوی است؛ گفتنی است، این گسل و گسل پایین‌تر آن که جوانه زاگرس نام دارد، آن هم در لبه قاره قرار دارد، در نتیجه از نظر من احتمال اینکه زمین‌لرزه خوی را در مجموع زمین‌لرزه ترکیه منظور کنیم، زیاد است. در واقع در اثر تکان یک صفحه یا یک گسل که زمین‌لرزه بزرگی هم داشت، خوی لرزید. در این شرایط، ۲ حالت می‌توانست اتفاق بیفتد؛ یکی آنکه، این جابه‌جایی به‌سمت شهرهای مرند و تبریز یا پایین‌تر به‌سمت مراغه و پیران شهر انتقال پیدا می‌کرد که در نهایت به گسل زیر مرز ترکیه منتقل شد.

در نتیجه، در صورت وجود ارتباط ساختاری گسل‌ها، وقتی انرژی یک گسل آزاد شود، می‌توان گفت گسل مذکور مانند ماشه عمل می‌کند و گسل‌های همجوار هم می‌لرزند و انرژی زیادی منتشر می‌شود.

اطلاعات به‌دست‌آمده از پس‌لرزه‌های یک شبیه‌زلزله اخیر ترکیه نشان می‌دهد که جهت این پس‌لرزه‌ها به‌سمت باختر است و راهی مناطق سوریه، لبنان، کرانه باختری شده است و در نهایت، اگر انرژی باقی بماند، به سرزمین‌های اشغالی و صحرای سینا می‌رسد.

اما این موضوع هیچ‌گاه احتمال وقوع زلزله در غرب کشور و تهران را نفی نمی‌کند. متاسفانه ظرفیت وقوع یک زلزله مهیب در تبریز و تهران به‌قدری بالا است که می‌توان گفت هر شبی که مردم در شهر تبریز می‌خوابند، باید هراس زلزله داشته باشند که دلیل آن، گسل فعال شمال تبریز است.

پیشینه لرزه‌ای این گسل نشان می‌دهد که این گسل ۷ میلیمتر در سال حرکت می‌کند و شواهد تاریخی زیادی وجود دارد که بگوییم تبریز باید منتظر یک زمین‌لرزه مهیب باشد. همچنین، گسترش بی‌وقفه شهر هم دلیل دیگری است که به زیاد شدن این احتمال دامن می‌زند. به‌عبارت‌دیگر، تمامی شرایط برای وقوع یک زلزله ویرانگر فراهم است.

تهران شرایط بدتری دارد؛زیرا مطالعات نشان می‌دهد که فرقی نمی‌کند کدام گسل در این شهر فعال شود؛ مهم این است که در صورت فعالیت هر گسل، ویرانی بی‌سابقه‌ای را تجربه خواهیم کرد. باتوجه به گسل‌های پیرامون تهران، این شهر شرایط بسیار بحرانی دارد و آن زلزله مختوم خود را که در سرنوشتش نوشته شده است را تجربه خواهد کرد.

تاکنون کارشناسان به‌اندازه کافی به‌تمامی دولت‌ها در زمان‌های گوناگون گوشزد کرده‌اند که متاسفانه با بی‌تفاوتی نابخشودنی مواجه شده‌اند. عمق فاجعه بی‌تفاوتی مسئولان در انفعال سایت بین‌المللی زمین‌لرزه وردآورد خود را نشان داد.

سایت مطالعاتی در منطقه وردآورد راه‌اندازی شده بود که شهرت بین‌المللی داشت و مقالات زیادی هم منتشر کرده بود، در نهایت سایت غارت شد و تعاونی‌های مسکن سازمان‌های مختلف حتی سازمان زمین‌شناسی روی همان خط گسلی ساخت‌وساز کردند. متاسفانه این سایت با بی‌توجهی از بین رفت و مکان سایت در اختیار سازمان دیگری گذاشته شد. در واقع این سایت مطالعاتی، ارزش تحقیقاتی زیادی داشت.

یک مقایسه رایج غلطی هم وجود دارد که معمولا زلزله‌های ژاپن را با زلزله‌های به‌وقوع‌پیوسته در ایران و کشورهای قاره‌ای مقایسه می‌کنند. باید گفت زلزله‌های ژاپن اقیانوسی است و میزان شدت زلزله‌های اقیانوسی با زلزله‌های قاره‌ای که در کشورهای ایران، ترکیه، ارمنستان و ... رخ می‌دهد، قابل‌مقایسه نیست.

زلزله‌های قاره‌ای، خرابی بیشتری دارند، در حالی که زلزله‌های اقیانوسی به‌دلیل ژرفای زیاد و فاصله از لبه خشکی، خرابی کمتری به‌بار می‌آورند؛ در اصل، نباید با زلزله‌های قاره‌ای که ژرفای کمتری دارند، مقایسه شوند.

روی خط خبر

جبران کمبود نیروی معادن با بورسیه شغلی

استاندار یزد گفت: بورسیه شغلی راهکاری مناسب برای کمبود نیروی متخصص در هر بخش به‌ویژه صنایع معدنی محسوب می‌شود و بخش خصوصی می‌تواند از این ظرفیت استفاده کند.

به گزارش خبرنگار صمت از استان یزد مهران فاطمی در حاشیه نمایشگاه تخصصی معدن، صنایع معدنی، ماشین‌آلات و تجهیزات وابسته به این صنعت اظهارکرد: بورسیه متعلق به بخش خصوصی هست یعنی صرفا برای صنایع معدنی نیست و برای خود معادن هم هست یعنی یک مجموعه معدن معتبر، تعدادی نیروی متخصص لازم دارد که می‌تواند از این طریق تامین کند.

وی افزود: بخش خصوصی طبق مکانیزم بورسیه شغلی، با هماهنگی دانشگاه یزد و دفتر نخبگان می‌تواند هر تعداد نیروی فارغ التحصیل مورد نیازش را پیگیری کرده سهمیه بگیرد و جذب کند. استاندار یزد با تقدیر از تمامی تشکل‌های بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی استان برای تلاش در جهت ملی شدن طرح بورسیه تحصیلی صنعتی و معدنی گفت: این مهم با همکاری صمیمانه دفتر نخبگان، دانشگاه یزد و تشکل‌های بخش خصوصی استان ممکن شد. فاطمی درباره حمایت از این طرح هم با اشاره وظایف و تعهدات دانشجو، بخش خصوصی و دانشگاه تصریح کرد: در این طرح، برخورداری دانشجویان این از کمک هزینه‌های تحصیلی و بیمه کامل دیده شده و دانشجویان پسر نیز پس از چهار سال تحصیل، دوران سربازی خود را به عنوان «سرباز فناور» در همان واحد تولیدی طی خواهند کرد و تعهدی را به مجموعه برای ادامه کار خواهند داد.

وی یادآور شد: در واقع فرد بورسیه شده بعد از دوران سربازی هم با توجه به تعهدش بعضا تا دو برابر مدت تحصیل و یا معادل مدت تحصیل باید در مجموعه خدمت کنند و بعد از آن برای ماندن یا رفتن مختار خواهند بود. رئیس شورای برنامه استان یزد ادامه داد: بنابر این بحث آموزش فنی و مهارت، بحث بیمه و حقوق بر عهده بخش خصوصی و معدن است و از آن طرف بحث آموزش هم بر عهده دانشگاه خواهد بود.

به گفته فاطمی، برخورداری دانشجویان متاهل از امکانات رایگان خوابگاه متاهلی تا ۳ سال و پرداخت تسهیلات قرض الحسنه ۲۰ میلیون تومانی از جمله مزایای دیگر این طرح هستند.

بنگاهداری، مهم‌ترین مولفه در رهبری یک سازمان

بهروز راعی: محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل فولاد مبارکه، در جلسه اختتامیه ارزیابی تعالی سازمانی این شرکت که روز پنجشنبه ۳۰ آذرماه برگزار شد، با بیان مطلب فوق، ضمن قدردانی از زحمات اعضای تیم ارزیابی و مشارکت و همراهی کارکنان شرکت در این فرآیند گفت: ارزیابی انجام شده و نگاه واقع‌بینانه تیم ارزیابی فرصت‌های بهتری را برای یادگیری و تعالی فراهم آورده است. امیدواریم بتوانیم با به‌کارگیری یافته‌های تیم ارزیابی در مسیر تعالی هرچه بیشتر سازمان گام برداریم. سازمان متعالی باید رهبرانی الگو داشته باشد تا بتوانند سازمان را به‌عنوان یک الگو به جامعه معرفی کنند. به گزارش خبرنگار صمت از استان اصفهان وی تصریح کرد: وقتی صحبت از الگوی ملی بنگاهداری است، مهم‌ترین مؤلفه تاثیرگذار الگو بودن رهبران سازمان است. سازمان متعالی باید رهبرانی الگو داشته باشد تا بتوانند سازمان را به‌عنوان یک الگو به جامعه معرفی کنند و به‌طور مشخص، امروز ما بر تحقق این راهبرد در فولاد مبارکه تمرکز کرده‌ایم. مدیرعامل فولاد مبارکه گفت: در جریان انجام ارزیابی، سازمان به انسجام و زبان مشترک می‌رسد و در مسیر تحقق اهداف به همدلی مضاعفی دست می‌یابد و پس از آن این رفتارها را به فرهنگ کاری و سازمانی مبدل می‌کند. خوشبختانه بازخوردهایی که از همکاران در جریان برگزاری فرآیند ارزیابی گرفتیم حاکی از آن است که این راهبردها بحمدالله در سازمان اجرا شده است. در کنار هم بودن برای رسیدن به یک هدف مشترک و ایجاد انگیزش و آموزش، هدف اصلی ما از حضور در فرآیند ارزیابی بوده است. وی عنوان کرد: فارغ از نتایج ارزیابی، از یک سو، دفاع منسجم و سازمان‌یافته از رویکردها و اهداف سازمان در طول یک هفته انجام فرآیند ارزیابی و از سوی دیگر، در کنار هم بودن برای رسیدن به یک هدف مشترک و ایجاد انگیزش و آموزش را می‌توان اهداف اصلی ما از حضور در فرآیند ارزیابی دانست که بسیار ارزشمند است و به نظر می‌رسد با توجه به گزارش‌های واصله تا حدود زیادی در مسیر تحقق این هدف به توفیق رسیده‌ایم.

بازار ته‌لنجی منجر به توسعه «دشتی» می‌شود

استاندار بوشهر با بیان اینکه صنایع پایین دست پتروشیمی در دشتی راه‌اندازی می‌شود، گفت: دشتی باید قطب انرژی خورشیدی استان بوشهر شود.احمد محمدی‌زاده در جمع مسئولین شهرستان دشتی به نقش مردم دشتی در دفاع مقدس اشاره کرد و گفت: همه اقدامات در شهرستان به برکت نظام و انقلاب است که باید به خوبی در بین نسل جوان تبیین شود.وی افزود: به برکت انقلاب همه کشور و استان و شهرستان شاهد عمران و آبادی آن هستیم.

محمدی‌زاده با اشاره به مشکلات شهرستان ادامه داد: در شرایط سخت اقتصادی کارهای خوبی در شهرستان شروع شده است.

وی با اشاره به اینکه بیشترین کار در حوزه مسکن در شهرستان دشتی در حال اجراست، گفت: همه مدیران استان برای خدمت مردم تلاش می‌کنند و این فرصت تاریخی است.

وی یاد آور شد: لنج‌های ساحلی شهرستان که هم‌اکنون در دیگر نقاط استان ساماندهی و مستقر هستند پیگیری می‌کنیم در لاور استقرار پیدا کنند. محمدی زاده افزود: باید تجارت در شهرستان فعال و بازار ته لنجی راه‌اندازی و منجر به توسعه شهرستان شود.

اجرای آخرین تکه پازل کریدور شمال- جنوب آغاز شد

توسعه تجاری با احداث خط ریلی رشت -آستارا

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

قرارگیری گیلان در شاهراه ارتباطی ایران با کشورهای حاشیه خزر و اوراسیا این استان را به منطقه استراتژیک و راهبردی برای کشور تبدیل کرده است. همسایگی گیلان با کشورهای حاشیه خزر به ویژه روسیه از یک سو و تکمیل‌کننده بودن پازل کریدور شمال به جنوب از سوی دیگر بر اهمیت این استان افزوده است. خط ریلی رشت - آستارا یکی از پروژه‌های مهم ریلی کشور است که کریدور شمال را به جنوب وصل کرده و ارتباط ایران با دنیا را توسعه می‌دهد. آستارا نمایشگر دورنمای اقتصادی و تجاری ایران است و آخرین تکه پازل کریدور شمال به جنوب محسوب می‌شود که در ایستگاه نخست قرار دارد.

اگر بگوییم خط ریلی رشت - آستارا و اتصال کریدور شمال به جنوب احیاگر و شکوفاکننده اقتصاد ایران به ویژه گیلان است مبالغه نکرده‌ایم؛ با توجه به حجم قابل توجهی از بازار مغفول مانده در روسیه و کشورهای حاشیه خزر و همچنین وجود ظرفیت ترانزیتی دریایی، زمینی، ریلی و هوایی در گیلان با کشورهای منطقه به ویژه روسیه، گیلان را به منطقه ویژه اقتصادی و تجاری تبدیل کرده است که می‌تواند اقتصاد مریض و بیمار این استان را احیا و شکوفا کند.

ریل شکوفایی اقتصاد ایران

از طرفی قرارگیری گیلان به عنوان استانِ معین ارتباط ایران با روسیه ظرفیت و قابلیت دیگری است که اگر درست و بهینه از آن استفاده شود می‌تواند اقتصاد، اشتغال و معیشت از دست رفته استان را تا سال‌ها بیمه می‌کند.

با توجه به همه این ظرفیت‌ها و فرصت‌های احتمالی که تحقق آن دور از انتظار گیلان نیست، باید زیرساخت‌های این استان برای روابط تجاری مستمر و پایدار با کشورهای همسایه و ظرفیت سودزای «کریدور شمال به جنوب» فراهم شود، یکی از زیرساخت‌های مهم توسعه روابط با کشورهای حاشیه خزر و پیش نیازهای این روابط، اتصال خط ریلی رشت - آستارا است که در مراحل مطالعاتی و آغازین کار قرار دارد.

استقبال روس‌ها از خط ریلی رشت - آستارا

اسدالله عباسی، استاندار گیلان که مجری سیاست‌های دولت سیزدهم در این استان است می‌گوید: گیلان ظرفیت‌های صادراتی و تجاری خوبی دارد که تحقق این امر مستلزم فراهم آوری زیرساخت‌های اولیه است. وی با اشاره به ظرفیت تجارت بندری و ریلی گیلان افزود: گیلان دارای ۳ بندر مهم اقتصادی شامل کاسپین، انزلی و آستارا با ظرفیت صادرات کالا تا ۱۵ میلیون تن است که از این میزان حدود ۲۰ درصد استفاده می‌شود ضمن اینکه ظرفیت‌های صادراتی اعم از حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی و فرودگاهی از طریق فرودگاه سردار جنگل رشت نیز باید افزایش یابد.

استاندار گیلان با تاکید بر لزوم سرعت بخشی اجرای پروژه ریلی رشت - آستارا بیان کرد: با راه‌اندازی خط ریلی رشت به آستارا و اتصال به سنت پترزبورگ و افزایش سهم صادرات، استان گیلان می‌تواند نقش کلیدی ایفا و دروازه تجارت بین ایران و روسیه باشد و در عین حال کالاهای مورد نیاز را وارد کند.

عباسی، ظرفیت‌های ریلی این استان بسیار مهم و ارزشمند برشمرد و با بیان اینکه خط ریلی رشت به کاسپین رو به اتمام است، اضافه کرد: مسیر ریلی رشت - آستارا نیز که منطقه قفقاز و کریدور شمال به جنوب را به طور کامل به هم متصل می‌کند و هم از نظر راهبردی بسیار مهم است در مرحله مطالعاتی قرار دارد.

وی با بیان اینکه خط ریلی رشت به آستارا و ارتباط با کشورهای منطقه برای کشور و استان اهمیت دارد، گفت: در سفر به روسیه و مذاکرات انجام شده، مسئولان این کشور برای مطالعه مجدد این مسیر ریلی اعلام آمادگی کردند، توافقنامه‌ای با کشور ایران و روسیه منعقد شد که هر چه سریع‌تر این پروژه انجام شود.

استاندار گیلان با بیان اینکه در مطالعات فعلی همه ضوابط و زوایای پروژه خط ریلی رشت - آستارا از جمله مسائل زیست محیطی، توجه به مردم و زمین‌های حاصلخیز کشاورزی لحاظ می‌شود و مسیری با کمترین هزینه در دستور کار قرار می‌گیرد، گفت: ۲۵ دسامبر (چهارم دیماه) در سنت پترزبورگ توافقنامه‌ای بین ایران و کشورهای عضو اوراسیا امضا خواهد شد که یکی از موارد آن مربوط به خط ریلی رشت - آستارا است.

> ترافیک حمل و جابه‌جایی بار کریدور شمال- جنوب ریلی ۷ میلیون تن در سال تخمین زده شده است

> گیلان با تکمیل پازل کریدور شمال به جنوب، شرق آسیا را به اروپا متصل می‌کند

آستارا دروازه تجارت با قفقاز، اوراسیا و روسیه

استاندار گیلان با تاکید بر اینکه برای تکمیل زیرساخت‌های شهرستان مرزی آستارا تلاش می‌کنیم، گفت: این شهرستان با مزیت‌های فراوان تجاری، اقتصادی، صنعتی، کشاورزی و ظرفیت‌های بندری و جاده‌ای دروازه‌ای برای تجارت با منطقه قفقاز، اوراسیا و روسیه است.

عباسی سفر یک روزه به شهرستان آستارا بعد از بازدید پل مرزی بین کشورهای ایران و جمهوری آذربایجان به ایرنا گفت: در این سفر مسائل و مشکلات این شهرستان از قبیل خسارت وارده به ابنیه پس از حادثه سیل آستارا، ساماندهی ورود و خروج کامیون‌ها در نقطه مرزی و رفع مشکلات ترافیکی ناشی از تردد آنها مورد بررسی و پیگیری قرار گرفت.

وی ادامه داد: ساخت پل مرزی آستارا که با شروع به کار این دولت در دستور کار قرار گرفت و عملیات اجرایی آن در دولت سیزدهم با حضور وزیر راه و شهرسازی و انعقاد قرار داد با جمهوری آذربایجان آغاز شد، در حال آماده‌سازی و بازگشایی است و به‌زودی ورود و خروج کامیون‌ها با افتتاح این مسیر برقرار می‌شود و ظرفیت‌ها به ۲ برابر افزایش خواهد یافت.

استاندار گیلان اضافه کرد: عملیات اجرایی پل ورودی روگذر مسیر آستارا به اردبیل نیز در حال انجام است و سعی داریم کار سرعت بیشتری بگیرد؛ همچنین با اتمام و راه‌اندازی پروژه راه‌آهن رشت- کاسپین، با حضور وزیر راه و شهرسازی و در سفر رئیس‌جمهوری به گیلان، آغاز خواهد شد.

عباسی در مورد تردد مسافران از مرز آستارا نیز گفت: در روز افتتاح این پروژه با سفرای آذربایجان به گفت‌وگو خواهیم نشست تا در مورد ورود و خروج مسافران راه‌حلی پیدا کنیم.

بهره‌برداری از خط ریلی رشت - آستارا طی چهار سال

موسی فکور، سرپرست معاونت امور عمرانی استاندار گیلان در گفت‌وگو با مهر به تشریح جزییات پروژه ریلی رشت - آستارا پرداخت و اظهار کرد: پروژه ریلی رشت - آستارا به طول ۱۶۲ کیلومتر کار مطالعاتی آن از سال ۸۲ الی ۹۳ انجام شد.

وی با بیان اینکه ظرفیت ترافیک مسافربری خط ریلی رشت - آستارا به ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر می‌رسد، افزود: ترافیک حمل و جابه‌جایی بار این مسیر ریلی ۷ میلیون تن در سال تخمین زده شده است. سرپرست معاونت عمرانی استانداری گیلان با اشاره به جزییات اجرای پروژه راه‌آهن رشت- آستارا بیان کرد: این پروژه حدود ۷ میلیون متر مکعب عملیات خاکی داشته و ۲۷۰ هزار متر مکعب بتن ریزی پیش‌بینی شده است.

فکور با بیان اینکه پروژه ریلی رشت- آستارا باید چهار ساله به اتمام برسد، گفت: برای اجرای پروژه ریلی رشت -آستارا بیش از یک میلیارد یورو برآورد مالی شده است.

وی با بیان اینکه راه آهن رشت- آستارا کریدور شمال به جنوب را تکمیل می‌کند، افزود: پروژه رشت- کاسپین- آستارا کریدور شمال به جنوب را از مرز آبی و خاکی به هم پیوند می‌دهد و ظرفیت ترانزیتی خوبی برای گیلان فراهم می‌کند.

اجرای ۱۲ کیلومتر عملیات اجرایی از سمت آستارا

سرپرست معاونت عمرانی استانداری گیلان با اشاره به مزیت‌های اتصال خطر ریلی رشت - آستارا بیان کرد: گسترش مبادلات تجاری و بازرگانی و توسعه روابط بین‌المللی با کشورهای آسیای میانه، اوراسیا و اروپا، بهبود شبکه ترابری گیلان با اتصال به شبکه ریلی کشور، توسعه صنعت توریسم در منطقه، تکمیل ارتباط ریلی گیلان به پایتخت و برقراری تشکیلات ترابری بین آستارا و تهران تنها بخشی از مزیت‌های این پروژه ریلی است. فکور از اجرای ۱۲ کیلومتر عملیات اجرایی از سمت آستارا خبر داد و اضافه کرد: از ۱۶۲ کیلومتر پروژه خط ریلی رشت- آستارا ۱۲ کیلومتر آن از مسیر آستارا زیرسازی انجام شده و در مرحله ریل‌گذاری قرار دارد.

وی با اشاره به انعقاد قرارداد برای اجرای پروژه ریلی رشت - آستارا با قرارگاه خاتم‌الانبیا افزود: ۱۴۰ کیلومتر زیرسازی، ۱۶۲ کیلومتر روسازی و احداث ایستگاه‌های مختلف در قالب ترک تشریفات به قرارگاه خاتم الانبیا سپرده شده است.

گیلان مسیر ارزان و با صرفه برای روسیه

سرپرست معاونت عمرانی استانداری گیلان با بیان اینکه این استان ارزان‌ترین و با صرفه‌ترین مسیر برای توسعه روابط تجاری در منطقه است، گفت: گیلان با تکمیل کردن پازل کریدور شمال به جنوب ظرفیت‌های ارزشمند اقتصادی و تجاری شرق آسیا را به اروپا متصل می‌کند.

فکور با اشاره به اهمیت پروژه ریلی رشت - آستارا بیان کرد: موانع پیش روی احداث خط ریلی رشت - آستارا برداشته می‌شود.

وی با اشاره به سفر قریب‌الوقوع رئیس‌جمهوری به گیلان افزود: یکی از مهم‌ترین مصوبات سفر دوم هیات دولت به گیلان تخصیص اعتبارات لازم و تامین مالی پروژه ریلی رشت - آستارا است.

آستارا از مرزهای مهم ترانزیت است

معاون وزیر و رئیس سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای نیز مرز آستارا را یکی از مرزهای مهم ترانزیت و صادرت کالا از کشور دانست و افزود: مشکلات این پایانه در گذشته وجود داشت و باتوجه به قدمت ۲۰ ساله آن نیاز به بازنگری در این بخش داشت که انجام شد و با برگزاری جلسات و امضای تفاهمنامه‌هایی با کشور آذربایجان درخصوص گذر مرزی جدید اقدام می‌شود.

داریوش امانی اضافه کرد: درزمان حاضر زمینی به مساحت ۷.۵ هکتار در این منطقه برای ایجاد پایانه جدید تملک شده و اکنون مراحل مقدماتی تعیین مشاور و پیمانکار را طی می‌کند؛ سال آینده اعتبار آن در بودجه پیش‌بینی می‌شود تا ساخت‌وساز پایانه جدید آستارا شروع شود.

به گفته وی، با افتتاح این پایانه ظرفیت ورود و خروج ۲ کشور بیشتر خواهد شد و سایت جدید به‌عنوان پایانه مرزی تجاری و باری و پایانه موجود مسافری باقی خواهد ماند.

استاندار گیلان امروز از روند اجرای احداث پل سیبلی لوندیل آستارا که در سیل اخیر تخریب شده بود و پل مرزی آستارا _ آستارا بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان بازدید کرد.

سخن پایانی

این‌طور که به نظر می‌رسد حجم وسیعی از مبادلات تجاری ایران با روسیه و کشورهای حاشیه خزر و توسعه روابط تجاری و اقتصادی آسیا و اروپا و جذب بازار هدف در کشورهای آسیای میانه و اوراسیا معطل خط ریلی رشت - آستارا مانده است پروژه‌ای که با اتصال کریدور شمال به جنوب چراغ رشد اقتصادی و تجاری ایران و گیلان را روشن می‌کند. خط ریلی رشت - آستارا در حالی نمایشگر دورنمای اقتصادی و تجاری ایران و گیلان است که در ابتدای راه اجرا بوده و در معنایی دیگر آخرین تکه پازل کریدور شمال به جنوب در ایستگاه نخست قرار داشته و همه نگاه‌های تجاری و اقتصادی به این پروژه معطوف شده است.

رشد ۱۰ برابری سرمایه‌گذاری خارجی در خراسان رضوی

استاندار خراسان رضوی گفت: رقم جذب سرمایه‌گذاری خارجی این استان در سال جاری نسبت به مدت مشابه ۲ سال گذشته، ۱۰ برابر افزایش داشته است. به گزارش استانداری خراسان رضوی، یعقوبعلی نظری روز دوشنبه و در حاشیه دیدار با سرپرست وزارت امور خارجه افغانستان با اشاره به جذب سرمایه‌گذاری خارجی اظهار کرد: موضوع اقتصاد در شرایط فعلی کشور و از جمله استان خراسان رضوی بسیار با اهمیت است، چراکه به مسائل معیشتی مردم بر می‌گردد و به صورت مستقیم در زندگی مردم تاثیرگذار است.

وی ادامه داد: بدیهی است طبق بیانات مقام معظم رهبری و تاکید ایشان بر اولویت مسائل اقتصادی، باید زیرساخت‌های آن به صورت همزمان تامین شود.

استاندار خراسان رضوی با اشاره به اینکه «اقتصاد بدون نفت» و مردمی بودن آن از ویژگی‌های استان خراسان رضوی است، افزود: ۹۵ درصد از واحدها و کنش‌های اقتصادی این استان مبتنی بر نفت و گاز نیست و این واحدها ویژگی‌های مردمی را در بر می‌گیرد. وی در خصوص وضعیت سرمایه‌گذاری خارجی استان خراسان رضوی عنوان کرد: سال ۱۴۰۰ حدود ۸۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی در استان انجام شد که این میزان در سال ۱۴۰۱ به ۳۰۰ میلیون دلار رسید.

نظری با بیان اینکه سرمایه‌گذاری خارجی خراسان رضوی در سال ۱۴۰۲ یک میلیارد دلار هدف‌گذاری شده است، تصریح کرد: از این مقدار حدود ۸۰۰ میلیون دلار و پروژه‌های سرمایه‌گذاری پیرامون آن مصوب شده است.

وی ابراز امیدواری کرد: بسیار امیدوار هستیم که تا پایان سال بیش از رقم هدف‌گذاری سالانه‌ای که تنظیم کرده‌ایم، سرمایه‌گذاری خارجی جدید در استان خراسان رضوی صورت گیرد.

استاندار خراسان رضوی تاکید کرد: در این راستا یک مرکز جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی تاسیس شده است که خدمات ویژه‌ای همچون مجوزها، ثبت شرکت و خدمات اقامت را به صورت متمرکز ارائه می‌دهد. وی با اشاره به بیشترین سرمایه‌گذاری‌های خارجی انجام شده در خراسان رضوی عنوان کرد: کره جنوبی بیشترین حجم سرمایه‌گذاری را داشته و امارات و عراق نیز جزو کشورهایی هستند که سرمایه‌گذاران آنها حجم بالایی از سرمایه‌گذاری را در استان داشته‌اند. در حوزه تعداد طرح‌های سرمایه‌گذاری نیز کشور افغانستان بیشترین تعداد طرح را ارائه داده است.

نظری ادامه داد: جذب سرمایه‌گذاری خراسان رضوی در سال گذشته سه برابر میانگین ۹ سال قبل از آن بوده است. در دو سال اخیر با برنامه ریزی برای اصلاح و بهبود فرآیندهای اداری و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی، رشد خوبی در این زمینه حاصل شد.

وی به اقدامات تحولی در این حوزه اشاره کرد و گفت: برای تسهیل سرمایه‌گذاری در خراسان رضوی گام‌های مهمی برداشته شده است و بر اساس گزارش دفتر سرمایه‌گذاری و اشتغال، رکورد ثبت شرکت در این استان اگر مدارک فرد کامل باشد در یک روز انجام می‌شود.

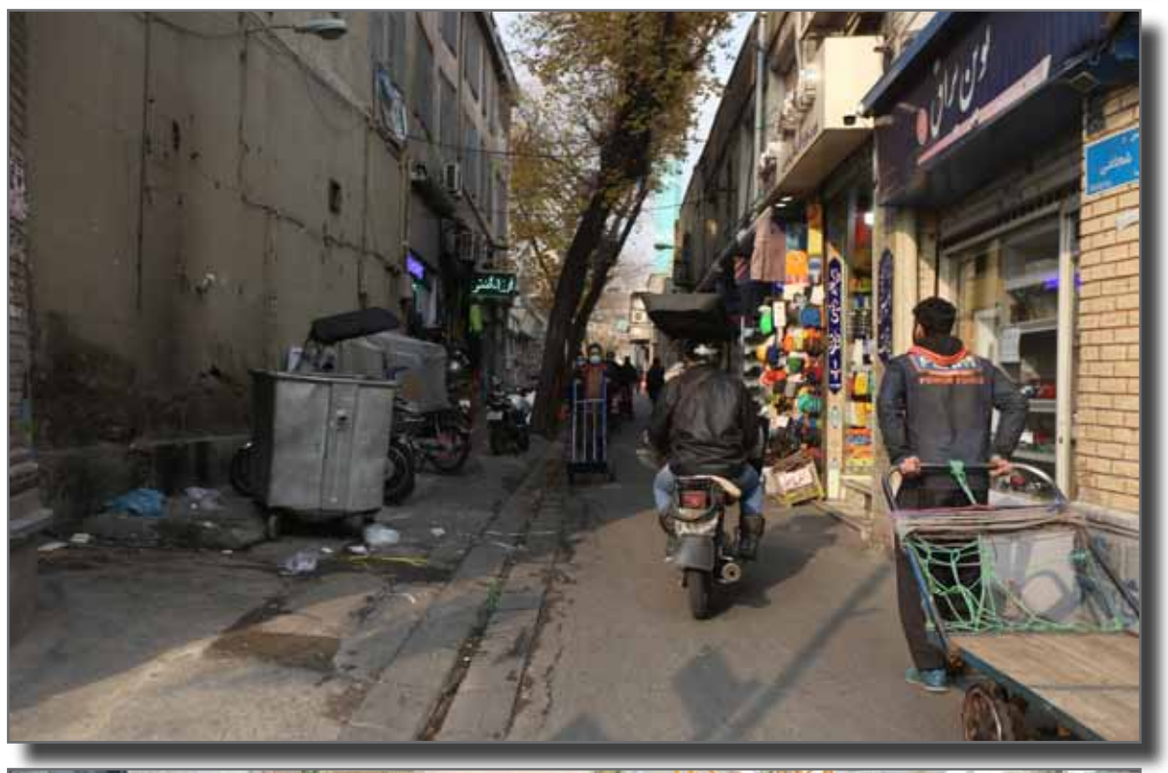
عکس‌ها: آیدا فریدی

جان‌ها در حاشیه ناامنی

آیدا فریدی: گزارش پیش رو اشـاره‌ای است مختصر به فرسـودگی ساختمان‌ها، صنایع و برخی اصناف و البته بازار که امنیت جان و مال افراد را در بر گرفته اسـت. اشـاره‌ای به‌مناسبت ۵ دی، روز ملی ایمنی در برابر زلزله و کاهش اثرات بلایای طبیعی. آنچه ما از آن به‌عنوان بافت فرسوده یاد می‌کنیم مفاهیم مختلفی دارد؛ گاهی اشاره بـه بافت‌های فرهنگی و میراثی دارد کـه نیازمند حفاظت، مرمت و نگهداری اسـت و گاهی متوجه ظرفیت‌های زیرسـاختی صنایـع، کارخانه‌ها، مراکز درمانی، گذرگاه‌هـای خرید و فروش و محوطه‌هایی اسـت که کارگران و افراد بسـیاری در بستر آنها مشغول کار یا در رفت‌وآمد هسـتند. موضوع دیگر این شماره روزنامه صمت بررسی متغیرهای کیفی ساخت‌وسـاز و نحوه ارزش‌گذاری کیفیت سـاخت منازل و سـاختمان‌های شـهری است که در صفحات دیگر به آن پرداخته شـده اسـت. ایمنی مبحث گسـترده‌ای است که گاه شـکل قانون به خود می‌گیرد و در اندک مواردی اجرا می‌شـود، اما تنها شـکل قانونی یافتن کافی نیست. مسـئله این است که آیا ضمانتی بر اجرای این قوانین وجود دارد یا تنها به‌شـکل هشـدار یا بهتر بگوییم تزئینی بـر در و دیوار کارخانه‌ها، معادن و دیگر واحدهای صنفی نصب می‌شود. ایمنی شرط اول است! اما شرطی که تنها در حد شعار باقی مانده و تبدیل به دیوارنوشـته‌ای شـده که به‌راحتی از کنار آن عبور می‌کنیم. چقدر در محیـط پیرامون خودمان این واژه‌ها را مشاهده کرده‌ایم؟ و شهود ما چقدر گواهی است بر رعایت واقعی ایمنی در بافت‌های فرسوده و خطرساز؟!

چهارشنبه
۶ دی ۱۴۰۲- ۱۳ جمادی‌الثانی ۱۴۴۵ - ۲۷ دسامبر ۲۰۲۳- شماره ۲۴۷۷-پیاپی ۳۷۹۵

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

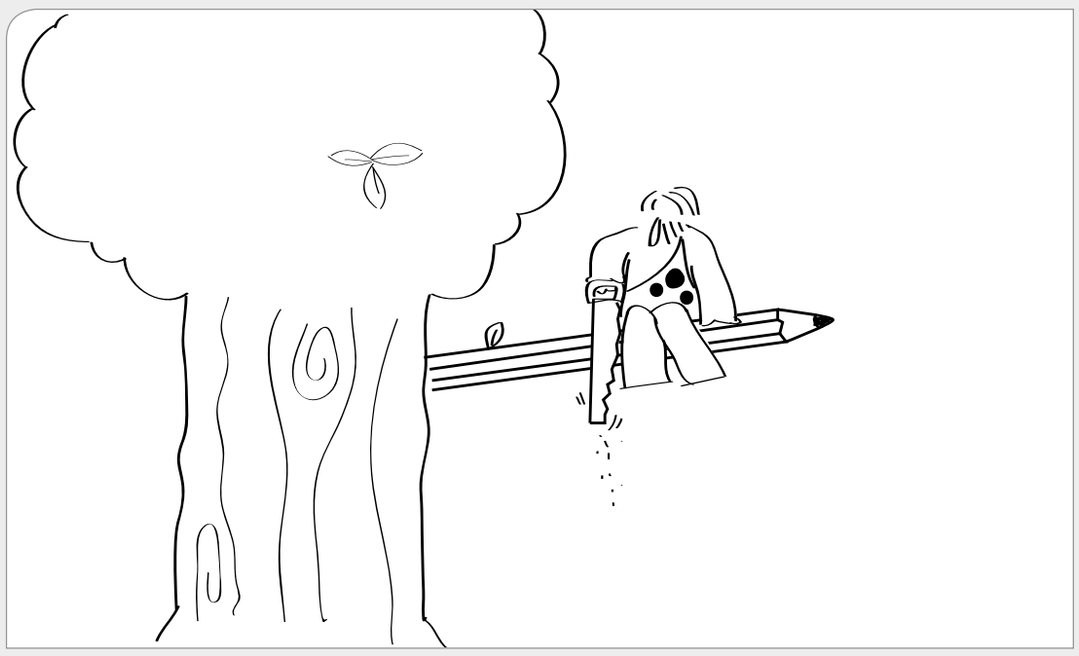
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۰۳۵۱۰۰۹۴۲
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

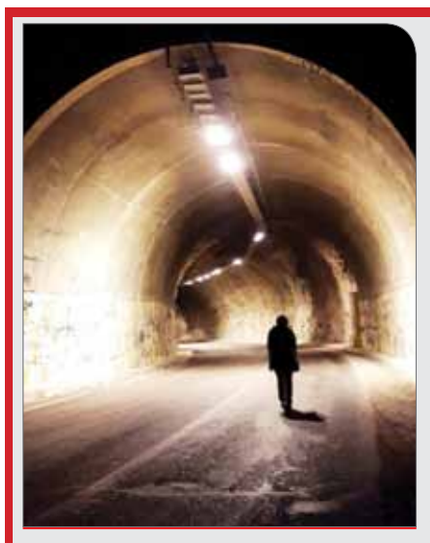
راهرو گر صد هنر دارد توکل بایدش

بابک بهاری- منتقد عکس:
گام نخست، راه، انسان، مقصد و مقصود و راه‌های رفته و نرفته و ردپاهای رفتگان و راهبرها که نشانگانی برای آیندگان‌اند و گاه نیز خود راه گویدت که چون باید رفت. که گر همرهی باشدت صد خطر، باشدت باز آسان‌ترمی‌روی. باری راه است رهرو و تویی که در میانه طفلی، پس نترس و بپرس:
که طفل از دگران راه خانه می‌طلبد.

عکاس: ایمان دینارود
سیاه‌وسفید، کادر عمودی، ریل راه‌آهن و درختان گمشده در مه، ثبت با تکنیک زومینگ با سرعت کم.

دو جای پای آهنی رفته به‌سوی ناکجا آباد و راهی گشوده و گمشده در فضای گوتیگ خاکستری و ناپیدا کلاف نامرئی است که هنرمند پیش پای مخاطبش انداخته تا راه بیفتد به‌سوی جایی که نمی‌دانیم کجاست و چه در انتظار است. حذف رنگ به پیچیدگی و بیانیه عکاس کمک کرده و خصوصا با حفظ پیچ مسیر در انتهای تصویر مکمل خوبی برای ادامه فضای وهم و ندانستگی ایده آن شده است. هماهنگی هیاکل انسان گونه درخت‌ها، نشانه و معادل و برابر نهادی‌شان بسیار عالی نقش‌شان را ایفا کرده‌اند. نقش چندوجهی رنگ‌های طیف خاکستری در زمینه تفکر از سویی و ابهام فضا و پیوستاری و همگونی جوهری دیدن و تفکر را نمی‌شود از آن یاد نکرد، بماند که نقش تابیدن نور از انتها و تاریکی از جلوی تصویر و نقابل و تولید انرژی به همین خاطر ذهن را به توجه بیشتر فرا می‌خواند. باری خطوط راه‌آهن هم ما را به نا کجا آباد دعوت می‌کند و هم یادآور خاطرات ما از سفر و شهر به شهر شدن‌هاست که می‌تواند خوشایند و خاطره‌انگیز باشد. تصویر از هارمونی خط‌های ایستاده(درخت‌ها) و تشابه انسانی شان ایده پردازانه بهره برده است. بکارگیری تکنیک(زوم بک) برای ثبت صحنه که انرژی را پمپاژ می‌کند و پیامدش چنین اثر متفکرانه و پر گفت‌وگویی را ثبت کرده نشانه تفکر قبل از شاتر است. اثر با تکیه بر فرم‌های بصری راه را در ذهن گشوده اما در نهایت با پرسش‌های بی‌نهایت و بدون پاسخ راه را در ذهن هر بیننده گشوده نگه می‌دارد. از کجا آمده و به کجا رفتن و آمدگان و روندگان کیستند و کجایند و سرنوشت درخت‌های سربریده سوال‌های این داستان‌های هزار و یک روز هستند که معلوم نیست کدام شهریار بازگو کرده است برای شهرزادش.

عکاس: اعظم حجت پور
رنگی، کادر عمودی، شخصی که در تونل از ما دور می‌شود.

عکس از حس گام زدن در تونل سرشار است و سکوت و فضا که لازمه این گونه آثارند(داستان، فیلم و...) به‌خوبی به مخاطب منتقل شده است. نکته مهم همانا نمایش امر غیرمتعارف(گام زدن در تونل) به‌صورت متعارف است که تعادل بین فرم و ایده نیز برقرار شده است.

تضاد رنگ‌های تیره و روشن(چراغ‌های روشن خاموش) آن‌هم به‌صورت متناوب بسیار در به‌وجود آوردن حرکت و فضای وهم موثر واقع شده است. شخصیت تاریک و دور شدنش از دیگر هم مانند شدگی سوژه و شکل خیر می‌دهد. غار و صداهایی که درونش خفته است و خصوصا سمت راست جاده که هر آن منتظر حضور پر شتاب وسیله نقلیه‌ای را می‌کشیم حس چندگانه ترس و گنگی را در متن دارد و با یک تعلیق هیچکاکی مواجه هستیم. ردیف چراغ‌های روشن، دیوار نوشته‌های ناخوانا که یادآور دیوار نگاری‌های باستان است بهمراه خط سفید کف اسفالت ما را به انتهای تاریک فرا می‌خواند. به‌راستی اثر دم و بازدم زمین هوا را مانند گاز فلج کننده‌ای کرده و ما را آماده تنوره دیوی نگه‌داشته که از راه خواهد رسید.

قوس نیم‌دایره که در آخر راه گویی به دایره مبدل می‌شود و انرژی که از خود به بیرون کادر پرتاب می‌کند و با توجه به حلقه‌های سیاه داخل مسیر و مباحث فضایی در حال حاضر گمان آدمی را تا بلندای آسمان و قعر سیاه‌چاله‌ها پیش می‌برد و کمان خیال را بی‌محابا تا جان نشست شست آرش می‌کشد و رها می‌سازد نه به امید یافتن سرزمینی نو و گستردگی وطنش که به امید رهایی ذهن برای خیال‌پردازی‌های بی‌پایانش و رسیدن به ناکجا آباد که خیال را آبادی بداند و آباد نگهش دارد.

اهل کام و ناز را در کوی رندی راه نیست
رهروی باید جهان سوزی نه خامی بیغمی

عکاس: مهری چراغی
رنگی، افقی، خانمی با چادر سفید با شتاب از روی پشت بام ابنیه‌ای (حمام سلطان احمد) قدیمی می‌گذرد، (ثبت با سرعت پایین شاتر).

گه جلوه‌گر ز بام و گه از منظر آمدی/عکس را می‌توان با همین نیم بیت رها نمود اما حیف است که نا پرداخته به بخش‌های فنی چنین ثبتی اثر را رها کنیم. قوس‌ها و دایره‌ها بهمراه گرمای دلپذیر رنگ‌های آجری(همانند رنگ خشت) و مربع‌ها و مستطیل‌ها و نیم‌دایره‌ها و زنی که شتابان از پشت بام می‌گذرد و دیگر هیچ! به‌راستی که شگفتی در همین بر بام بودن است و بس. باری همراهی خاطر بیننده که چرا کسی این چنین شتابان می‌رود و به کجا می‌رود؟، باعث جداافتادن عکس از تصویری کار پستالی خوش‌منظر به یک عکس جدی با جذابیت‌ها و مفاهیم خودش بشود. آسمان کم‌ابر به همراه توازن تصویر از لحاظ تقسیم دقیق صحنه به دو نیم و حفظ یک‌سوم و دو سوم کادر افق همه در لحظه نطفه می‌بندد و بیننده را به‌خوبی درگیر ایده و فرم می‌کند. خصوصا که اعداد چهار(پیشینه و استعاره‌شان) و گنبدها و جایگاهشان و مفاهیمشان وزن بالا و پیچیدگی خاصی به اثر بخشیده است. اثر هم امضای بومی دارد(معماری خاص منطقه و بادگیری که در دور دست است) و هم بیان جهانی، شتاب زنی برای رفتن و گذر از مکانی که احتمالا ممنوع! است. حضور ابر گون کارکتر با توجه به شکل پیچ‌وتاب‌ها و رنگ چادر به ابر اثر را از ملایمت بصری نیز بهره کرده است. باری چهار گنبد به مثابه چهار گوشه زمین و تمامی مختصات و پیشینه و نشانه‌های عدد چهار و رونده‌ای که آن را طی طریق می‌کند می‌تواند مدت‌ها بیننده را درگیر عکس و ایده عکاس کند. باری به یاد بام و ایام زمزمه می‌کنیم:

آن عهد یاد باد که از بام و در مرا
هر دم پیام یار و خط دلبر آمدی

عکاس: علیرضا ایروانی
سیاه‌سفید، افقی، خط راه‌های روشن بر زمینه خاکستری، دو آلاچیق و میزی در فضای وسط‌شان نزدیک خط افق، فردی در مرکز تصویر، نما از بالا.

راه‌های پرشمار به‌وجود آمده از رد عبور و مرور وسایل نقلیه و انسانی که در میان آنهاست و به‌سوی مخاطب پیش می‌آید دو نقطه اساسی تصویرند، آلاچیق‌ها و میز! نیز در قسمت بالای تصویر خط افق فرضی را تشکیل داده‌اند که در مجموع کل داستان و این هزار توی خلوت را معنا و سامان داده‌اند. تقسیم‌بندی و هارمونی زمینه اثر تداعی سیم‌های ویلونی را می‌کند که آرشه‌اش به تناسب ذهن هر مخاطب متفاوت است. نحوه کادربندی و یکدستی رنگ از طریق سیاه‌وسفید کردن و انتخاب زاویه دید از بالا توسط هنرمند و انتقالش به اثر از دیگر نکات ماجراست. آمدن کارکتر به‌سوی ما هم آوردن حرکت به صحنه می‌باشد و هم گویی خبرهایی در راه است!. خلوتی صحنه ذهن را دعوت به گذشته، چه کسانی آمده‌اند و چه کسانی رفته‌اند و اینجا کجاست و... پرسش‌هایی از این قبیل دعوت می‌کند که این خاصیت آثار مینیمال و این‌چنینی است خصوصا زمانی که رنگ محبوب و متفکرانه خاکستری در همه جای اثر حضور دارد. شکل غالب ریاضی و هندسی نیز در متفکرانه شدن اثر موثر و ذهن را به خوانش عمیق‌تر معنا و مفهومش وادار می‌سازد که همه این مطالب نشانه جالبی از همگونی و برانگیزانندگی تعمق و تفکرند که نیاز به کادر مرتب و فضای خلوت و نمابندی مناسب از بالا هم در یکدست کردن این نکات کارکرد موفقی داشته و حکایت از خواست مندی موفق هنرمند دارد. باری مسیرهای چپ و راست و بالا و پایین عکس خطوطی هستند یا باید به زبان تصویر و انتزاع خوانش کرد یا هم بگفته محمد زهری:

من نوشتم از راست/ تو نوشتی از چپ/ وسط سطر رسیدیم به هم

سخن پایانی

راه و آمد و شد و روش و مسیر و دیگر واژگان با این معنا و ایده بسیارند و ذهن را به راه‌های مختلف و گاه متضاد می‌کشاند که خود همین موضوع نکته اصلی هنر است.

باری همین چپ و راست رفتن‌ها و پی‌جویی‌هاست که هنر را جذاب می‌کند و شاید باید گفت این مسیر هنر است که راه سر راست و مستقیمی وجود ندارد. شاید باید در این سرگردانی‌ها چنین خواند:

چو پنهان شوی راه پنهان شود
به گیتیش سرانجام چراغان شود

سینما

«زلزله» روی پرده نقره‌ای

سیل، گردباد، صاعقه، زلزله و... با شنیدن نام این‌ها یاد چه چیزی می‌افتید؟ نخستین چیزی که به ذهن می‌رسد ویرانی است و به دنبالش مرگ. اینها بلایای طبیعی هستند و جزء جدایی‌ناپذیر زندگی ماهرازگاهی می‌آیند، تکانی به زندگی ما می‌دهند و می‌روند. کم اتفاق می‌افتند اما آنچنان فجیع‌اند که خاطرات تلخ‌شان(تاکید می‌کنیم تلخ، چون شیرینی‌ای در کار نیست!

تا سال‌ها و گاهی برای همه عمر در ذهن می‌مانند. سیل که می‌آید همه چیز را جارو می‌کند و می‌رود، حتی انسان‌ها را. گردباد همه چیز را با خود می‌برد، زیر و رو می‌کند حتی انسان‌ها را! صاعقه می‌زند، خشک می‌کند، می‌سوزاند و می‌کشد. زلزله ویران می‌کند، از کشته پشته می‌سازد و خانه‌ها را به تلی از خاک بدل می‌کند. خدا را شکر که گردباد و صاعقه در کشور ما نیست و سیل کم است. ما چیزی به‌نام «تورنادو» و «کاترینا» نداریم اما تا دل‌تان بخواهد زلزله داریم. از صدقه سری خانه‌های مقاوممان هم، ویرانی زلزله برای‌مان سنگین تمام می‌شود. به تصویر کشیدن این خاطرات تلخ و ویرانی‌ها اتفاقی است که سال‌هاست با سینمای ما عجین است، اما حال با ویرانی آذربایجان دوباره انگار از دل خاک بیرون آمده است.

به بهانه شروع فیلمبرداری «دل بی‌قرار» به‌کارگردانی قربان محمدپور برای زلزله رودبار این‌بار سراغ فیلم‌ها و سریال‌های خاطره‌انگیزی رفتیم که با محوریت زلزله ساخته شده است.

سه‌گانه‌ای برای زلزله

نخستین و تنها سه‌گانه زلزله را «عباس کیارستمی» ساخته است. کیارستمی به‌خاطر معروفیت بیش از اندازه‌اش نیاز به معرفی ندارد. نخستین فیلم این سه‌گانه در سال ۶۵ و در شهرهای شمالی و با نام «خانه دوست کجاست» ساخته شد. کیارستمی این فیلم را با مشارکت کانون پرورش فکری ساخته است. البته داستان این فیلم ربطی به زلزله ندارد و به‌خاطر اینکه دو فیلم بعدی در ادامه این داستان است یکی از فیلم‌های سه‌گانه محسوب می‌شود.

مضمون داستان در مورد پسر بچه‌ای است که یک بار دفتر مشق دوستش را اشتباه با خود به خانه می‌برد و مجبور می‌شود مشق دوستش را هم بنویسد. داستان دوم به نام «زندگی و دیگر هیچ» که یک سال بعد از زلزله مرگبار «رودبار» ساخته شد داستانی در مورد همان زلزله است.

داستان این قسمت به قسمت قبلی مربوط می‌شود. یعنی پدر و پسری، سه روز بعد از زلزله خرداد ۶۹ به گیلان می‌روند تا بازیگران فیلم قبلی را که در رودبار زندگی می‌کردند پیدا کنند. اما با راه بندان شدید مواجه می‌شوند. در آخر داستان این دو نفر به آن دونفر نمی‌رسند ولی از سلامت جسمی‌شان مطلع می‌شوند. آخرین و سومین قسمت از این سه‌گانه دو سال بعد یعنی در سال ۷۲ با نام «زیر درختان زیتون» ساخته می‌شود.

باز هم داستان در مورد رودبار است. این قسمت درامی عاشقانه دارد درباره علاقه پسری به دختری در همان روستا. اما خانواده دختر و خود دختر با این ازدواج مخالف هستند تا اینکه زلزله می‌آید و پدر و مادر دختر از دنیا می‌روند. اما باز هم دختر تن به ازدواج با پسر نمی‌دهد.

در این میان گروهی برای فیلمبرداری به رودبار می‌روند و از این دونفر به عنوان بازیگر غیرحرفه‌ای در کار دعوت می‌کنند. کارگردان که به علاقه پسر به دختر پی می‌برد به داستان آنها علاقه‌مند می‌شود و می‌خواهد داستان آنها را جلوی دوربین ببرد.

بازگشت به اصل

بعد از زلزله رودبار و منجیل در خرداد ۶۹، زلزله «بم» در اوایل دی سال ۸۲ در رده دوم بدترین زلزله‌ها، به لحاظ تعداد کشته، در ایران قرار دارد. این زلزله هم سوژه جدیدی برای فیلمسازی بود. سه سال بعد از این اتفاق، «امیر شهاب رضویان» که آن موقع ۳۱ سال داشت و تا قبل از آن «سفر مردان خاکستری» را ساخته بود فیلمی با نام «مینای شهر خاموش» با محوریت زلزله بم ساخت.

این فیلم با اینکه سیمرغ بهترین کارگردانی جشنواره بیست و پنجم فجر را هم گرفت اما در سینما با استقبال خوبی روبه‌رو نشد. این فیلم زندگی یک پزشک ایرانی را روایت می‌کند که ۳۳ است در آلمان زندگی می‌کند و بعد از این مدت تصمیم می‌گیرد به کشورش برگردد. او که زندگی چندان خوبی نداشته در طول زمان برگشتش به ایران به زادگاهش بم می‌رود و در آنجا متوجه می‌شود که مادرش عشق فرد دیگری بوده.

نقش اصلی این فیلم را «عزت‌الله انتظامی» بازی می‌کرد. دومین فیلم معروفی که در مورد زلزله بم ساخته شد «خاک سرد» به‌کارگردانی «رضا سبحانی» و بازی «محمدرضا فروتن» است.

این فیلم روایتگر داستان زندگی خانواده‌ای است که بعد از زلزله بم باید با سختی کویر دست و پنجه نرم می‌کردند تا بتوانند زنده بمانند. این فیلم در سال ۸۴ ساخته شد و در جشنواره فجر سال بعدش(همزمان با مینای شهر خاموش) شرکت کرد اما جایزه‌ای دریافت نکرد. این فیلم هم در سینما اکران شد و با بی‌مهری مخاطبان همراه شد!

بیدار شو آرزو

به گزارش تهران امروز، یکی از کارهای متفاوت و فوق‌العاده‌ای که همین تازگی‌ها از شبکه نمایش پخش شد کاری بود با نام «بیدار شو آرزو» به کارگردانی «کیانوش عیاری». این کار دقیقا بعد از زلزله بم ساخته شد. عیاری برای ساخت این فیلم، فیلمبرداری «روزگار قریب» را نیمه رها کرد و به بم رفت. ساخت این فیلم یک سال طول کشید.

خود عیاری گفته بود این فیلم برای جشنواره‌ها و اکران ساخته نشده اما در جشنواره بیست و سوم فجر اکران شد و سیمرغ بلورین «بهترین اثر هنر و تجربه» را دریافت کرد. عیاری درباره این فیلمش گفته دیدنش اصلا خوشایند نیست.

داستان فیلم در مورد زندانی است که در زندان کرمان بوده. شب زلزله مرخصی می‌گیرد که به خانواده سر بزند که ناگهان زلزله می‌شود. همسر، مادر و دخترش زیر آوار از دنیا می‌روند. در این میان اتفاقاتی می‌افتد که این فیلم را بسیار تلخ می‌کند. در آخر هم زندانی دوباره به زندانش برمی‌گردد.

اگر بتوان زلزله را به‌طور جداگانه به صورت ژانر در نظر گرفت، ساخت فیلم در این ژانر بسیار پررونق است. نمونه‌های خارجی این ژانر به‌قدری زیاد است که از شمارش خارج شده‌اند. با نگاهی به آمار فیلم‌ها و سریال‌های ساخته‌شده در سینمای ایران و جهان، این نتیجه به‌دست می‌آید که با وجود جدید نبودن رخدادی مثل زلزله اما همیشه مورد توجه سینماگران بوده است.

در واقع می‌توان گفت، سینما و دوربین مقهور این اتفاق بزرگ هستند. به‌نظر می‌رسد تا دنیا، دنیاست، زلزله کماکان به‌عنوان داغ‌ترین سوژه برای ساخت فیلم مطرح است.